Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

17 СТУДЗЕНЯ 2017 г. АЎТОРАК № 10 (28374)

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

«Хачу «праверыць» унукаў»

СТАР. 5

Як Месяц уплывае на ўраджай

СТАР. 8-9

Курортны раман Янкі Купалы

СТАР. 12

НА БЕРАГАХ СІНЕЮЧАГА НІЛА

Візіты кіраўніка Беларусі ў Егіпет і Судан суправаджаюцца правядзеннем двухбаковых дзелавых форумаў

Гэтымі днямі Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка знаходзіцца з афіцыйнымі візітамі на Афрыканскім кантыненце. Егіпет і Судан выбраны ў якасці мэт паездкі беларускага лідара зусім не выпадкова: у гэтых краінах мы маем стратэгічныя інтарэсы. Егіпет традыцыйна з'яўляецца самым праверaным і пастаянным партнёрам Беларусі ў Афрыцы. Судан, як і Егіпет, — дзяржава з вялікай колькасцю насельніцтва і блізкая для еўрапейскіх транзітных магістраляў. Абедзве краіны могуць стаць значнымі рынкамі збыту для нашай прадукцыі, а таксама пляцоўкамі для стварэння сумесных прадпрыемстваў.

СТАР. 2

Фота БЕЛТА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА і Абдэль ФАТАХ АЛЬ-СІСІ падчас наведвання выставы беларускай тэхнікі.

ЮШКА НА МАРОЗЕ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

У самы разгар Каляд у Магілёве ўжо не першы раз праходзіць конкурс па прыгатаванні юшкі. Сёлета ў духмяных спаборніцтвах, якія разгарнуліся ў Пячэрскім лесапарку ў мінулую суботу, удзельнічалі 11 арганізацый і прадпрыемстваў горада. Трэба было не толькі прыгатаваць смачную рыбную страву, але і «абараніць» яе перад журы і гледачамі. А пакаштаваць юшку маглі ўсе ахвотныя. Юным дэгустатарам Антону ІСМАІЛАВУ і Уладзіміру КУЛЯГІНУ *(на фота)* страва прыйшлася даспадобы.

ЦЫТАТА ДНЯ

Сяргей БАРЫСЕВІЧ, начальнік галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама:

«Спажывецкі рынак сталіцы характарызуецца шырокай таварнай насычанасцю і стабільнай сітуацыяй. Адным з фактараў росту тавараабароту з'яўляецца адкрыццё новых гандлёвых сетак. У 2016 годзе прырост гандлёвых плошчаў склаў 130 тыс. кв.м, адкрыты 535 аб'ектаў гандлю і грамадскага харчавання. Актывізавалася адкрыццё фірменных магазінаў айчынных тавараробцаў. Таксама ў Мінску ўзрасла забяспечанасць гандлёвымі плошчамі на 1 тысячу жыхароў, якая цяпер складае 615 кв.м (рэспубліканскі паказчык — 551 кв.м).

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 17.01.2017 г.

Долар ЗША	1,9548	▲
Еўра	2,0699	▼
Рас. руб.	0,0327	▼
Укр. грыўня	0,0704	▼

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008 17010>

■ Ёсць пытанне!

НЕРЭНТАБЕЛЬНЫ ПАДЫХОД

Якія перашкоды стаяць на шляху сельскага прадпрымальніка?

Мы ўжо, здаецца, прывыклі да выказванняў на ўсіх узроўнях пра неабходнасць рацыянальнага выкарыстання будынкаў былых гандлёвых і сацыяльных аб'ектаў. Чыноўнікі заяўляюць з трыбун, а мы, журналісты, перыядычна і спраўна пішам, як важна прадаваць альбо аддаваць хоць бы за адну базавую пустыя школы, крамы, клубы... Абы толькі знаходзіліся людзі, якія змогуць удыхнуць у іх жыццё, стварыць хоць колькі новых рабочых месцаў. Заўсёды пад рукой ёсць лічбы, каб праілюстраваць «актыўны працэс», які ідзе ў гэтым кірунку. А вось калі даходзіць да справы ў тым ці іншым канкрэтным месцы...

СТАР. 4

■ «Звязда» даследуе праблему

СІРОЧЫ ХЛЕБ

Жыццё пасля дзіцячага дома

Стала добрай традыцыяй прыходзіць з дабрачыннымі акцыямі ў дзіцячыя дамы. Але мала хто задумваецца аб тым, што сіротам патрэбна дапамога і тады, калі яны пакідаюць сцены ўстановы. Ім рана даводзіцца сталець. Не так проста даецца пераход з-пад апекі дзяржавы да самастойнага жыцця. Калі няма падтрымкі бацькоў, многія ледзь зводзяць канцы з канцамі. У той час як іх равеснікі яшчэ могуць працягваць вучыцца і вяртацца пасля заняткаў на матуліны бліны, бязбацькавічам даводзіцца самім сябе забяспечваць. Але ці можна разлічваць на высокія заробкі, калі табе ўсяго 18?

Няроўныя шанцы

Уласна, шлях у дарослае жыццё ў выпускнікоў дзіцячых дамоў пачынаецца ўжо ў 15—17 гадоў — большасць сірот паступаюць у сярэднія спецыяльныя навучальныя ўстановы. Праўда, і тут яны яшчэ застаюцца пад наглядам. Ім выдзяляюцца інтэрнаты, сацыяльна-псіхалагічныя службы курыруюць падлеткаў. І для многіх сірот гэта магчымасць затрымацца ў знаёмым асяроддзі — калі знаходзішся на поўным дзяржзабеспячэнні, не трэба на сябе ўзвальваць адразу процьму праблем: бытавых, эканамічных, сацыяльных...

Некаторым сіротам даводзіцца сутыкацца з непрыманнем грамадства. Часта знаходзяцца ахвочыя папракнуць «дармавой» кватэрай. Маўляў, чаго даваць яе людзям са складаным мінулым і няпэўнай будучыняй, яе трэба заслугоўваць.

СТАР. 5

НА БЕРАГАХ СІНЕЮЧАГА НІЛА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У Егіпце падчас перагавораў Аляксандра Лукашэнкі з Прэзідэнтам Егіпта Абдэль Фатахам аль-Сісі кіраўнікі дзяржаў дамовіліся аб далейшым нарошчванні гандлёва-эканамічных сувязяў, павелічэнні беларускага экспарту з улікам патрэб егіпецкага боку і наладжванні двухбаковай вытворчай кааперацыі з выкарыстаннем беларускіх тэхналогій і вопыту. «Беларусь падтрымлівае зацікаўленасць Егіпта ў стварэнні зоны свабоднага гандлю з Еўразійскім эканамічным саюзам і гатова аказаць садзейнічанне ў вырашэнні гэтага пытання. Мы маем намер таксама пашыраць кантакты ў гуманітарнай галіне, уключаючы навуку, адукацыю, ахову здароўя, культуру, турызм і спорт», — адзначыў Прэзідэнт нашай краіны.

На сустрэчы была дасягнутая дамоўленасць, што ў найбліжэйшы час члены міжурадавай беларуска-егіпецкай камісіі сустрэнуцца ў Мінску і распрацуюць дарожную карту развіцця супрацоўніцтва паміж краінамі па самых розных кірунках.

Яшчэ адной тэмай перагавораў лідараў дзвюх краін стала знешнепалітычная сфера і ўзаемадзеянне на міжнароднай арэне — прэзідэнты пацвердзілі блізкасць пазіцый па галоўных пытаннях міжнароднага парадку дня, дамовіліся ўмацоўваць адносіны ў гэтым кірунку і надалей, асабліва з улікам таго, што Егіпет з'яўляецца членам Савета Бяспекі ААН.

Па выніках сустрэчы бакі падпісалі пакет дакументаў аб развіцці ўзаемадзеяння ў розных галінах. Сярод іх мемарандумы аб узаемаразуменні ў сферах культуры, ваенна-тэхнічнага супрацоўніцтва, аховы і рацыянальнага выкарыстання водных рэсурсаў. Акрамя таго, падпісаны дарожная карта па рэалізацыі мемарандума ў гандлёва-эканамічнай і сацыяльна-культурнай сферах паміж Мінскай вобласцю і Паўднёвым Сінаем, дагаворы аб выдачы і ўзаемнай прававой дапамозе па грамадзянскіх і эканамічных справах, пагадненне аб супрацоўніцтве ў сферы фізічнай культуры і спорту.

Кіраўнікі дзяржаў таксама прынялі сумесную дэкларацыю, у якой падкрэслілі агульнае імкненне пашыраць беларуска-егіпецкае ўзаемадзеянне.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу, што ўсе падпісаныя дакументы нацэлены на ўмацаванне адносін паміж краінамі. Яны адыграюць важную ролю ў развіцці дагаворнай базы двухбаковых адносін. Кіраўнік беларускай дзяржавы запрасіў свайго егіпецкага калегу наведаць з візітам Мінск.

У другі дзень візіту ў Егіпет кіраўнік беларускай дзяржавы правёў перагаворы з прэм'ер-міністрам Егіпта Шэрыфам Ісмаілам, на якіх была адзначана важнасць умацавання двухбаковых адносін у эканамічнай і палітычнай сферах.

Потым Аляксандр Лукашэнка разам з Абдэль Фатахам аль-Сісі прыняў удзел у адкрыцці беларуска-егіпецкага дзелавога форуму, дзе было заяўлена, што паміж краінамі адкрываюцца новыя гарызонты супрацоўніцтва. У прыватнасці, Беларусь і Егіпет маюць намер паглыбляць кааперацыю ў прамысловасці, сельскай гаспадарцы, у ачыстцы грунтавых вод.

Лідары дзвюх краін таксама наведалі выставу беларускай тэхнікі, якая была адкрыта ў рамках дзелавога форуму.

У гэты ж дзень Прэзідэнт Беларусі правёў сустрэчу са старшынёй Палаты прадстаўнікоў Егіпта Алі Абдэлем Алемам. На перагаворах былі абмеркаваны перспектывы развіцця ўзаемадзеяння паміж парламентамі дзвюх краін.

Учора Аляксандр Лукашэнка накіраваўся з афіцыйным візітам на поўдзень, у суседні з Егіптам Судан. Там у беларускага лідара запланаваныя перагаворы з Прэзідэнтам Судана Амарам Хасанам Ахмедам аль-Башырам, на якіх плануецца абмеркаваць перспектывы і асноўныя напрамкі развіцця беларуска-суданскіх адносін, вызначыць канкрэтныя крокі па іх пашырэнні. Асаблівая ўвага будзе ўдзелена пытанням эканамічнага супрацоўніцтва. Чакаецца заключэнне шэрагу дамоўленасцяў аб развіцці ўзаемадзеяння ў розных сферах.

Плануюцца таксама сустрэчы кіраўніка беларускай дзяржавы з віцэ-прэзідэнтам Судана Хасабу Абдэльрахманам і старшынёй Нацыянальнай асамблеі Ібрагімам Амерам.

У сталіцы Судана ў час візіту Аляксандра Лукашэнкі пройдзе беларуска-суданскі дзелавы форум.

Паводле БЕЛТА.

Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь глыбока смуткуе ў сувязі са смерцю былога намесніка Старшыні Савета Міністраў БССР МАКАЕДА Мікалая Аляксандравіча і выказвае шчырыя спачуванні яго родным і блізкім.

■ Блізкая ўлада

«Іншага такога няма!»

Сёлета на Полаччыне дасягнуты значныя вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця. Жыхары горада і раёна актыўна рыхтуюцца да правядзення Дня пісьменства і не толькі. Пра гэта расказаў на сустрэчы з журналістамі старшыня Полацкага райвыканкама, намеснік старшыні Пастаяннай камісіі па заканадаўстве і дзяржаўным будаўніцтве Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Мікалай ШАЎЧУК.

Фота прадастаўлена газетай «Полацкі веснік».

Лічбы, якія радуюць

Сёлета ў раёне вырабілі прамысловай прадукцыі больш, чым летась (102,6%) і на 16% больш прыцягнулі інвестыцый у асноўны капітал.

— Рэнтабельнасць продажаў у прамысловасці склала 10,6%. Выручка ад рэалізацыі прадукцыі ўзрасла на 10,7%. На 4,4% зніжаны ўзровень выдаткаў на вытворчасць прадукцыі. Выканана на 30% больш будаўніча-мантажных работ. Рознічны тавараабарот грамадскага харчавання павялічыўся на 2%. Рэнтабельнасць продажаў у цэлым па раёне склала 6,1%, — расказвае сенатар.

Ён прывёў прыклады мадэрнізацыі на прадпрыемствах. У прыватнасці, у акцыянерным таварыстве «Полацк-Шкловалакно» — адным з найбуйнейшых у хімічным комплексе краіны — рэалізаваны інвестыцыйны праект. Гэта дазволіла на чвэрць павялічыць аб'ёмы вытворчасці, стварыць 24 новыя працоўныя месцы. За 11 месяцаў 2016 года доля інавацыйнай прадукцыі на прадпрыемстве — 29,2% ад рэалізаванай. Экспарт ажыццяўляецца ў 55 краін.

У 3-м квартале завершана рэканструкцыя галоўнага вытворчага корпуса Наваполацкага завода тэхналагічных металаканструкцый. На базе Полацкага камбіната хлебапрадуктаў ствараецца холдынг.

Сёлета ў раёне на 765 працоўных месцаў стала больш. Перавыканалі гадавое заданне па будаўніцтве жылля. Здалі пад ключ больш за 24 тысячы квадратных метраў.

Інавацыйны турызм

Полацк з кожным годам наведвае ўсё больш гасцей.

— У нас звыш 150 помнікаў гісторыі, культуры, архітэктуры, археалогіі. 126 — у спісе помнікаў рэспубліканскага значэння. Горад заслужана з'яўляецца цэнтрам прыцягнення шматлікіх турыстаў з розных краін блізкага і далёкага замежжа. Прычым гаворка ідзе не толькі аб гісторыка-культурнай спадчыне Полацка, але і пра пазнавальны, навуковы, паломніцкі, аздараўленчы, водны і экатурызм, — працягвае Мікалай Шаўчук.

Выкарыстанне аб'ектаў гісторыка-культурнай спадчыны ажыццяўляецца комплексна. Напрыклад, знакаміты Сафійскі сабор паспяхова функцыянуе не толькі як музей, але і як канцэртная зала, а таксама як месца для правядзення значных праваслаўных службаў. У прыватнасці, у Дзень памяці прападобнай Еўфрасінні Полацкай (5 чэрвеня) храм прадастаўляецца Полацкай епархіі для правядзення набажэнства, арганізацыі хрэснага ходу. У 2014 годзе верхняя і ніжняя пляцоўкі каля сабора сталі тэрыторыяй правядзення маштабнага фэсту сярэдневяковай культуры «Рубон», які з'яўляецца брэндам Полаччыны. Мерапрыемства сабрала звыш 5 тысяч чалавек. Падзея атрымала вялікі рэзананс на рэспубліканскім і міжнародным узроўнях.

Сёлета пачалі рэалізоўваць інавацыйныя інтэрактыўныя праекты турыстычнай накіраванасці. Сярод іх турнір вулічных тэатраў «Тэатральная перамена», творчыя іміджавыя праекты: «Вуліца рамеснікаў», «Вулічныя музыкі», паэтычны open-air «Вершы над горадам» і іншыя.

Ізноў сталіца пісьменства

У Полацку ў 2017-м ізноў пройдзе Дзень пісьменства. Дарэчы, гэты год для горада асаблівы. Будуць адзначаць яго 1155-ю гадавіну, 500-годдзе беларускага кнігадрукавання. У рамках падрыхтоўкі да ўрачыстых мерапрыемстваў плануецца правесці маштабнае добраўпарадкаванне, у тым ліку рэканструкцыю фантана на плошчы Францыска Скарыны і прылеглай тэрыторыі. Намецілі ажыццявіць рамонт помнікаў і асфальтавага пакрыцця двароў. У Полацку запланавана рэканструяваць аўтавакзал, увесці ў эксплуатацыю глядзельную залу гарадскога Палаца культуры, адрамантаваць фасад Музея беларускага кнігадрукавання...

— Вырашаецца пытанне аб стварэнні і ўстаноўцы падчас правядзення ўрачыстасцяў памятнага знака «Полацк — калыска беларускай дзяржаўнасці». Мы выдатна разумеем, што нам трэба ісці далей, расці, удасканальвацца, мяняць падыходы да ўжо традыцыйных рэчаў. Бо Полацк — гэта ўнікальны горад. Іншага такога няма! — дзеліцца планамі старшыня.

Ён заклікае землякоў усім разам рыхтавацца да юбілейных урачыстасцяў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@zviazda.by

■ Актуальна

Без глабальных узрушэнняў

Нашы прыярытэты на еўрапейскай адукацыйнай прасторы

Міністр адукацыі Ігар КАРПЕНКА коратка пракаментаваў змяненні, якія плануюць унесці ў новую рэдакцыю Кодэкса аб адукацыі, у эфіры тэлеканала «Беларусь-1».

— Казаць аб глабальных змяненнях я не стаў бы. Глабальныя ўзрушэнні нам не патрэбны, — адзначыў ён. — Разам з тым сістэма адукацыі павінна ўдасканальвацца і ісці ў нагу з часам. Новую рэдакцыю Кодэкса аб адукацыі мы вынесем на шырокае абмеркаванне прафесіяналаў і беларускай грамадскасці. Дакумент размесцім на сайце Міністэрства адукацыі. Правядзём шэраг сур'ёзных сустрэч з педагогамі і заказчыкамі кадраў.

Асобна міністр спыніўся на папраўцы, якая дазволіць на месцах вырашаць пытанне з допускам у першы клас пяцігадовых дзяцей. Ён зазначыў, што і цяпер у школу могуць прыйсці дзеці, каму шэсць гадоў спаўняецца да 30 верасня, проста працэдура атрымання дазволу на гэта для бацькоў пакуль больш складаная і працяглая.

Адказваючы на пытанне пра магчымы адток моладзі з Беларусі пасля нашага ўступлення ў Балонскі працэс, Ігар Карпенка падкрэсліў, што рызыка такая ёсць, але ў той жа час перад намі адкрываюцца дадатковыя магчымасці для пашырэння гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, у тым ліку па экспарце адукацыйных паслуг. «Балонскі працэс — гэта адкрытая адукацыйная прастора, і мы павінны дакладна разумець нашы прыярытэты. Кадры, якія рыхтуюцца за бюджэтныя сродкі, павінны забяспечваць, найперш, работу нашай эканомікі — стабільна, якасна, на высокім узроўні, з годнымі заробкамі», — упэўнены Ігар Карпенка.

Міністр адукацыі выступае за павышэнне адказнасці заказчыкаў кадраў за замацаванне маладога спецыяліста на працоўным месцы: «Сусветныя тэндэнцыі сёння такія, што многія краіны, разумеючы затратнасць адукацыйнага працэсу, імкнуцца перавабліваць да сябе падрыхтаваных спецыялістаў. У сувязі з гэтым нам важна працаваць з эканамічнай інфраструктурай. Павінна быць пэўная адказнасць заказчыкаў кадраў за замацаванне маладога спецыяліста на працоўным месцы. У рэшце рэшт, гэта задача не толькі сістэмы адукацыі, але і таго працадаўцы, які заказаў падрыхтаваць яму таго ці іншага спецыяліста, прычым за бюджэтныя грошы».

Змяненні ў Правілы прыёму ў ВНУ, зацверджаныя кіраўніком дзяржавы, як запэўніў Ігар Карпенка, былі чаканыя і рыхтаваліся па выніках аналізу апошняй уступнай кампаніі. Галоўная перавага беларускай сістэмы вышэйшай адукацыі — роўны доступ да яе атрымання для ўсіх абітурыентаў, вынішчэнне карупцыйнага складніка. І ўсё ж асобныя аспекты патрабуюць удасканалення.

— Мы за сертыфікатамі часам не бачым асобу абітурыента, — падзяліўся сваімі думкамі міністр адукацыі. — Трэба падумаць, што мы можам зрабіць для таго, каб убачыць, наколькі малады чалавек матываваны на тую ці іншую прафесію.

Ігар Карпенка зазначыў, што абітурыенты, якія паступаюць у ВНУ, павінны мець дастаткова высокія балы. «Таму што паступленне — гэта толькі першы крок, а потым усіх чакае вельмі сур'ёзная насычаная праграма фундаментальнай падрыхтоўкі ў спалучэнні з прафесійнай і агульнагуманітарнай, і часам многія гэты тэмп не вытрымліваюць», — дадаў ён.

Надзея НІКАЛАЕВА. *nikalaeva@zviazda.by*

З «БАЗАЙ» У ГАЛАВЕ

Бібліятэка для школьніка ў мабільнай праграме

Фінал рэспубліканскага конкурсу маладзёжных інавацыйных праектаў «Інфармацыйныя і мабільныя тэхналогіі для адукацыйнага працэсу» прайшоў у Мінску. Аўтары 13 праектаў, якія прайшлі ў паўфінал, прэзентавалі свае работы экспертнай групе. А ўсяго на конкурс, які праходзіў у тры этапы, было заяўлена 55 праектаў.

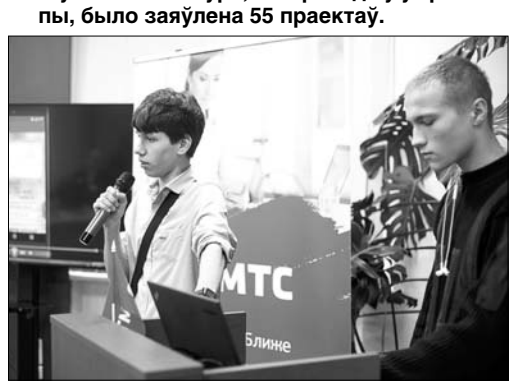

— Нас не можа не радаваць вялікая колькасць разумных, ініцыятыўных, ідэйных маладых людзей, якія імкнуцца заявіць пра сябе, — падкрэсліў **дырэктар Галоўнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтра Міністэрства адукацыі Павел ЛІС.** — Рэспубліканскі конкурс — выдатная магчымасць для гэтага. Мы разгледзелі больш як 50 работ і стараліся ў першую чаргу падтрымаць тыя праекты, якія могуць прынесці рэальную карысць у будучыні. Не дзіўна, што вялікая частка прадстаўленых прэзентацый — мабільныя праграмы, бо конкурс быў арганізаваны Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь сумесна з мабільным аператарам МТС.

Пераможцамі ў намінацыі «Лепшы інавацыйны праект для навучэнцаў і студэнтаў ВНУ» сталі мабільная праграма «Бібліятэка для школьніка» (г. Глыбокае, Віцебская вобласць) і беларускі квэст «Скарбніца» (г. Гродна, ліцэй №1). У намінацыях «Лепшы інавацыйны праект для бацькоў» і «Лепшы інавацыйны праект для педагогаў» перамаглі праекты студэнтаў БДТУ «Вавёрка» і «Нормакантроль»; мабільная праграма «Навука дзецям»; «База рэзюмэ выпускнікоў»; QUALI.ME (Баранавічы, Івацэвічы, Наваполацк). Спецыяльны прыз ад кампаніі «Мабільныя ТэлеСістэмы» атрымаў праект ImagiBoo.

Надзея НІКАЛАЕВА. *nikalaeva@zviazda.by*

■ Пад кантролем

ЗАВЫШЭННЕ ЦЭН І НЯДОБРАСУМЛЕННАЯ КАНКУРЭНЦЫЯ

У Віцебску пакаранне за гэта панеслі два прадпрыемствы

Галоўным упраўленнем Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю па Віцебскай вобласці па выніках пазапланавай праверкі ААТ «Віцебскі камбінат хлебапрадуктаў» установлены факты неправамернага прымянення адпускных цэн на мукамольную прадукцыю.

Так, прадпрыемства рэалізоўвала яе для мэт хлебапячэння па адпускных цэнах, установленых для рэалізацыі ў рознічным гандлі. Тым самым быў парушаны артыкул 13 Закона Рэспублікі Беларусь ад 10 мая 1999 года «Аб цэнаўтварэнні», паведамілі ў прэс-службе міністэрства.

Пастановамі эканамічнага суда Віцебскай вобласці, у адпаведнасці з часткамі 1 і 2 артыкула 12.4 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, накладзены штраф на ААТ «Віцебскі камбінат хлебапрадуктаў» і на службовую асобу (начальніка аддзела маркетынгу). Памер штрафу на прадпрыемства вызначаны ў двухразовым памеры розніцы паміж фактычнай выручкай, атрыманай ад рэалізацыі тавараў (работ, паслуг), і разліковай велічынёй выручкі ад рэалізацыі гэтых тавараў (работ, паслуг) па цэнах (тарыфах), установленых у адпаведнасці з заканадаўствам, і склаў 852 рублі 62 капейкі. На службовую асобу накладзены штраф у памеры адной базавай велічыні (21 рубель). Пастановы ўступілі ў законную сілу, ААТ «Віцебскі камбінат хлебапрадуктаў» яны абскарджаны не былі.

Таксама галоўным упраўленнем Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю па Віцебскай вобласці ўстаноўлены факт нядобрасумленнай канкурэнцыі ў дзеяннях ЗАТ «Пажтэхніка», якая праявілася ў неабгрунтаванай адмове арганізацыям-канкурэнтам, што вядуць дзейнасць па тэхнічным абслугоўванні вогнетушыцеляў марак «Міг» і «Іней», у прадастаўленні інструкцый па тэхнічным абслугоўванні і перазарадцы вогнетушыцеляў, а таксама распаўсюджванні інфармацыі аб адсутнасці права іншых арганізацый ажыццяўляць тэхнічнае абслугоўванне вогнетушыцеляў названых марак. Антыманапольным органам прынятае рашэнне і накіравана ў эканамічны суд Віцебскай вобласці пастанова аб прыцягненні да адміністрацыйнай адказнасці і накладанні штрафу як на ЗАТ «Пажтэхніка», так і на генеральнага дырэктара гэтай арганізацыі. Эканамічны суд прызнаў факт ажыццяўлення нядобрасумленнай канкурэнцыі ў дзеяннях ЗАТ і яго генеральнага дырэктара.

Сяргей РАСОЛЬКА.
rs@zviazda.by

■ Надвор'е

МАРАЗЫ ПРАТРЫМАЮЦЦА ДА ВАДОХРЫШЧА

А ў пятніцу сіноптыкі прагназуюць чарговую адлігу нават з дажджом

У першую палову тыдня на Беларусі чакаецца ўмерана марознае надвор'е, паведамляе начальнік службы гідраметэаралагічных прагнозаў Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды Дзмітрый РАБАЎ.

Сёння ўдзень толькі ў асобных раёнах краіны пройдзе невялікі снег. Максімальная тэмпература паветра складзе 2—8 градусаў марозу. Далей да чацвярга маразы будуць толькі мацнець. Чакаецца, што ў сераду будзе пераважна без ападкаў. У асобных раёнах чакаецца слабы туман, шэрань, на дарогах — галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе ад мінус 8 да мінус 15 градусаў, пры праясненнях чакаецца да 18 марозу. Удзень таксама будзе падмарожваць да мінус 4—9 градусаў.

Уначы на Вадохрышча чакаецца ўмерана марознае надвор'е, калі тэмпература паветра прагназуецца ад мінус 5 да мінус 11 градусаў, па паўднёва-ўсходняй палове — 12—16 марозу, а пры праясненнях будзе да мінус 18 градусаў. У чацвер удзень тэмпература паветра будзе вагацца ад нуля па паўночным захадзе да мінус 7 градусаў на поўдні Беларусі. Уначы ў крайніх паўночных раёнах пройдзе невялікі снег. Удзень пераважна па паўночнай палове краіны пройдуць кароткачасовыя ападкі ў выглядзе снегу, мокрага снегу, а па паўночным захадзе — мокры снег з дажджом. Паўсюдна магчымы слабыя туман і галалёд. На асобных участках дарог захаваецца галалёдзіца.

Паводле слоў сіноптыка, далей надвор'ем пачне кіраваць Атлантыка, бо ў Беларусь будзе паступаць сагрэтае Гальфстрымам цёплае і вільготнае паветра. Тэмпература паветра пачне павялічвацца не зусім традыцыйна, бо цяплей на гэты раз будзе па поўначы Беларусі. У пятніцу ў асобных раёнах краіны пройдуць кароткачасовыя ападкі (мокры снег, дождж), магчымы слабыя туман і галалёд, на дарогах захаваецца галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы складзе 1—8 марозу, пры праясненнях па паўднёвым захадзе будзе да мінус 11 градусаў. А ўдзень чакаецца чарговая адліга, калі прагназуецца ад мінус 5 градусаў да 2 цяпла. Таксама мяккае надвор'е са слабымі маразамі ўначы і невялікім плюсам удзень прагназуюць сіноптыкі і ў выхадныя.

Сяргей КУРКАЧ. *kurkach@zviazda.by*

■ Спорт-тайм

ПАЛЕТЫ ЧЭМПІЁНА ПРЫНОСЯЦЬ УЗНАГАРОДЫ

У штотыднёвым спартыўным аглядзе «Звязды» расказваем пра вынікі пятага этапу Кубка свету па біятлоне, другі поспех Антона Кушніра ў спаборніцтвах фрыстайлістаў і пра вынікі беларускай каманды на завершаным «Дакары».

1. Кубак свету па біятлоне ў Рупольдынгу завяршыўся двума гонкамі пераследу. Дар'я Домрачава, якая заняла 13-е месца ў спрынце, на старт у нядзелю не выйшла. Найлепшы вынік з беларусак паказала Надзея Скардзіна, заняўшы 27-е месца, Ірына Крыўко завяршыла гонку 39-й.

У мужчынскай гонцы пераследу з прадстаўнікоў нашай краіны выступілі Уладзімір Чапелін, які стаў 29-м, і Сяргей Бачарнікаў, які фінішаваў 47-м.

Наступны, шосты, этап Кубка свету пройдзе ў італьянскім Антхольцы з 19 па 22 студзеня.

2. Алімпійскі чэмпіён Антон Кушнір стаў пераможцам этапу Кубка свету ў амерыканскім Лэйк-Плэсідзе. Такім чынам, ён другі раз за сезон падняўся на вышэйшую прыступку п'едэстала. Нагадаем, раней Кушнір стаў пераможцам першага этапу ў кітайскім Бэйда Лэйк.

Фіналістамі мужчынскіх спаборніцтваў у Лэйк-Плэсідзе таксама былі яшчэ два беларусы. Станіслаў Гладчанка заняў выніковае 7-е месца, Максім Гусцік — 9-е.

Антон Кушнір узначаліў агульны залік Кубка свету сёлетняга сезона сярод лыжных акрабатаў. На яго рахунку 208 балаў.

У жаночых спаборніцтвах у Лэйк-Плэсідзе самы лепшы сярод беларусак вынік у Аляксандры Раманоўскай (8-е месца), Ганна Гуськова была 26-й.

3. Мінскае «Дынама» ўзяло рэванш у кітайскага клуба «Куньлунь». На гасцявой пляцоўцы «зубры» давялі сустрэчу да серыі паслядматчавых кідкоў і там сталі мацнейшымі — 3:2. Нагадаем, раней, 10 лістапада, сустрэча гэтых каманд скончылася паражэннем мінчан 3:4.

Учора перамогай (5:3) у матчы супраць «Адмірала» з Уладзівастока «Дынама» скончыла выязную серыю. Іх наступны матч пройдзе на «Мінск-Арэне» 19 студзеня супраць рыжскіх аднаклубнікаў.

4. Беларускія гоншчыкі «МАЗ-СПОРТаўта» паказалі самы высокі вынік за час выступлення на «Дакары». Экіпаж пад кіраўніцтвам Аляксандра Васілеўскага завяршыў марафон на шостым месцы. Такім чынам, Васілеўскі перавысіў уласнае дасягненне. У 2015 годзе яго экіпаж заняў 10-е месца на «Дакары».

Апошні спецучастак з фінішам у Буэнас-Айрасе стаў даволі простым і, як і чакалася, не паўплываў на вынік. Найлепшы час на этапе сярод беларусаў паказаў МАЗ Сяргея Вязовіча, які заняў трэцяе месца. Экіпаж пад кіраўніцтвам Аляксандра Васілеўскага фінішаваў у сталіцы Аргенціны дзявятым, МАЗ Аляксея Вішнеўскага прыйшоў да фінішу 17-м.

Чэмпіёнам ралі-рэйду «Дакар-2017» стаў экіпаж пад кіраўніцтвам расіяніна Эдуарда Мікалаева на Камазе. Беларус Аляксандр Васілеўскі, які заняў шостую пазіцыю ў агульным заліку, саступіў яму прыкладна 2 гадзіны 35 хвілін.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. *lobazhevich@zviazda.by*

■ І мы там былі

КАЛІ ГАЛАВА КРУЖЫЦЦА НЕ АД ШАМПАНСКАГА

Як прайшоў сталічны баль у духу венскага

Падаецца, усіх нявест з горада Мінска сабралі ў адной зале. Дзясяткі дзяўчат у белых пышных сукенках пад руку з кавалерамі ў чорных касцюмах ці ў мундзірах з пагонамі восем гадзін выконвалі класічныя бальныя ды народныя танцы. Такім чынам можна было пазнаць тых, хто ўпершыню бярэ ўдзел у Мінскім балі праваслаўнай моладзі, што адбыўся ў мінулую нядзелю ўжо дзявяты раз. У гэтым годзе арганізатары зладзілі яго ў венскім стылі.

Згодна з правіламі аўстрыйскага заканадаўца бальных мод — штогадовага Венскага балю — дзяўчаты, якія першы раз удзельнічаюць у мерапрыемстве, мусяць здаць экзамен у выглядзе эсэ на веданне літаратуры, замежных моў і правілаў этыкету. А потым апрануць белую сукенку, дыядэму, белыя пальчаткі на баль і станцаваць на ім вальс дэбютантаў. У беларускім варыянце абышліся без першай часткі, але асаблівую ўвагу ўдзялілі другой. Карэспандэнт «Звязды» не спужалася апрануць вясельную сукенку і таксама акунулася ў атмасферу забаў моладзі XIX стагоддзя.

Для таго каб выканаць належным чынам усе танцы, спатрэбілася тры месяцы трэніровак. Два разы на тыдзень па 3—4 гадзіны мы вучылі дзясятак разнаваднасцяў вальсаў, адточвалі павароты галавы падчас танга і спрабавалі як мінімум не наступаць свайму партнёру на ногі. За гэты час, разазнаёміўшыся, зразумелі, што танцаваць могуць усе: эканамісты, праграмісты, інжынеры, дактары, настаўніцы, маці з маленькімі дзецьмі, бізнесмены, навукоўцы і нават журналісты. «У танцы я бачу філасофію жыцця, — расказвае **Лідзія КАЦ-ЛАЗАРАВА, кіраўнік клуба бальных танцаў «Мара»**, якая праводзіла рэпетыцыі на асноўнай пляцоўцы. — Калі казаць пра ўзаемаадносіны мужчыны і жанчыны, то танец — гэта здольнасць дамаўляцца без слоў, спроба адчуць партнёра, магчымасць выстройваць адносіны этычна».

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

Сапраўды, шмат хто з удзельнікаў прызнаецца, што прыйшоў не толькі атрымаць асалоду ад вальсаў, але і адшукаць другую палову. Традыцыйна на кожным балі ёсць танец маладзёнаў, на якім сваё майстэрства дэманструюць тыя, хто пазнаёміўся на мерапрыемстве і потым ажаніўся. Шмат хто з іх прыходзіць ужо разам з дзецьмі.

Па словах **Аксаны ЧЫРКО, галоўнага каардынатара сёлетняга балю** і па сумяшчальніцтве кансультанта па падборы пар, пакуль дзяўчат прыходзіць значна больш, чым хлопцаў. Асабліва гэта было відаць па танцы «Па-дэ-труа», дзе кожны мужчына мусіць танцаваць адразу з дзвюма жанчынамі. Кожны з удзельнікаў дужага полу без праблем адшукаў сабе ў пару дзвюх дзяўчат. «Мужчыны чамусьці лічаць, што танцы — гэта не мужна. Маўляў, лепш я пайду ў трэнажорную залу ці спартыўную секцыю. Але танец — гэта вельмі па-мужчынску. Бо ў танцавальнай пары жанчыну вядзе менавіта мужчына, а не наадварот», — лічыць Аксана Чырко.

Праўда, аднымі танцамі арганізатары не абмежаваліся. Таксама на балі можна было пабачыць вакальныя і харэаграфічныя выступы, паўдзельнічаць у літаратурна-музычнай гасцёўні, зрабіць здымкі ў прафесійных фатографаў у спецыяльных зонах, атрымаць партрэт ад шаржыста і пачаставацца а-ля венскімі дэсертамі падчас фуршэту. Вядома, што баль менавіта праваслаўнай моладзі, таму самы моцны градус напояў мелі гарачыя кава ды гарбата. Але галава ад пастаяннага вальсавага павароту кружылася не менш, чым ад шампанскага. А калі прыйшоў час здымаць абцасы, расшнуроўваць адна адной тугія гарсэты і акуратна разбіраць мудрагелістыя прычоскі, дзяўчаты толькі паспявалі са здзіўленнем абменьвацца пытаннем без адказу: «І адкуль гэткая эйфарыя?..»

Вераніка ПУСТАВІТ. *pustavit@zviazda.by*

НЕРЭНТАБЕЛЬНЫ ПАДЫХОД

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

ВЁСКА Тэўлі Кобрынскага раёна — зусім не забыты Богам край. Гэта сучасны населены пункт, у які нядаўна праведзены газ, а чыгуначная станцыя робіць вёску яшчэ больш значнай. Тут прыпынак робяць нават асобныя маскоўскія цягнікі, не кажучы пра штодзённыя электрычкі баранавіцка-мінскага напрамку. За 10 кіламетраў ад Тэўляў знаходзіцца папулярны турыстычны аб'ект — страусавая ферма, значыць, транзітныя турысты тут не рэдкасць. Менавіта пра тое, што і сам населены пункт павінен адпавядаць усяму вышэйпералічанаму, асабліва ў частцы сваіх гандлёвых аб'ектаў, мы гаварылі з мясцовымі жыхарамі Клаўдзіяй Літвінчук, Наталляй Кірылюк, Любоўю Польскай. Яны і сталі ініцыятарамі прыезду карэспандэнта ў іх вёску і вельмі рэкамендавалі пазнаёміцца з прадпрымальнікам Юліяй Шэвелевай.

Юлія — дырэктар прыватнага прадпрыемства і гаспадыня прыватнага магазіна «Нікольскі». Названая крама не проста знешне прывабны гандлёвы аб'ект — яна адпавядае ўсім запытам пакупнікоў. Асартымент — самы разнастайны, чысцінёй, парадкам, прыгажосцю сельскі магазінчык не адрозніваецца ад сучасных сталічных і брэсцкіх. Акрамя прадуктаў, ёсць аддзел прамысловых тавараў, прадаюцца нават газеты і часопісы. Крама працуе з дзевяці да дзевяці без выхадных. У магазіне ўстаноўлены інфакіёск Белпошты, але пра гэта крыху пазней.

Юлія Мікалаеўна запрашае ў падсобныя памяшканні, яны таксама ў поўным парадку, тут і гарачая вада, і ўмывальнікі, і столік для прыёму ежы персаналам. Хоць у краме працуюць усяго тры чалавекі, і яны мясцовыя жыхары, але патрабаванні санітарных службаў даволі жорсткія. Больш за тое, яны патрабуюць, каб пакой для прыёму ежы персаналу быў асобны. Прэтэнзіі былі б зразумелымі ў фірмах, дзе працуюць 300 чалавек альбо нават 30, а ў іх толькі тры, і тыя па зменах. Таму Юлія здзівілася, калі атрымала павестку ў суд за гэтае самае парушэнне — адсутнасць асобнага пакоя для прыёму ежы. У судзе таксама здзівіліся... Ды бадай што любы прадпрымальнік можа згадаць выпадкі асаблівых да сябе адносін з боку розных кантрольных службаў. Але, паводле слоў Юліі, пэўную надзею ўсяляюць заявы, якія нядаўна прагучалі на самым высокім узроўні, аб упарадкаванні сістэмы кантролю. Бо апошнія два гады яе надта ж часта правяралі.

Ды яна і рада зрабіць той асобны пакой, толькі месца на яго не хапае. А яшчэ ёсць задумка абсталяваць міні-кафетэрый на адзін-два столікі. Тут жа чыгуначная станцыя за дзве мінуты хадзьбы. Бывае, прыезджыя забягаюць, просяць зрабіць кавы. А дзе іх пасадзіць? Ды і бабулькі вясковыя заходзяць па пакупкі альбо зрабіць плацеж праз інфакіёск. Ім бы прысесці, аддыхацца. Таму падобны кафетэрый вельмі патрэбны, ды і гандаль можна было б пашырыць.

Тым больш што ў тым жа будынку, дзе знаходзяцца «Нікольскі» і яшчэ адна крама райспажыўтаварыства, ёсць свабодныя памяшканні, на якіх красуецца шыльда «Прадаецца». Але ўмовы продажу прапануюцца такія, што купіць, мякка кажучы, вельмі складана. Пачнём з таго, што будынак узведзены прыкладна 60 гадоў таму. Па сценах дзе-нідзе пайшлі расколіны. Нават пад снегам можна заўважыць, як дах прыкметна прасеў. Аконныя праёмы закладзеныя блокамі і замураваныя. Па неправераных чутках — так, прынамсі, сцвярджалі мясцовыя жыхары — вечарамі з магазіна выносяць плітку і іншыя будматэрыялы. Яно і не дзіва. Памяшканне стаіць на замку апошнія паўтара дзясятка гадоў. Адным словам, выгляд і становішча гэтай будыніны адпаведныя. А вось заплаціць прадпрымальніку за яе прапануюць... прыкладна 150 мільёнаў. (Называю ў старых грашах, бо ўсе дакументы, якія ёсць у Юліі Шэвелевай, складаліся год таму, там фігуруюць сумы да дэнамінацыі.) Пры тым, што на сайце Белкаапсаюза пазначаны астаткавы кошт гэтага будынка — 12,5 мільёна рублёў. Праўда, з'явілася тая інфармацыя даўно — памяшканне пустуе, як было сказана, працяглы час. Але лепшым за гэты час яно дакладна не стала.

ЮЛІЯ звярталася і ў Брэсцкі аблспажыўсаюз, і ў рэспубліканскую структуру — адказы гучаць прыкладна так: магазін у Тэўлях належыць Кобрынскаму спажывецкаму таварыству, вырашайце пытанне з уласнікам. У райвыканкаме памкненні маладога прадпрымальніка падтрымліваюць. Была Юлія і на прыёме ў старшыні выканкама Аляксандра Зазулі. Ёй патлумачылі, што ўказаны будынак не з'яўляецца камунальнай уласнасцю раёна, якой выканкам можа распарадзіцца.

«Чаму ў нас усё кругом нельга? — не можа зразумець вясковая грамадская актывістка Наталля Кірылюк. — Што дрэннага было б у тым, каб прадпрымальніца купіла па прымальнай цане гэты будынак, які, па сутнасці, развальваецца?»

Старшыня праўлення Кобрынскага спажывецкага таварыства Валерый КАРНЯЛЮК у тэлефоннай гутарцы з карэспандэнтам газеты сказаў так:

— Праблему ведаю. Прыняць умовы прадпрымальніцы азначае для мяне пайсці на прамое парушэнне закона. Ацэнка гэтага будынка не праводзілася, але адпаведныя дзяржаўныя структуры ацэньвалі аналагічныя аб'екты — атрымліваецца прыкладна мільёнаў 600 (старымі грашыма. — **Аўт.**). Калі прымяніць усе паніжаючыя каэфіцыенты, правесці іншыя працэдуры, можна знізіць цану максімальна да 150—140 мільёнаў. Але не менш, не так, як хоча прадпрымальніца, — купіць усяго за 10—12 мільёнаў. Я магу дзейнічаць толькі ў рамках закона.

Такім чынам, атрымліваецца замкнёнае кола. Ацэнку не праводзілі, а краму як быццам бы прадаюць. Юлія сказала, што за ацэнку і тэхнічны пашпарт ёй трэба было б заплаціць асобна, акрамя названых 150 мільёнаў... Мяркуючы па ўсім, шыльда са словам «Прадаецца» будзе вісець у Тэўлях яшчэ доўга.

У кастрычніку 2015 года на пасяджэнні Брэсцкага аблвыканкама разглядалі пытанне работы аблспажыўсаюза. Там было заяўлена, што да 2020 года кааператары маюць намер зняць праблему нерэнтабельных аб'ектаў на вёсцы. Шмат гаварылася пра неабходнасць прыцягнення ў абарот пустуючых будынкаў, для чаго кіраўнікам райвыканкамаў прапаноўвалася пераводзіць іх у камунальную ўласнасць.

Намеснік старшыні праўлення Белкаапсаюза Варвара ПЛАТОНАВА паведаміла, што рыхтуецца праект дакумента, па якім можна будзе прадаваць пустуючы будынак нават за адну базавую велічыню. Публікацыю пра тое пасяджэнне выканкама Юлія захоўвае ў сябе: «Проста як пра нас гаварылі — важныя, правільныя словы! А воз, выходзіць, і зараз там».

— Чаму ў нас усё кругом нельга? — не можа зразумець вясковая грамадская актывістка Наталля Кірылюк. — Што дрэннага было б у тым, каб прадпрымальніца купіла па прымальнай цане гэты будынак, які, па сутнасці, развальваецца? І стварыла там хоць два-тры рабочыя месцы? У вёсцы ж спрэс без работы сядзяць.

— Таму што мы «нерэнтабельныя», — уступае ў размову пенсіянерка, былая настаўніца Клаўдзія Літвінчук. — Нам увесь час пра гэта гавораць. Ну, хоць бы з тым інфакіёскам. Колькі за яго біліся, подпісы збіралі! Так зручна цяпер за ўсё плаціць. Ужо нават бабулькі навучыліся тым кіёскам карыстацца, а калі што, прадаўцы дапамогуць... Дык не — не столькі выручкі ён дае, як яны сабе запланавалі. Ужо адзін раз прыязджалі забіраць, мы неяк адстаялі. Пагражаюць зрабіць гэта праз тры месяцы.

— У нас любяць усё спісваць на нерэнтабельнасць і закрываць, — гаворыць Любоў Польская. — Іншым разам хочацца спытаць: «А што зрабілі вы, каб нашы аб'екты ў вёсцы былі рэнтабельныя?» А можа, гэта падыход нерэнтабельны? Калі былы магазін стаіць з замазанымі вокнамі, знешні выгляд вёскі псуе, стварае ўражанне ўсеагульнай закінутасці — гэта ўсіх задавальняе. А калі падысці па-гаспадарску, то будзе альбо незаконна, альбо нерэнтабельна.

І з Любоўю Гаўрылаўнай цяжка паспрачацца. Сведчанне таму — будынак былога камбіната бытавога абслугоўвання. Некалі яго не прадалі прадпрымальніку за пэўную суму — невядома чаму. Цяпер, праз гады, прадаюць за адну базавую — але ніхто ўжо не купляе...

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by
Кобрынскі раён.

■ Цуд прыроды

Ягада з прысмакам партнёрскіх адносін

Як на кітайскіх землях вырошчваюць беларускія журавіны

Беларусь вядома не толькі як краіна блакітных азёр, але і шматлікіх тарфяных балот. Таму пра карысныя ўласцівасці журавін, якія там растуць, мы ведаем не па чутках. Акрамя збору ў натуральных умовах, гэтую ягаду ў нас яшчэ вырошчваюць і ў прамысловых маштабах. Статус «скарбніцы вітамінаў» ад гэтага яна не губляе, адрозніваецца толькі выглядам: дробная балотная і буйнаплодная садовая. Тэхналогіяй культывацыі менавіта буйнаплоднай ягады і зацікавіліся кітайскія даследчыкі.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

— У прыродзе на беларускіх землях такія журавіны не сустракаюцца. Яны ў канцы 1970-х гадоў былі прывезены з Паўночнай Амерыкі. Так быў створаны першасны калекцыйны фонд, у якім было ўсяго 4 гатункі: Ранні Чорны, Бергман, Франклін і Ховес. Гэта паслужыла пачаткам развіцця такой галіны сельскай гаспадаркі, як нетрадыцыйнае ягадаводства, — расказаў **загадчык лабараторыі экалагічнай фізіялогіі раслін ДНУ «Цэнтральны батанічны сад», кандыдат біялагічных навук, дацэнт Аляксандр ЯКАЎЛЕЎ**. — Гатункі паспяхова прайшлі інтрадукцыйны, інакш кажучы, уступны перыяд, пасля чаго быў зроблены вывад, што гэтая культура перспектыўная для ўмоў рэспублікі. За 40 гадоў фонд істотна ўзбагаціўся не толькі паўночнаамерыканскімі, але і еўрапейскімі, у прыватнасці фінскімі, гатункамі. Вялікі аб'ём работы па культывацыі расліны быў праведзены прадстаўнікамі Акадэміі навук.

Даследаванні гэтай культуры прыцягнулі ўвагу спецыялістаў з Паўночна-ўсходняга інстытута геаграфіі і аграэкалогіі, які адносіцца да Чаньчуньскага аддзялення Кітайскай акадэміі навук. Інстытут знаходзіцца ў аграрнай правінцыі, якая займаецца галоўным чынам вырошчваннем рысу і кукурузы.

— У 2013 годзе кітайская дэлегацыя ўпершыню прыехала да нас, каб пазнаёміцца з тэхналогіяй вырошчвання журавін. Характэрна, што да таго моманту ў іх краіне наогул не праводзіліся ніякія работы ў гэтай сферы ні ў навуковым, ні ў практычным плане. Усе буйнаплодныя журавіны, якія зараз паступаюць да іх на рынак, — гэта ягады з паўночнаамерыканскага кантынента. Паколькі попыт на гэты вітамінны тавар вельмі высокі, для эканомікі дзяржавы выгадна самастойна запаўняць унутраны рынак, — расказаў Аляксандр Якаўлеў. — Праз год кітайскія калегі запрасілі нас да сябе — паказаць невялікі доследны палігон. Мы ўзялі ўзоры глебы для правядзення аграхімічнага аналізу, аднак нават знешне можна было вызначыць: яно не зусім тое, што трэба для гэтай культуры, таму на пачатковым этапе могуць узнікнуць пэўныя цяжкасці. Даследчыкі наша меркаванне выслухалі, аднак не занадта шмат звярнулі на яго належнай увагі і працягнулі самастойную працу.

Тым не менш вынікі былі несуцяшальныя. І праз некаторы час кітайскія біёлагі звярнуліся да беларускіх з просьбай аб прадастаўленні пасадачнага матэрыялу. Быў падпісаны кантракт на пастаўку 5 тысяч укаранёных чаранкоў, прызначаных, хутчэй, для эксперыменту, чым для рэальнай вытворчасці. Прытарможваюць развіццё гэтай галіны яшчэ і далёкія ад батанікі пытанні. У Кітаі практычна ўся зямля знаходзіцца ў прыватнай уласнасці, таму пра пасадку журавін трэба дамаўляцца з уладальнікамі палёў. Не ўсе з іх гатовыя рызыкнуць, бо гэтая ягада, у адрозненне ад той жа трускаўкі, пладаносіць не на першы, а на трэці год. А часам і наогул — толькі на пяты-шосты. Аднак ёсць і прыемныя моманты — у спрыяльных умовах ураджай можа перавышаць 5 тон з гектара.

У мінулым годзе была закуплена яшчэ адна партыя чаранкоў, на гэты раз ужо 10 тысяч. А з трохгадовых пасадак быў сабраны першы ўраджай. Падчас візітаў у Кітай працэс вырошчвання ягад кантраляваўся беларускімі навукоўцамі. Аднак даследаванні насілі эпізадычны, не занадта эфектыўны характар, таму было прынята рашэнне аб стварэнні Беларуска-кітайскай лабараторыі па інтрадукцыі перспектыўных гаспадарча-карысных відаў раслін з філіяламі ў абедзвюх краінах. Зараз праект знаходзіцца на стадыі зацвярджэння.

— Тэмпература і вільготнасць у гэтай кітайскай мясцовасці блізкія да нашай Віцебскай вобласці. Патрэбна дадатковая аэрацыя, але ўздоўж поймаў рэк гэта лёгка здзейсніць. Адрозніваецца склад глебы з-за раслін-торфастваральнікаў, аднак гэта не робіць працэс культывацыі немагчымым, — адзначыў даследчык. — Журавіны буйнаплодныя цікавяць кітайцаў пераважна як сыравіна для перапрацоўкі, бо ў такім выглядзе іх кошт істотна павышаецца. З ягад можна атрымаць канцэнтраваны сок, пасля чаго жмых выкарыстаць для вытворчасці клюзюма — своеасаблівых разынак з журавін, настоеных у цукровым сіропе. Гэты прадукт актыўна выкарыстоўваецца ў хлебабулачных вырабах. Цукровы сіроп з водарам і прысмакам журавін — яшчэ адзін тавар, прычым усе яны захоўваюць карысныя ўласцівасці практычна ў поўным аб'ёме. Атрымліваецца абсалютна бездаходная вытворчасць. Так з 2 долараў за кілаграм свежых журавін атрымліваецца сума ў 2,5—3 разы большая за патрачаную.

Дар'я КАСКО. *kasko@zviazda.by*

• КАМЕНТАРЫЙ У ТЭМУ

Прадпрымальнікі едуць у Ганконг

Сёння ў Кітаі адкрываецца бізнес-форум, які прэзентуе Беларусь

Пра гэта расказаў міністр замежных спраў Уладзімір МАКЕЙ у інтэрв'ю карэспандэнту БЕЛТА. У эканоміцы бачны пераход ад гандлю да рэалізацыі буйных інвестыцыйных праектаў з крэдытнай падтрымкай з боку Кітая. Мы занатавалі, якія яшчэ ёсць перспектывы ў двухбаковым супрацоўніцтве.

— За 25 гадоў наш тавараабарот вырас амаль у сто разоў. А пачыналася ўсё з $34 млн. Сёння мы сумесна рэалізуем больш за 30 інвестыцыйных праектаў, што фінансуюцца крэдытамі кітайскіх банкаў і ўрада на агульную суму каля $6 млрд у энергетыцы, прамысловасці, транспартнай інфраструктуры, нерухомасці, тэлекамунікацыі і іншых галінах. Пабудаваны прамысловыя прадпрыемствы, дарогі, ЦЭЦ.

Галоўным праектам двухбаковых эканамічных адносін Уладзімір Макей лічыць індустрыяльны парк «Вялікі камень». У Еўропе ён з'яўляецца самым буйным індустрыяльным паркам з удзелам кітайскага капіталу. «Мы спадзяёмся на яго інтэнсіўнае развіццё, прыцягненне сур'ёзных рэзідэнтаў, ператварэнне гэтага праекта ў сапраўдную «жамчужыну эканамічнага пояса Шаўковага шляху».

Другім перспектыўным кірункам эканамічнага супрацоўніцтва з'яўляецца лагістыка. Беларусь займае выгаднае становішча, звязвае Еўрапейскі і Еўразійскі саюзы. «Мы актыўна развіваем участкі транскантынентальных транспартных калідораў, удасканальваем лагістычную інфраструктуру на сваёй тэрыторыі. Мяркую, гэтая інфраструктура і транзітны патэнцыял могуць атрымаць значнае развіццё разам з ростам тавараперакатокаў Кітай—Еўропа па новым Шаўковым шляху».

Рэгіянальнае супрацоўніцтва — сфера, дзе для развіцця партнёрства яшчэ ёсць рэзервы. «Мяркую, што ў ім хаваецца асноўны патэнцыял развіцця на наступныя 25 гадоў. Кожная правінцыя Кітая, а часам і горад, па колькасці насельніцтва, тэрыторыі, эканамічным патэнцыяле — гэта як асобная краіна, супастаўная з Італіяй, Нідэрландамі або Францыяй».

Надзея АНІСОВІЧ. *anisovich@zviazda.by*

СІРОЧЫ ХЛЕБ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Але мала хто задумваецца, што для адзінокіх маладых людзей такі падарунак дзяржавы, як жыллё — усяго толькі спроба хоць крыху ўраўняць шанцы ў барацьбе за месца пад сонцам. Усё ж сваё самастойнае жыццё ім даводзіцца пачынаць з нуля. Прычым вучыцца не толькі весці ўласную гаспадарку і зарабляць грошы, але і наладжваць кантакты. Бо адна справа, калі ты знаходзішся ва ўстанове з усталяваным рэжымам і правіламі, і зусім іншая, калі выходзіш у вялікі свет.

«Як ні дзіўна, ніхто з дзяцей пра сваіх бацькоў, пазбаўленых правоў, не гаворыць дрэнна. Нават калі яны памятаюць, што дома былі п'янкі, скандалы, даводзілася сядзець галоднымі, прапускаць школу».

Ці многія дамашнія хлопчыкі і дзяўчынкі ў такім узросце гатовы да самастойнага жыцця? Але ў іх недахоп ведаў і ўменняў кампенсуецца бацькоўскай падтрымкай. Куды складаней выжываць, калі ў цябе нікога няма і, па сутнасці, ты нікому не патрэбны. Акрамя таго, часта бязбацькавічы могуць прайграваць на рынку працы. Не таму, што ў іх меншы патэнцыял, проста стартавыя ўмовы ў сірот іншыя. Рэдка выпускнікі дзіцячых дамоў атрымліваюць вышэйшую адукацыю.

Гены?

На жаль, нярэдка сацыяльныя сіроты капіруюць жыццё сваіх бацькоў. Алкаголь, наркотыкі, дрэнныя кампаніі, крымінал. Некаторыя выпускнікі дзіцячых дамоў проста не разумеюць, што рабіць з нарэшце атрыманай свабодай. Хтосьці пачынае «фестываліць», каб не думаць пра дарослыя праблемы, што раптам зваліліся на галаву. А вярнуцца ў «цвярозае» жыццё зусім не проста.

Часам сіроты самі становяцца няўдалымі бацькамі...

Чаму адбываецца такі паўтор лёсаў і як вырвацца з няўдалага жыццёвага кола, спрабую высветліць у тэрытарыяльным цэнтры сацыяльнага абслугоўвання Ленінскага раёна горада Мінска.

— Як ні дзіўна, ніхто з дзяцей пра сваіх бацькоў, пазбаўленых правоў, не гаворыць дрэнна. Нават калі яны памятаюць, што дома былі п'янкі, скандалы, даводзілася сядзець галоднымі, прапускаць школу. На мой погляд, нейкая ломка адбываецца ў асяроддзі, пазбаўленым сям'і. Трэба шукаць новую форму ўладкавання дзіцячых устаноў, дзе хлопчыкі і дзяўчынкі маглі б пераймаць такія мадэлі паводзін, якія спатрэбяцца для самастойнага жыцця, — разважае **загадчык аддзялення суправаджальнага пражывання Юлія КОШКІНА.** — Многія маладыя людзі слаба ўяўляюць, што рабіць з атрыманым жыллём. Яны не ведаюць, як прадукты з'яўляюцца на стале, гатуюцца. Яны хочуць мець многа грошай, але не разумеюць, што для гэтага трэба прыкладаць пэўныя намаганні. Парушаны прычынна-выніковыя сувязі. Іншыя мараць адразу пра вялікія заробкі, не жадаюць ісці на работу за 300 рублёў, і даводзіцца тлумачыць, што трэба хоць бы з нечага пачынаць. У такім узросце няма да канца і разумення адказнасці, прычым не толькі за сябе. Дзяўчаты рана становяцца мамамі. У працэнтах васьмідзесяці яны не замужам і выхоўваюць дзетак адны.

Дзве дзяўчыны з ліку былых выхаванак сіроцкіх устаноў у раёне ўжо самі пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Але разам з тым тут ёсць маладыя мамы, якія, нягледзячы на нявопытнасць, памылкі, складанасці, спрабуюць змагацца за сваю маленькую сям'ю. Сацыяльныя работнікі курыруюць дзяўчынку, якая нядаўна нарадзіла хлопчыка.

— Калі яна была цяжарнай, мы бачылі, наколькі для яе гэта чаканае дзіця, — расказвае Юлія. — Часта выхаванцы дзіцячых дамоў падтрымліваюць сувязь са сваімі бацькамі. Тут маці схіляла дачку зрабіць аборт. Але атрымала адказ: «Я не буду такой, як ты, нараджу дзіця і выхаваю!» І мы спадзяёмся, што ў дзяўчыны ўсё атрымаецца.

З новымі абавязкамі ўдаецца спраўляцца дзевятнаццацігадовай Дашы, у якой хоць шлюб і не зарэгістраваны, тата дапамагае расціць малога. Акрамя таго, дзяўчыну фінансава падтрымліваюць «італьянскія бацькі», да якіх яна ездзіла, калі яшчэ жыла ў інтэрнаце. Усё ладзіцца ў 22-гадовай Наташы: яна змагла знайсці і працу, і мужа, разам з якім гадуе дзіця. У Марыі — наогул ужо трое чароўных дзетак і, нягледзячы на тое, што так складана падымаць пагодкаў, цудоўныя ўзаемаадносіны з мужам. Дзяўчаты сталі клапатлівымі, пяшчотнымі, любячымі мамамі.

Калі былыя выхаванцы інтэрнатаў дзеляцца марамі, аказваецца, што нават хлопчыкі хочуць сваю сям'ю. Прычым у планах з дзеткамі «пазначаюць»: «Зараз яшчэ рана, але праз годзік можна».

У голых сценах

Цэнтр тэрытарыяльнага абслугоўвання суправаджае сірот ва ўзросце ад 18 да 23 гадоў. Інфармацыю пра сваіх падапечных сацыяльныя работнікі атрымліваюць яшчэ да таго, як хлопцы і дзяўчаты пакінуць дзіцячыя дамы ці інтэрнаты пры навучальных установах. Як правіла, з моманту набыцця сіроцкага статусу за дзецьмі замацоўваецца жыллё. Але бываюць і такія выпадкі, калі ім фактычна няма куды вяртацца. Напрыклад, калі бацькі, пазбаўленыя правоў, жылі ў інтэрнатах ці ў службовых кватэрах, месца за сіротамі не замацоўваецца. «Мы загадзя ўключаемся і спрабуем вырашаць падобныя пытанні. Што датычыцца атрымання сацыяльнага жылля — гэта справа, якая хутка не вырашаецца, тут патрэбны год і болей, — расказвае Юлія Кошкіна. — Часта сіроты вяртаюцца ў кватэры да сваіх пазбаўленых правоў бацькоў, з якіх нямногія за гэты час змяняюцца да лепшага. Так, адной з выхаванак інтэрната давялося сяліцца ў двухпакаёвую кватэру, дзе пражывала 9 чалавек, прычым тулілася дзяўчына ў адным пакоі з бабуляй і бацькам, які не перастаў піць. У пошуку выйсця сацработнікі нават дамовіліся з адзінокай бабуляй, якую абслугоўвае цэнтр, на тое, каб дзяўчынка часова пажыла ў яе. Але праблема вырашылася сама сабой — тату на год забралі ў ЛПП».

Калі раней сацыяльныя кватэры сіротам давалі ў новабудоўлях, то ў мінулым годзе гэта было другаснае жыллё. Часта ім даставаліся кватэры, папярэдніх жыльцоў з якіх выселілі за няўплату. Як правіла, жылплошча патрабавала сур'ёзнага рамонту, траплялася нават без сантэхнікі. І каб не падтрымка добрых людзей, многім сіротам давялося б пачынаць сваё жыццё ў голых сценах.

Раз у квартал сацыяльныя работнікі абвяшчаюць акцыі, у межах якіх адзінокай моладзі можна перадаць рэчы: спачатку патрэбна ўсё — ад відэльцаў і пасцельнай бялізны да мэблі. Званкоў паступае многа: людзі прапануюць разнастайную тэхніку, у тым ліку і буйную (халадзільнікі і пральныя машыны), шторы і карнізы, сталы і крэслы, шафы і паліцы. Сёння маецца патрэба ў дзіцячых рэчах, дзяўчатам, якія ў адзіночку спраўляюцца з немаўлятамі, неабходны каляскі, адзенне, дзіцячае харчаванне, падгузкі *(перадаваць дапамогу можна на Дзянісаўскую, 4, звязвацца па нумары 380-07-58)*.

Усё атрымаецца!

Трэба сказаць, што некаторыя выпускнікі дзіцячых інтэрнатаў да падобнай дапамогі ставяцца вельмі насцярожана. Рэдкія індывідуумы спекулююць на сваім статусе і носяцца з пасведчаннямі, каб выбіць для сябе нейкія даброты. У большасці маладыя людзі нават у размовах імкнуцца пазбягаць свайго сіроцкага мінулага, быццам саромеюцца яго.

Маці схіляла дачку зрабіць аборт. Але атрымала адказ: «Я не буду такой, як ты, нараджу дзіця і выхаваю!»

Дваццацігадовы Віктар дзякуючы акцыі паспеў абставіць сваю кватэру і дапамагчы абяздоленай жанчыне. Пры абследаванні тых, хто адзінока пражывае, сацыяльныя работнікі заўважылі, што кабета знаходзілася ў зусім пустой кватэры, спала на падлозе. Віктар завёз ёй ложак.

Мікалаю 21 — ён паступова абжываецца ў сацыяльнай кватэры. Хлопец адмовіўся ад дапамогі тэхнікай і мэбляй, якія былі ва ўжыванні, пастаянна адкладае грошы на новыя рэчы — то крэсла купіць, то на халадзільнік назбірае.

Пакрысе абстаўляе кватэру і 19-гадовая Каця. Дзяўчынкай яе забралі з сям'і ў сувязі з хваробай маці. Сёння Кацярына падтрымлівае адносіны з мамай, апякае яе.

Марыя ў свае 23 паспела папрацаваць і аператарам таксі, і вадзіцелем. Вельмі ўважлівая, дзяўчына знайшла неадпаведнасць у камунальных плацяжах, і нават змагла вярнуць пераплату.

Але некаторым былым выхаванцам не так проста разабрацца з бытам. Ёсць і такія, каго даводзіцца ледзь не за ручку вадзіць і паказваць, якія дакументы неабходны для вырашэння жыллёвых пытанняў.

— На мой погляд, лепш, каб выдзяленне сацыяльнага жылля адбывалася крыху пазней. Часам сутыкаешся з поўным неразуменнем тых, хто атрымаў яго ў раннім узросце. Не ўсе гатовыя аплачваць камунальныя паслугі, прычым рабіць гэта рэгулярна, каб не было запазычанасці, — заўважае Юлія Кошкіна.

Закрытае жыццё ў інтэрнаце сказваецца тым, што былым выхаванцам часам не хапае сяброў. І добра, калі ў некаторых з іх ёсць бабулі, дзядзькі, старэйшыя браты ці сёстры, якія ўжо змаглі прабіцца ў нармальнае жыццё і стварылі ўласныя сем'і. Часта са сваімі асабістымі праблемамі хлопцы і дзяўчаты ідуць да сацыяльных работнікаў. Гэта толькі здаецца, што паўналетніх позна чамусьці вучыць. І ў такім узросце неабходныя падтрымка і добрае слова. Дабрачынныя ж акцыі дапамагаюць вярнуць веру ў людзей. Калі адчуваеш, што свет вакол не халодны і варожы, а дружалюбны, куды прасцей паверыць, што ў тваім жыцці ўсё будзе добра.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
dziadziula@zviazda.by

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

«ХАЧУ «ПРАВЕРЫЦЬ» СВАІХ УНУКАЎ»,

ці Як устанавіць бацькоўства?

З аднаго з раёнаў (па этычных меркаваннях не называем нават яго, не кажучы ўжо пра іншыя падрабязнасці справы) з не зусім звычайным пытаннем у рэдакцыю звярнулася пажылая заяўніца. Папрасіла падказаць, дзе можна зрабіць тэст на ДНК. Зноў жа не ўдаючыся ў канкрэтыку (ды і сувязь, калі шчыра, была не вельмі добрай), сутнасць праблемы ў наступным: у сына жыхаркі адной з вёсак раёна ёсць жанчына (калі мы правільна здагадаліся, грамадзянская жонка). У пары маюцца дзеці. Бабуля хацела б «праверыць» унукаў, іншымі словамі, пацвердзіць бацькоўства свайго сына. Куды для гэтага можна звярнуцца?

У інтэрнэце можна раз-пораз пабачыць аб'явы фірмаў, якія прапануюць такія паслугі. Але, як нам растлумачылі спецыялісты, неабходныя аналізы яны праводзяць за мяжой. Лепш у выпадку такой неабходнасці звярнуцца ў Дзяржаўны камітэт судовых экспертыз Рэспублікі Беларусь. Адно з яго галоўных упраўленняў — судова-медыцынскіх экспертыз — праводзіць платныя біялагічныя і генетычныя экспертызы.

Паколькі, паўторымся, сувязь з заяўніцай была не вельмі добрай, а сваіх кантактаў яна не пакінула, спаслаўшыся на тое, што размаўляе з чужога тэлефона, будзем зыходзіць з наступнай меркаванай інфармацыі. Па-першае, што ўсе зацікаўленыя бакі — бацькі і дзеці — жывыя. Па-другое, унукі жанчыны — непаўналетнія. Ад гэтых дзвюх акалічнасцяў залежыць алгарытм дзеянняў і заяўнікаў, і спецыялістаў.

Экспертыза не пацвярджае бацькоўства канкрэтнага чалавека недзе ў 20 працэнтах выпадкаў зваротаў па яго ўстанаўленні, і лічба гэтая застаецца амаль нязменнай цягам доўгага часу.

— Пытанне правядзення патрэбнай экспертызы можна вырашыць двума шляхамі: добраахвотна, звярнуўшыся самастойна да нас, і ў судовым парадку, калі суд прызнае неабходным атрыманне экспертнага заключэння і абавязвае бакі прайсці экспертызу, — уводзіць у курс справы **намеснік начальніка аддзела генетычных экспертыз упраўлення судова-біялагічных экспертыз Мікалай КУЗУБ.** — У абодвух выпадках ініцыятыва павінна зыходзіць ад некага з бацькоў, бабуля, ваша заяўніца, не мае права ўмешвацца ў гэта, калі не з'яўляецца іх прадстаўніком.

Як расказаў далей суразмоўца, калі дзецям да 18 гадоў, згода на правядзенне экспертызы і прысутнасць падчас яе маці абавязковая. Калі дзеці ўжо паўналетнія, як дарослыя людзі, яны самі маюць права вырашаць, звяртацца да экспертаў ці не. У апошнім выпадку пры жаданні яны могуць прайсці экспертызу з адным з бацькоў. Тут можна абысціся нават без маці, але дакладнасць вынікаў даследавання будзе меншай.

— Аналіз здаецца наступным чынам: кроў з пальца і сліна. Кошт праходжання экспертызы на траіх — бацька, маці, дзіця — зараз складае 224 рублі 18 капеек. Гэта калі мы гаворым аб пазасудовым яе правядзенні. У судовым парадку за экспертызу давядзецца заплаціць крышачку менш — 219 рублёў 59 капеек, — расказаў Мікалай Мікалаевіч. — Тэрміны правядзення пасля падачы заявы і ўнясення аплаты з улікам наяўнасці-адсутнасці чаргі — як правіла, да аднаго месяца.

Карыстаючыся выпадкам, мы задалі Мікалаю Кузубу і некалькі журналісцкіх пытанняў у тэму.

Так, паводле слоў суразмоўцы, па заявах грамадзян у сярэднім за месяц праводзіцца 10—12 падобных экспертыз па ўстанаўленні бацькоўства. Гэта лічба па цэнтральным апараце, бо існуюць і органы Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз у абласцях. Грамадзяне маюць права звяртацца ў любы з іх па сваім выбары. Што датычыцца статыстыкі, экспертыза не пацвярджае бацькоўства канкрэтнага чалавека недзе ў 20 працэнтах выпадкаў зваротаў па яго ўстанаўленні, і лічба гэтая застаецца амаль нязменнай цягам доўгага часу.

Тыя, хто мае патрэбу ў паслузе па ўстанаўленні бацькоўства, могуць звяртацца ў сталіцы па адрасе: Валадарскага, 2А. Тэлефон медрэгістратара — 218 77 79. Па ім заяўнікам могуць больш падрабязна папярэдне растлумачыць усю патрэбную інфармацыю для звароту да экспертаў асабіста.

Сяргей РАСОЛЬКА. *rs@zviazda.by*

■ Бліжэй да кліента

АПЛАЧВАЦЬ ПАСЛУГІ НА ПОШЦЕ СТАЛА ПРАСЦЕЙ

Каб паскорыць абслугоўванне, «Белпошта» прапануе кліентам карыстацца нумарам плацельшчыка АРІП. Гэты нумар захоўвае ўсе плацяжы, якія вы перыядычна робіце (мабільная сувязь, камунальныя паслугі, тэлебачанне, інтэрнэт, падаткі і г. д.), а значыць, уводзіць іх рэквізіты кожны раз нанова не спатрэбіцца.

Калі вы аплачваеце паслугі праз касу, трэба сфарміраваць спіс сваіх штомесячных плацяжоў і перадаць іх аператару. Ён увядзе даныя ў сістэму, прысвоіць нумар вашай карзіне плацяжоў і выдасць картку з гэтым нумарам. Наступным разам, каб разлічыцца за тэлефон і камуналку, вам дастаткова будзе назваць толькі нумар АРІП. Карзіну плацяжоў, дарэчы, можна мяняць, уключаючы туды новыя паслугі.

Для тых, хто карыстаецца плацежна-даведачнымі тэрміналамі, алгарытм дзеянняў наступны. На экране выбіраеце кнопку «Плацяжы АРІП». Пазначаеце спосаб аплаты: наяўнымі або карткай. Пасля, замест таго каб паасобку шукаць патрэбныя паслугі ў дрэве АРІП, уводзіце свой адзіны нумар. На экране з'явіцца ваша карзіна плацяжоў (яны захоўваюцца аўтаматычна) з усімі неабходнымі рэквізітамі.

Новаўвядзенне даступна ва ўсіх аддзяленнях паштовай сувязі.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ. *lubneuskaya@zviazda.by*

■

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» информирует вкладчиков об изменении процентных ставок по срочным банковским вкладам в иностранной валюте

С 18.02.2017 по действующим срочным банковским вкладам в иностранной валюте «Классик Отзывный до года», «Классик Отзывный свыше года», «Классик Безотзывный до года», «Классик Безотзывный свыше года», «Интернет-депозит-Тренд Отзывный», «Интернет-депозит-Тренд Безотзывный», открытым до 18.01.2017, устанавливаются процентные ставки в следующих размерах:

- **«Классик Отзывный до года»** (в долларах США, евро):
на срок 95 дней – 0,8% годовых;
на срок 185 дней – 1% годовых.
- **«Классик Отзывный свыше года»** (в долларах США, евро) на срок 18 месяцев – 2,3% годовых.
- **«Классик Безотзывный до года»** (в долларах США, евро):
на срок 6 месяцев – 1,5% годовых;
на срок 9 месяцев – 2% годовых.
- **«Классик Безотзывный свыше года»** (в долларах США, евро):
на срок 30 месяцев – 2,8% годовых;
на срок 36 месяцев – 3% годовых.
- **«Интернет-депозит-Тренд Отзывный»**:
на срок 3 месяца – 1,2% годовых;
на срок 6 месяцев – 1,5% годовых;
на срок 12 месяцев – 2,3% годовых;
на срок 18 месяцев – 2,5% годовых;
на срок 23 месяца – 2,8% годовых.
- **«Интернет-депозит-Тренд Безотзывный»**:
на срок 3 месяца – 1,5% годовых;
на срок 6 месяцев – 2% годовых;
на срок 12 месяцев – 2,6% годовых;
на срок 18 месяцев – 2,8% годовых;
на срок 23 месяца – 3% годовых.

С 18.02.2017 устанавливаются по ранее открытым срочным банковским вкладам:

- **«Классик плюс»** (в долларах США, евро), по которым не начисляется пониженная процентная ставка:
открытым до 13.11.2015, проценты в размере – 1,7% годовых;
открытым с 13.11.2015 до 01.04.2016, проценты в размере – 2,3% годовых.
- **«Классик Безотзывный»** (в долларах США, евро), по которым не начисляется пониженная процентная ставка, проценты в размере – 2,7%.
- **«Классик Безотзывный Новый»** (в долларах США, евро) по которым не начисляется пониженная процентная ставка, проценты в следующих размерах:
на срок 9 месяцев – 2,1% годовых.
- **«Ваш выбор»** (в долларах США, евро), по которым не начисляется пониженная процентная ставка, основные проценты в следующих размерах:
для ежедневного остатка вклада до 2000 (включительно) – 0,5% годовых;
для ежедневного остатка вклада более 2000 – 15000 – 1% годовых;
для ежедневного остатка вклада более 15000 – 1,5% годовых.
- **«Сберегательный»** (в долларах США, евро), по которым не начисляется пониженная процентная ставка, проценты в размере – 2% годовых.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте и в отделениях «Беларусбанка»

Сохранность и возврат вкладов гарантируются в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности №1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Процентная ставка по вкладам (депозитам) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов)

РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает, что дата проведения повторного открытого аукциона по продаже имущества (комплекса зданий и жилого дома), принадлежащего ОАО «Управляющая компания холдинга «Забудова», извещение о котором опубликовано в газете «Звязда» 28.12.2016, переносится продавцом на 02.02.2017 в 11.00. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 31.01.2017 до 10.00. Полная информация на сайте ino.by или по телефонам: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 УНП 190055182

ЗАО «Центр промышленной оценки» информирует:

В извещение о проведении повторного открытого аукциона по продаже транспорта, спецтехники и оборудования, принадлежащих ОАО «Трест №26 Железобетонмонтаж», опубликованном в г. «Звязда» от 10.01.2017, вносится изменение: **начальная цена по лоту №8** – Грузовой специальный бетоносмеситель МАЗ 630305-249 СМБ-270 (рег. знак АВ 7826-7), 2007 г.в. **составляет 18 894,88**

Контактные телефоны	**Тел: +375 17-280-36-37; +375 29-317-95-42. Email: auction@cpo.by. Сайт: www.cpo.by**

УНП 100120830

БЕЛАРУСБАНК

ОАО «АСБ Беларусбанк» информирует вкладчиков об изменении процентных ставок по срочным банковским вкладам в белорусских рублях

С 18.02.2017 устанавливается по ранее открытым срочным банковским вкладам в белорусских рублях:

- **«Премиально-накопительный «Детский»**, открытым до 13.11.2015, ставка основных процентов в размере 14,5% годовых;
- **Накопительный** (накопительный вклад в национальной валюте с ежемесячной капитализацией; накопительный вклад в белорусских рублях; срочный банковский накопительный вклад в белорусских рублях, а также накопительные вклады, введенные согласно Приказу Государственного банка СССР от 29.03.1990 №30 «О введении новых видов вкладов в учреждениях Сберегательного банка СССР»), процентная ставка в размере 14,5% годовых.

Установленный размер процентов применяется только к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность и автоматическое перезаключение которых на новый срок произошло до 01.04.2016.

С 18.02.2017 устанавливается по действующим срочным банковским вкладам в белорусских рублях **«Интернет - депозит - Тренд»**:

- со сроком хранения 24 и 36 месяцев, открытым до 05.05.2015, ставка основных процентов при фактическом ежедневном остатке вклада:
до 2000,00 рубля (включительно) – в размере 14,5% годовых;
свыше 2000,00 рубля – в размере 15% годовых;
- со сроком хранения 6 месяцев, открытым до 01.09.2016, процентная ставка при фактическом ежедневном остатке вклада:
до 2000,00 рубля (включительно) – в размере 13% годовых;
свыше 2000,00 рубля – в размере 13,5% годовых;
- со сроком хранения 12 месяцев, открытым до 01.04.2016, процентная ставка при фактическом ежедневном остатке вклада:
до 2000,00 рубля (включительно) – в размере 13,5% годовых;
свыше 2000,00 рубля – в размере 14% годовых.

Установленный размер процентов применяется к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность.

С 18.02.2017 устанавливаются по действующим срочным банковским вкладам в белорусских рублях, открытым до 18.01.2017, процентные ставки в следующих размерах:

- **«Классик Безотзывный до года»** на срок 9 месяцев – 15% годовых.
- **«Свободный выбор»**:
на срок 11 месяцев – 16,5% годовых;
на срок 24 месяца – 18,5% годовых.
- **«Классик Безотзывный свыше года»**:
на срок 18 месяцев – 18% годовых;
на срок 24 месяца – 18,5% годовых.
- **«Интернет-депозит-Тренд Отзывный»**:
на срок 1 месяц – 8,5% годовых;
на срок 3 месяца – 10% годовых;
на срок 6 месяцев – 14% годовых;
на срок 9 месяцев – 14,5% годовых.
- **«Интернет-депозит-Тренд Безотзывный»**:
на срок 1 месяц – 10% годовых;
на срок 3 месяца – 12% годовых;
на срок 6 месяцев – 15% годовых;
на срок 9 месяцев – 16% годовых.
- **«Классик Почтовый Отзывный»** – 14,5% годовых.
- **«Классик Почтовый Безотзывный»** – 17,5% годовых.

Установленный размер процентов применяется к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность.

С 18.02.2017 устанавливаются по ранее открытым срочным банковским вкладам в белорусских рублях процентные ставки в следующих размерах:

- **«Классик Отзывный до года»**:
на срок 95 дней – 8% годовых;
на срок 185 дней – 8,5% годовых.
- **«Классик Безотзывный до года»** на срок 6 месяцев – 12% годовых.

Установленный размер процентов применяется к вышеуказанным срочным банковским вкладам, по которым не нарушена срочность.

Подробности по телефону 147, на корпоративном сайте и в отделениях «Беларусбанка»

Сохранность и возврат вкладов гарантируются в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь. Лицензия на осуществление банковской деятельности №1 от 24.05.2013, выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Процентная ставка по вкладам (депозитам) может быть изменена банком в одностороннем порядке в соответствии с договорами банковских вкладов (депозитов)

УНП 300042199

ОАО «Нафтан»

реализует на конкурсной основе (с повышением начальной цены) бывшее в употреблении неиспользуемое имущество:

Пометка на конверте	Наименование	Инв.№	Год выпуска	Начальная цена с НДС, руб. РБ
Реализация неликвидов, техника, 16.02.2017	МАЗ 6317-05 (Экскаватор), гос. №АА2494-2	04150924	2006	8484,00
	Полуприцеп-цистерна ППЦ 22 МАЗ 9919-012, гос. №В 0696 А	13150716	2005	3742,00
	Полуприцеп «Ванхоо» S-301, гос. №А 0766А-2	13151233	1992	3261,00
	Полуприцеп «Ванхоол» S-301, гос. №А 0781А-2	13151232	1992	2952,00
	МАЗ 103062 (Автобус), гос. №АА 5927-2, г.в. 2006	13150784	2006	15808,00
	МАЗ 251051 (Автобус), гос. №АА 6092-2	13150809	2006	51552,00
	Ковш 0,6 м³ к бульдозеру ДМ-800	06280883	2013	1118,00
	Минитрактор АМЖК-8 (в комплекте с бороной, плугом, тележкой)	06250200	1997	1299,00
	Картофелесажалка А201	06152293	1994	240,00
	Картофелекопалка КСТ-1.4	06250742	1998	1152,00
	Комбайн КПК-2	06256997	2002	2400,00
	Протравливатель семян ПС-5	06277592	2012	2520,00
	Машина МТТ-4У	06277549	2012	9216,00
Реализация неликвидов, вагоны-цистерны, 16.02.2017	Вагон-цистерна модель 15-1443	06151285	1984	4169,00
		06252490	1984	4169,00
		06151302	1976	4169,00
		06252481	1983	4169,00
		06252460	1975	4169,00

Состояние удовлетворительное.

Предложения принимаются по адресу: 211441, г. Новополоцк-1, ОАО «Нафтан», заводоуправление, каб. 101, до 9.30 по местному времени 16 февраля 2017 года с пометками на конверте, указанными в таблице.

Извещение на проведение конкурса размещено на сайте www.naftan.by.

Контактные телефоны:
8(0214) 59-87-83, 8(0214) 59-89-26, 8(0214) 59-88-42, 8(0214) 59-88-01, (033) 398 07 67

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование	Характеристика
ЛОТ 1	
Наименование объекта, краткая характеристика	капитальное строение, инв. №421/С-7277 (назначение – здание многоквартирного жилого дома, наименование – жилой дом), площадью 311,8 кв. м, расположенное по адресу: г. п. Вороново, ул. Юбилейная, 3Б
Земельный участок, на котором расположен объект	кадастровый номер 421355100003000764 (назначение – земельный участок для обслуживания многоквартирного жилого дома), площадью 0,1815 га, расположенном по адресу: г. п. Вороново, ул. Юбилейная, 3Б. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земельные участки, расположенные в охранных зонах электрических сетей, код – 5,2, площадью 0,0024 га
Начальная цена продажи	193 320,96 р. (сто девяносто три тысячи триста двадцать рублей девяносто шесть копеек) с учетом НДС
Сумма задатка	9 666 р. (девять тысяч шестьсот шестьдесят шесть рублей) белорусских рублей
Продавец	Вороновский филиал Гродненского областного потребительского общества, 231391, Гродненская область, г. п. Вороново, ул. Калинина, 4, 8-01594-217-83
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 45-05-38, 41-98-32
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	100% предоплата
Срок заключения договора купли-продажи	не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	Р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка 153001739, УНП 500833225

Аукцион состоится 17 февраля 2017 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

юридическим лицом резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;

индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;

юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;

физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица;

представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница)

Последний день приема заявлений – 13 февраля 2017 г. до 15.00

Телефон для справок 45-05-38 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»
Дополнительная информация http://grodnoino.by/

ОБЪЯВЛЕНИЕ

о торгах

Наименование (описание), местонахождение и стоимость имущества	Лот №1. Гараж, расположенный по адресу: ул. Сорокина, ГПК «Сигнал» гараж № 578, г. Барань Витебской области. Первоначальная стоимость – 3 600 рублей
Собственник (владелец) имущества	Шпак Анатолий Алексеевич
Местонахождение (адрес) имущества	ул. Сорокина, ГПК «Сигнал» гараж №578, г. Барань, Витебская область
Информация об обременениях	Обременений нет
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Орша, ул. Островского, 36, каб. 10 **17 февраля 2017 года в 11.00**
Справочная информация	Отдел принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши 211030, г. Орша, ул. Островского, 36. Судебный исполнитель – Федоненкова Наталья Сергеевна, тел. 80216543208, моб. 8(033)3998311
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по данному лоту) на депозитный счет отдела принудительного исполнения Оршанского района и г. Орши № 3642903000794 ОАО «АСБ «Беларусбанк», код 647, УНП 30002505, не позднее 12.00 16.02.2017. Минимальная величина первого шага – 5% стоимости лота. В соответствии со ст. 516 Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги

КАРАНІ і КРОНЫ

Сумесны выпуск газеты «Звязда» і Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя № 16

«САЛЁНАЯ» ЗІМА

Чаму на нашых дарогах прымяняюць процігалалёдныя сумесі з высокім утрыманнем хлорыстага натрыю?

Процігалалёдныя рэагенты — папулярная тэма ў гараджан. Скажам шчыра, перш за ўсё, нам не падабаюцца белыя разводы ад солі на абутку з натуральнай скуры. Грамадзяне б'юць трывогу, маўляў, у Беларусі прымяняюцца небяспечныя сумесі не толькі для абутку, але і для экалогіі. Але наколькі яны сапраўды небяспечныя? Па адказ на гэта пытанне мы звярнуліся да спецыялістаў.

(Заканчэнне на 10-й стар.)

■ Надзённае

Фарбуем эканоміку ў зялёны

Нацыянальны план дзеянняў па развіцці зялёнай эканомікі ў Рэспубліцы Беларусь да 2020 года зацверджаны ў канцы мінулага года пастановай Савета Міністраў. Якія змены рэалізацыя гэтага дакумента ўнясе ў жыццё дзяржавы і яе грамадзян?

Як адзначаюць аўтары Нацплана, адной з галоўных перашкод устойлівага эканамічнага росту з'яўляецца пагроза скарачэння прыродных рэсурсаў і зніжэння якасці навакольнага асяроддзя. Паэтапнае пераўтварэнне нацыянальнай эканомікі краіны дазволіць прывесці да гармоніі эканамічных, экалагічных і сацыяльных інтарэсаў і ў канчатковым выніку — да павышэння ўзроўню і якасці жыцця беларускіх грамадзян.

— Гэты план дзеянняў рыхтаваўся сумесна з зацікаўленымі ведамствамі, мэтанакіраваная праца доўжылася больш за год, — расказала **першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Ія МАЛКІНА.** — Была створана рабочая група з прадстаўнікоў розных дзяржаўных органаў, галін эканомікі. Акрамя таго, у якасці пілотнага праекта Нацплан прайшоў грамадскія слуханні, шматлікія заўвагі грамадскасці знайшлі сваё адлюстраванне ў гэтым дакументе.

Фота БЕЛТА.

Па словах **начальніка галоўнага ўпраўлення эканомікі прыродных комплексаў Міністэрства эканомікі Дзмітрыя МАТУСЕВІЧА,** у шматлікіх стратэгічных дакументах, напрыклад, Нацыянальнай стратэгіі ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь да 2030 года, адзначаны асноўныя палажэнні ў сферы зялёнай эканомікі. А ў Праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны да 2020 года, прынятай па выніках пятага Усебеларускага народнага сходу, былі прапісаны практычныя пункты па рэалізацыі гэтых і іншых палажэнняў. З улікам новых рэалій усімі зацікаўленымі ведамствамі распрацоўваюцца дзяржаўныя праграмы.

Зялёная эканоміка — мадэль рэалізацыі эканомікі, накіраваная на дасягненне мэт сацыяльна-эканамічнага развіцця пры істотным скарачэнні экалагічных рызык і тэмпаў дэградацыі навакольнага асяроддзя.

— Як стваральнікі Нацплана, мы імкнуліся сабраць усе гэтыя элементы комплексна, цэнтралізавана, — адзначыў Дзмітрый Матусевіч.

У дадатках да плана дзеянняў пералічаны мерапрыемствы (усяго іх 40), якія будуць рэалізоўвацца на першым этапе, а таксама адзначаны крытэрыі ацэнкі экалагізацыі эканомікі, г.зн. асноўныя кропкі, па якіх спецыялісты будуць вызначаць, ці сапраўды тая ці іншая галіна рухаецца ў бок «азелянення».

Фінансаванне правядзення мерапрыемстваў у рамках Нацплана мяркуецца з розных крыніц: уласных сродкаў прадпрыемстваў, міжнароднай тэхнічнай дапамогі, крэдытных рэсурсаў еўрапейскіх банкаў, што выдзяляюць сродкі на фінансаванне экалагічных праектаў. Выкарыстанне бюджэтных сродкаў будзе мінімальным.

Якія ж кірункі развіцця «зялёнай» эканомікі ў нашай краіне абраныя прыярытэтнымі?

— Развіццё электратранспарту (інфраструктуры) і гарадской мабільнасці, рэалізацыя канцэпцыі «разумных» гарадоў;

— развіццё будаўніцтва энергаэфектыўных жылых дамоў і павышэнне энергаэфектыўнасці жыллёвага фонду;

— зніжэнне энергаёмістасці ВУП, павышэнне энергаэфектыўнасці;

— павышэнне патэнцыялу выкарыстання ўзнаўляльных крыніц энергіі;

— стварэнне ўмоў для вытворчасці арганічнай прадукцыі;

— устойлівае спажыванне і вытворчасць;

— развіццё экалагічнага турызму.

Вераніка КОЛАСАВА. *kolasava@zviazda.by*

■

■ Стратэгічны рэсурс

Запатрабаваныя геолагі

Па выніках 2016 года прыбытак ад экспарту геалагічных паслуг у краіне склаў амаль 30 млн долараў ЗША

План дзеянняў па інтэнсіфікацыі засваення мінеральна-сыравіннай базы Рэспублікі Беларусь на 2016—2020 гады прадугледжвае рэалізацыю мерапрыемстваў па павелічэнні аб'ёмаў экспарту за кошт геалагічнага вывучэння і распрацоўкі радовішчаў карысных выкапняў за мяжой.

Сёння ў гэтым кірунку працуюць такія кампаніі, як «Беларуснафта», «Белгорхімпрам», буравая кампанія «Дэльта», «Геасэрвіс», Навукова-вытворчы цэнтр па геалогіі. Свае паслугі беларускія спецыялісты прапануюць у краінах Лацінскай Амерыкі, Паўднёва-Усходняй Азіі і СНД.

— Па выніках 2016 года прыбытак вышэйзгаданых прадпрыемстваў ад экспарту геалагічных паслуг склаў амаль 30 млн долараў ЗША, — расказаў начальнік упраўлення па геалогіі Мінпрыроды Сяргей Мамчык. — Асноўнымі кірункамі працы сталі геафізічныя даследаванні, бурэнне свідравін і здабыча карысных выкапняў.

Лідар па аказанні геалагічных паслуг за мяжой, «Беларуснафта», праводзіць геафізічныя даследаванні, капітальны рамонт свідравін, тэлеметрычнае суправаджэнне бурэння на радовішчах нафты, сэрвіснае абслугоўванне абсталявання ў Эквадоры, Расіі, Украіне. Усяго за мінулы год агульны кошт выкананых работ склаў 14,1 млн долараў ЗША. У планах гэтай кампаніі таксама правядзенне даследаванняў для аднаўлення радовішчаў у Індыі, супрацоўніцтва ў вобласці здабычы нафты ў Конга, аказанне сэрвісных паслуг па сейсмаразведцы ў Пакістане і інш.

Спецыялісты «Белгорхімпрама» сёння займаюцца будаўніцтвам «пад ключ» горна-абагачальнага камбіната магутнасцю 1,4 мільёна тон у год хларыду калію на базе Гарлыкскага радовішча калійных соляў у Туркменістане. Буравая кампанія «Дэльта» аказвае паслугі па правядзенні інжынерна-геалагічных пошукаў на аб'ектах будаўніцтва Расійскай Федэрацыі, а «Геасэрвіс» — у Расіі, Украіне і Венгрыі.

Асноўнымі краінамі, дзе ў мінулым годзе працавалі спецыялісты НВЦ па геалогіі, сталі Расійская Федэрацыя (выкананне праграм Саюзнай дзяржавы) і Кітай (лабараторныя даследаванні горных парод). У якасці перспектыўных рынкаў дзяржаўнае прадпрыемства таксама разглядае Пакістан, краіны Паўднёва-Усходняй Азіі — В'етнам, Лаос і інш.

— Цяпер на ўзгадненні в'етнамскага боку знаходзіцца праект Мемарандума аб узаемаразуменні і супрацоўніцтве паміж Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь і Міністэрствам прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя В'етнама, — расказаў Сяргей Мамчык.

* * *

Па словах міністра прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Андрэя Каўхуты, каб эфектыўна выканаць задачу, пастаўленую кіраўніком дзяржавы па пашырэнні экспарту геалагічных паслуг, трэба ўзмацніць каардынацыю паміж Мінпрыроды і арганізацыямі, якія выконваюць геалагічныя паслугі, а таксама шукаць выйсце на новыя рынкі збыту паслуг. Ужо сёння фінансаванне праектаў, магчымая рэалізацыя якіх цяпер абмяркоўваецца ў Мінпрыроды, у некалькі разоў перавышаюць фінансаванне праектаў за 2016 год.

Вераніка КОЛАСАВА. *kolasava@zviazda.by*

■

Даць ваду пустыні

Супрацоўніцтва ў геалагічнай сферы наша краіна наладжвае сёння і на Афрыканскім кантыненце — з Анголай, Суданам і Егіптам. З апошнім беларускія спецыялісты звязваюць асаблівыя надзеі на павелічэнне экспарту геалагічных паслуг.

У верасні 2016 года кампанія AMSC & З і Навукова-вытворчы цэнтр па геалогіі падпісалі Дамову аб супрацоўніцтве па правядзенні работ, звязаных з бурэннем і выпрабаваннем глыбакаводных свідравін на сушы для ўрада Арабскай Рэспублікі Егіпет.

Цяпер беларускі бок праводзіць пошук сродкаў для выканання работ і набыцця неабходнага буравога і дапаможнага абсталявання, разглядаецца таксама магчымасць стварэння ў Егіпце прадстаўніцтва па рэалізацыі праекта.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЯК МЕСЯЦ

ЗЕМЛЯРОБЫ старажытнасці ўлічвалі больш як трыццаць нябесных параметраў, звязаных са становішчам планет на гарызонце, іх узаемнае становішча адносна Месяца і Сонца ў сувязі з планетарным тыпам глебы і клімату ў пэўнай мясцовасці. У сучасных умовах найбольш мэтазгодным з'яўляецца ўлік руху Месяца. Гэта дае адчувальны практычны вынік, дазваляе павысіць ураджайнасць культур, якія вас цікавяць, і знізіць часавыя і матэрыяльныя затраты на правядзенне работ у садзе і агародзе.

АГУЛЬНЫЯ ЗВЕСТКІ АБ РУХУ МЕСЯЦА

Многія прэснаводныя і марскія рыбы прымяркоўваюць перыяды размнажэння і міграцыі да маладзіка ці поўні. У драпежных жывёл, грызуноў перыяды актыўнасці звязаныя з перыядамі максімальнай актыўнасці гэтай планеты. Нават многія марскія водарасці, некаторыя групы хваробатворных грыбоў і бактэрый спалучаюць свой жыццёвы цыкл з рытмамі гэтай планеты.

Але больш за ўсё схільныя да ўздзеяння месяцавага цыкла расліны, чый рост, развіццё і размнажэнне шмат у чым спалучаны з фазамі руху гэтага нябеснага цела. Калі днём яны імкнуцца атрымаць як мага больш сонечнага святла, то ноччу — увабраць у сябе больш энергіі начнога свяціла. Месяц, узаемадзейнічаючы з энергіямі Сонца, задае рытм, дынаміку і кірунак працэсаў, што адбываюцца ў прыродзе. Калі сонечны цыкл неабходна ўлічваць пры планаванні сельскагаспадарчай дзейнасці на працягу года, то незаменным памочнікам для размеркавання паўсядзённых абавязкаў і спраў у садзе і агародзе будзе ўлік характарыстык месяцавага цыкла.

Месяцавы цыкл — гэта перыядычна паўтаральнае становішча Сонца, Месяца і Зямлі адносна адно аднаго. Прыблізна кожныя 29,53 сутак Месяц вяртаецца на сваё месца адносна Сонца. Месяцавы цыкл пачынаецца з **МАЛАДЗІКА,** калі Месяц і Сонца знаходзяцца ў адным пункце, калі спраецыраваць іх становішча на эклiптыку. Пры гэтым Месяц звернуты да нас неасветленым бокам і таму яго не відаць. Першы месяцавы дзень, які пачынаецца адразу пасля маладзіка, з'яўляецца спрыяльным для планавання сельскагаспадарчых работ на найбліжэйшы месяц. Але ў гэты перыяд не рэкамендуецца саджаць і сеяць. Ён спрыяльны для санітарнай абрэзкі дрэў, кустоў.

Калі Сонца знаходзіцца ў паветраных знаках **Блізнят, Шаляў, Вадалея,** а таксама ў вогненных знаках **Авена, Льва, Стральца,** то маладзік будзе спрыяльны для выдалення хворага і засохлага лісця. Калі маладзік адбываецца, калі Сонца знаходзіцца ў зямных знаках **Цяльца, Дзевы, Казярога** або водным знаку **Рака,** то ён будзе прыдатным для праполкі глебы, барацьбы з пустазеллем.

Маладзіком адкрываецца **1 ФАЗА МЕСЯЦАВАГА ЦЫКЛА.** Яна звязана са стыхіяй **ЗЯМЛІ.** У гэты час узыходзячыя токі ад каранёў раслін становяцца больш актыўнымі і пераважаюць над сыходнымі патокамі. Засвоеныя коранем пажыўныя рэчывы пачынаюць актыўна падымацца ўверх, каб да поўні быць засвоенымі лісцем.

Гэты час спрыяльны для актыўных сельскагаспадарчых работ, звязаных з пасадкай раслін у цяпліцы, якія потым плануецца перамясціць у адкрыты грунт. Нядрэнны час для прэвентыўнай барацьбы з пустазеллем, паколькі ў наступныя месяцавыя фазы яно праявіць сябе актыўна і знішчыць яго будзе цяжэй. У першую месяцавую фазу неабходна скараціць да мінімуму прымяненне хімічных прэпаратаў для барацьбы з насякомымі, садовымі грызунамі, бо яны могуць назапашвацца ў грунце і праз некаторы час мігрыруюць у расліны. Гэта вельмі добры час для санітарнай апрацоўкі пладовых дрэў, у прыватнасці, для выдалення засохлага лісця, старых галін.

Калі на небе з'явіцца палова Месяца, што адбудзецца прыкладна праз сем — восем дзён пасля маладзіка, наступіць **ДРУГАЯ ФАЗА МЕСЯЦА.** Яна звязана са стыхіяй **ЗЯМЛІ** і **зялёным** колерам. У гэты час узыходзячы ток раслін актыўна нясе пажыўныя рэчывы ад кораня праз сцябло і лісце, у той час як сыходны ток ад лісця праз сцябло да каранёў прыкметна запавольваецца. Працэсы сінтэзу пажыўных рэчываў, фотасінтэз паскараецца.

У гэты час натуральныя ахоўныя рэакцыі раслін паляпшаюцца і яны ў стане лепш спраўляцца з неспрыяльнымі фактарамі навакольнага асяроддзя. Пакаёвыя расліны будуць адчувальныя да асветленасці, а таксама да гідралагічнага рэжыму. У гэты перыяд рэкамендуецца часты, але ўмераны паліў пакаёвых раслін і агародных культур. Але гэта не самы зручны перыяд для выдалення засохлага лісця, абрэзкі бакавых галін пладовых дрэў.

Завяршае трэцюю фазу месяцавага цыкла наступленне **ПОЎНІ,** калі відаць асветленая частка Месяца. У поўню ўзыходзячыя токі раслін максімальныя, а актыўнасць сыходных токаў мінімальная. Сінтэз хларафілу ў лісці ідзе інтэнсіўна. У гэты час рэкамендуецца ўносіць угнаенні ў грунт, саджаць дрэвы, кусты, перасаджваць старыя дрэвы, а таксама ўносіць расаду ў адкрыты грунт і ў цяпліцы.

ПОЎНЯ адкрывае трэцюю фазу месяцавага цыкла, калі месяцавы дыск паступова змяншаецца. Перыяд ад маладзіка да поўні называецца **РАСТУЧЫМ МЕСЯЦАМ,** а перыяд ад поўні да маладзіка называецца **СТАРЭЮЧЫМ МЕСЯЦАМ.**

ТРЭЦЯЯ ФАЗА месяцавага цыкла звязана са стыхіяй **ПАВЕТРА** і **жоўтым** колерам. У гэты час рэчывы, сінтэзаваныя ў лісці, пачынаюць свой актыўны рух праз сцябло да кораня. Па меры праходжання трэцяй месяцавай фазы расліна паступова засвойвае назапашаны пажыўны матэрыял для свайго развіцця і росту. Гэта вельмі добры час для выбрабу сокаў, перапрацоўкі сцёблаў, а таксама для збору раслін для неадкладнага ўжывання, калі гэтаму не перашкаджаюць іншыя астралагічныя паказчыкі. У трэцюю месяцавую фазу добра збіраць смалу са ствалоў хвойных, а таксама праводзіць санітарную апрацоўку ствалоў пладовых дрэў. Калі ёсць іншыя астралагічныя ўказанні, то на гэту фазу лепш за ўсё прымеркаваць прышчэпку яблынь, сліў, алычы, вішань.

ЧАЦВЁРТАЯ ФАЗА пачынаецца тады, калі на небе застанецца менш як палова месяцавага сярпа. Яна звязана са стыхіяй **АГНЮ** і **чырвоным** колерам. У гэты час сыходныя токі ад лісця праз сцябло становяцца вельмі актыўнымі, у той час як узыходзячыя токі маюць мінімальны ўзровень інтэнсіўнасці. Рэчывы, якія не былі выкарыстаны раслінай для пабудовы свайго цела і росту, пачынаюць актыўна назапашвацца ў корані. Чым бліжэй да маладзіка, тым лепшыя ствараюцца ўмовы для абрэзкі дрэў, пасадкі караняплодаў, такіх, як морква, рэпа, бульба, буракі, бручка, спаржа, чорная рэдзька. Гэтая фаза Месяца найлепшая для ўнясення ўгнаенняў, як мінеральных, так і арганічных, асабліва тады, калі Сонца знаходзіцца ў зямных і паветраных знаках. Гэта добры час для барацьбы са шкоднікамі і пустазеллем, якія знаходзяцца ў зямлі і на зямлі.

УПЛЫЎ МЕСЯЦА НА СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫЯ РАБОТЫ

Для планавання дзейнасці на тыдзень-два наперад неабходна ўлічваць фазу Месяца і сонечнага цыкла. Гэта першасная інфармацыя. Для правядзення работ на найбліжэйшыя некалькі дзён трэба ўлічваць становішча Месяца ў знаках Задыяка. Гэта інфармацыя другасная.

Месяцавы цыкл занадта нестабільны. Ён вельмі хутка мяняе свой уплыў. Часта яго ўплыў трансфармуюць бачныя планеты, і тады многія рэкамендацыі будуць не зусім адпавядаць агульнапрынятым. Калі вы сустрэнеце гэта ў штодзённым календары работ, то не палохайцеся, бо часам месяцавыя рытмы вымушаны падпарадкоўвацца больш высокім па энергетыцы і ўздзеянні бачных планет Сонечнай сістэмы.

ПАДРЫХТОЎКА ГЛЕБЫ ДЛЯ ГРАДАК

Ускопванне зямлі, падрыхтоўка яе для будучых пасеваў з'яўляецца асноўнай часткай першай вогненнай фазы сонечнага цыкла, якая пачынаецца ў канцы сакавіка і пачатку красавіка. Ускопванне градак для будучых пасеваў звязана з энергіямі планеты Марс, і, значыць, першы раз павінна праводзіцца на растучай фазе Месяца, гэта значыць у першую ці другую месяцавыя квадры. Пажадана, каб ён знаходзіўся ў вогненных знаках Задыяка — **Авене, Льве, Стральцы.** Лепш выбраць час, калі ён будзе знаходзіцца ў знаку Льва, калі гэта датычыцца прысядзібнага ўчастка, у знаку Авена, калі гаворка ідзе пра вялікія тэрыторыі палёў і сельскагаспадарчых угоддзяў.

Другі раз зямлю неабходна ўскопваць на ўбываючай фазе, гэта значыць у трэцюю і чацвёртую месяцавыя квадры. Пажадана гэта рабіць, калі Месяц знаходзіцца ў знаку **Казярога, Дзевы або Цяльца.** Калі вы апрацоўваеце прысядзібны ўчастак, то лепш за ўсё выбраць дні знаходжання Месяца ў знаку Казярога. Калі гаворка ідзе пра вялікія ўчасткі зямлі, то лепш за ўсё выбраць дні **Дзевы.** Для аранжарэйных і цяплічных глеб пажадана выбіраць дні становішча Месяца ў **Казярогу і Цяльцы.** Трэці раз ускопваць зямлю трэба на чацвёртай месяцавай фазе, калі Месяц будзе знаходзіцца ў зямным ці вогненным знаку.

ПАСАДКА РАСЛІН

Пасадка раслін з'яўляецца восевым працэсам усіх сельскагаспадарчых работ. Неабходна выразна адрозніваць пасадку раслін-караняплодаў і раслін, якія развіваюцца і даюць ураджай надземнымі часткамі. Акрамя таго, правілы пасадкі дрэў, кустоў, аднагадовых і шматгадовых раслін будуць не вельмі адрозніваць.

У першую чаргу трэба ўлічваць пладавітасць знакаў Задыяка. Пладавітымі знакамі з'яўляюцца **Цялец, Рак, Скарпіён і Рыбы.** Калі Месяц звязаны з гэтымі знакамі, то надыходзіць найбольш спрыяльны час для пасадкі раслін, якія павінны даваць вялікі ўраджай па біямасе, напрыклад буракоў, бульбы, баклажанаў, кавуноў.

Можна выкарыстоўваць знакі сярэдняй пладавітасці — **Казярога, Авена, Стральца, Льва —** для пасадкі культур, якія валодаюць універсальнымі ўласцівасцямі (напрыклад, лекавымі), або тых, для якіх не мае значэння аб'ём іх біямасы, напрыклад газоннай травы.

Бясплодныя знакі **Блізнят, Шаляў і Вадалея** трэба выкарыстоўваць вельмі асцярожна. Становішча Месяца ў гэтых знаках Задыяка пажадана выкарыстоўваць для пасадкі экзатычных, не характэрных для клімату сярэдняй паласы раслін, дэкаратыўных гібрыдных культур, якія не могуць даваць вялікага ўраджаю, а служаць толькі прадметам эстэтычнага задавальнення. Напрыклад, у дні праходжання Месяца па знаку **Вадалея** можна высаджваць кітайскі лімоннік, айву, а ў дні становішча Месяца ў **Блізнятах —** ліяны, бярозкі і асабліва вінаград. Памятайце, што пладавітасць знакаў — пераменная велічыня, і ў залежнасці ад становішча планет і фазы сонечнага цыкла яна можа мяняцца. Многія знакі сярэдняй пладавітасці і бясплодныя знакі могуць мяняцца месцамі.

Акрамя таго, трэба ўлічваць фазу Месяца. Расліны, якія развіваюцца над зямлёй, варта саджаць на растучай фазе Месяца, гэта значыць у першую і другую месяцавыя квадры. Звычайна ў канцы другой месяцавай квадры перасаджваюць дрэвы, кусты, пакаёвыя дрэвападобныя расліны.

У той жа час расліны, якія павінны даць добры ўраджай пад зямлёй, напрыклад, караняплоды, трэба саджаць на трэцяй і чацвёртай месяцавых квадрах.

Вельмі добры час для перасадкі і пасадкі культур, ад якіх патрабуецца развіццё магутнай каранёвай сістэмы, будзе ў дні, калі Месяц праходзіць задыякальны знак Дзевы. Ён дае пераважнае развіццё каранёвай сістэмы. Шматгадовыя культуры лепш за ўсё саджаць менавіта ў гэты перыяд часу.

ПАЛІЎ РАСЛІН

Паліў раслін, якія знаходзяцца ў адкрытым грунце і развіваюцца ў асноўным над зямлёй, трэба рабіць на растучым Месяцы, у першую і другую месяцавыя квадры, каб забяспечыць падтрымку развіцця сцябловых і ліставых структур.

У той жа час паліў раслін, якія развіваюцца пад зямлёй, рэкамендуецца рабіць у трэцяй і чацвёртай месяцавых фазах, гэта значыць на так званым старэючым Месяцы, каб забяспечыць пераважнае развіццё каранёвай сістэмы караняплодаў.

Калі вашы расліны маюць слабую каранёвую сістэму, то багаты паліў лепш рабіць у чацвёртую месяцавую квадру. Калі ж слаба развіваюцца ліставыя структуры і сцёблы, то лепш за ўсё паліваць у першую і другую месяцавыя квадры.

Пакаёвыя і экзатычныя расліны лепш за ўсё добра паліваць, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаках вады — **Раку, Скарпіёне і Рыбах.** Пазбягайце паліваць расліны, калі Месяц знаходзіцца ў знаку Шалі, гэта можа выклікаць запавольванне развіцця і росту.

УНЯСЕННЕ ЎГНАЕННЯЎ

Арганічныя ўгнаенні неабходна ўносіць пераважна на другой месяцавай квадры, калі Месяц знаходзіцца ў знаку Рака або, у горшым выпадку, у знаку Скарпіёна. Пазбягайце ўнясення не мінеральных, асабліва азотных угнаенняў, калі Месяц будзе праходзіць знакі **Агню — Льва, Авена і Стральца.** Угнаенні, унесеныя ў красавіку і жніўні, калі Месяц знаходзіўся ў знаках **Авена і Льва,** будуць дрэнна засвойвацца раслінамі.

Мінеральныя ўгнаенні лепш за ўсё ўносіць на трэцяй месяцавай фазе. У першую чаргу гэта датычыцца збожжавых культур і фруктовых дрэў. Перыяд непасрэдна перад поўняй, а таксама дні змены фаз месяцавага цыкла неабходна выкарыстоўваць для ўнясення мікраэлементаў у глебу.

БАРАЦЬБА СА ШКОДНІКАМІ І ПУСТАЗЕЛЛЕМ

Найлепшы час для барацьбы з насякомымі — трэцяя і чацвёртая фаза месяцавага цыкла, калі Месяц знаходзіцца ў знаках паветра — **Блізнятах, Шалях і Вадалеі.** Хімічную апрацоўку пладовых дрэў, кустоў сёлета лепш за ўсё праводзіць, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаках **Вадалея і Льва,** паколькі планетарныя ўплывы зменяць уздзеянне месяцавага цыкла.

Барацьба з падземнымі шкоднікамі будзе паспяховай у дні, калі Месяц праходзіць знакі **Цяльца, Казярога і Дзевы,** у асноўным на чацвёртай месяцавай фазе. Але сёлета ў дні **Дзевы** не рэкамендуецца выкарыстоўваць для гэтага моцныя хімічныя прэпараты на аснове медзі.

Калі казаць пра пустазелле, то найлепшы час для яго выдалення наступіць, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаках **Казярога і Скарпіёна** ў трэцяй і чацвёртай месяцавых фазах, а ў першай і другой неабходна выкарыстоўваць дні праходжання Месяца па знаках **Льва і Стральца.** Асеннюю праполку градак лепш за ўсё праводзіць пры ўбываючым Месяцы, калі ён будзе знаходзіцца ў знаках **Рака, Льва, Казярога.**

Меры па барацьбе са шкоднікамі, якія жывуць на сцябле і лісці раслін, добра праводзіць, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаках **Авена, Льва** або **Вадалея** на другой і трэцяй месяцавай квадры.

УПЛЫВАЕ НА ЎРАДЖАЙ

АБРЭЗКА І ПРЫШЧЭПКА РАСЛІН

Абрэзка пладовых дрэў і кустоў павінна праводзіцца на чацвёртай месяцавай фазе, калі Месяц знаходзіцца ў мужчынскіх, актыўных знаках — **Авена, Льва, Шаляў, Стральца.** Але пажадана, каб гэта не прыпадала на другую і трэцюю квадру Месяца, калі ён знаходзіцца ў знаках **Рака, Скарпіёна і Рыб.**

Прышчэпліваць пладовыя дрэвы лепш за ўсё ў першую і другую месяцавыя квадры, калі Месяц знаходзіцца ў вогненных знаках **Авена, Льва** і асабліва **Стральца.**

Калі вам неабходна выдаліць засохлыя або хворыя расліны, то гэта лепш за ўсё рабіць у маладзік, гэта значыць на мяжы чацвёртай і першай квадраў, калі Месяца яшчэ не відаць.

Абразаць вінаградную лазу і павойныя расліны лепш за ўсё на чацвёртай квадры, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаку **Авена або Стральца.**

ЗБОР УРАДЖАЮ

Лепш за ўсё для гэтага выбраць узыходзячую фазу месяцавага цыкла, гэта значыць час першай і другой месяцавых квадраў, калі гаворка ідзе пра збор агародніны і садавіны на захоўванне. Гэта дазваляе ім доўга захоўвацца нават пры ўздзеянні неспрыяльных умоў навакольнага асяроддзя.

Для збору ўраджаю збожжавых культур зручны час — дні праходжання Месяцам вогненных знакаў **Авена і Льва** ў трэцяй месяцавай чвэрці.

Для збору і закладкі на захоўванне караняплодаў, такіх, як бульба, буракі, радыска, неабходна выкарыстоўваць чацвёртую месяцавую квадру і праходжанне Месяца па вогненных знаках, лепш за ўсё па знаку **Авена.**

Збор ураджаю для неадкладнага ўжывання добра прымеркаваць да праходжання Месяца па знаках **Авена, Рака, Скарпіёна або Казярога** на першай або трэцяй месяцавых квадрах. Але гэтыя дні будуць неспрыяльнымі для збору ўраджаю на захоўванне.

Дэкаратыўныя і кветкавыя культуры для фарміравання букета лепш за ўсё зрэзаць, калі Месяц будзе расці і звязаны са знакамі **Шаляў** або **Вадалея.** Лекавыя расліны трэба збіраць, калі Месяц праходзіць адпаведныя неабходным для ўжывання часткам расліны. У дні карэння, калі Месяц у **Цяльцы, Казярогу і Дзеве,** рэкамендуецца збіраць карэнне лекавых раслін, напрыклад, валяр'яну. Калі праходзяць дні ліста, пры знаходжанні Месяца ў знаках **Рака, Скарпіёна і Рыб, —** варта збіраць сцёблы і лісце, кару лекавых раслін. У дні кветкі, калі Месяц праходзіць знакі **Блізнят, Вадалея і Шаляў,** добра збіраць кветкі лекавых раслін. У дні плода, калі Месяц будзе знаходзіцца ў знаках **Авена, Льва і Стральца,** варта збіраць плады лекавых раслін. Для збору грыбоў найбольш прыдатным будзе перыяд праходжання Месяца па знаку **Скарпіёна** на другой і чацвёртай месяцавай квадры.

Уладзімір ВАСЮК.

Уладзімір Васюк — прафесійны астролаг з 17-гадовым стажам. Мае дзве вышэйшыя адукацыі: біялагічную і эканамічную. У 1997 годзе скончыў Цэнтральную астралагічную акадэмію ў Маскве, у 2001 годзе — Australian Academy of Astrology & Cosmobiology (AAAC). Сфера інтарэсаў — сусветная і бізнес-астралогія.

	студзень	люты	сакавік	красавік	май	чэрвень	ліпень	жнівень	верасень	кастрычнік	лістапад	снежань
Работа з глебай (рыхленне, праполка, мульчыраванне)	4, 6, 9-11, 14-16, 18-23, 26, 27	3, 4, 12-13, 19-22, 28	3-5, 11-13, 22-24, 27, 30-31	3, 6-8, 14, 17-19, 27, 30	2-4, 12-14, 16, 24, 28	1-3, 8-10, 20-23, 28-29	1, 2, 6-8, 16-18, 25-28	3-5, 10, 12-14, 22, 23, 28-30	1, 2, 10, 11, 15, 17, 18, 19, 28, 29	6-8, 12, 15, 16, 25.27	1-3, 12, 21-23	4-7, 9, 19, 20, 28-30
Падрыхтоўка глебы для расады, пакаёвых раслін	4, 9-11, 13-15, 18-20, 27	2, 4, 12, 20, 22, 28	4-5, 11, 21-23, 30	3, 6, 14, 17, 18, 27	2-5, 11, 13, 14, 24, 28-30	2, 3, 9, 1021, 22, 29	2, 7, 8, 17, 19, 25, 27, 30	2, 5, 12, 14, 22, 28, 29	1-3, 11, 12, 17-19, 29, 30	7, 8, 12, 16, 25, 27-29	2, 3, 12-14, 22-25	3, 5, 7, 19, 21, 28, 30
Паліў раслін	2, 3, 7-9, 11, 13, 14, 17, 20-22, 25, 30, 31	3, 7-8, 12, 16, 24, 25, 27	3, 4, 7-8, 11, 15-17, 22, 24-26, 30	2-5, 8, 12, 15, 17, 22-24, 27, 30	1, 5, 8, 9, 11, 18-19, 19-20, 24, 27-29	1, 4, 6, 15, 16, 20, 25, 27, 29	2-5, 8, 12-15, 18, 22, 26-28, 31	1, 9, 10, 13, 18, 19, 26, 27, 28	1, 4, 6, 9, 14-16, 22-24, 28-30	2-4, 10-12, 17, 20-22, 28, 30-31	5, 7-9, 15-17, 22, 28-30	5-7, 14, 15, 23-25, 29, 30
Барацьба з пустазеллем	13-15, 16, 17, 20-22, 27	1, 9, 19, 20, 25, 28	12, 16-17, 23-24	2, 12, 18-19, 25	3, 8-11, 20-24, 31	5-7, 9, 18-20, 29, 30	2-4, 12-14, 22, 30, 31	1, 10-11, 17, 20, 25, 26, 29	7-9, 15-17, 23-25	1-3, 6, 12-14, 20-23, 26, 31	-	
Закладка кампосту	-	-	12-14	3-5, 29-30	1, 8-10, 26-28	5, 17, 23, 29,	2-5, 13-17, 20, 22, 30	1-3, 16-19, 27	5, 7-8, 14-15, 23, 27-29	2-5, 10-12, 21, 27-30	-	
Замочванне насення для прарошчвання	2-4, 9-11	4, 6, 13, 17, 22, 27	2, 7-8, 11, 17, 20-21, 25, 30, 31	2-4, 7, 16-17, 28-29	-	-	-	-	-		-	
Унясенне арганічных угнаенняў	2, 4, 5, 11, 21, 34	1, 9-10, 19, 20, 28	3, 9, 10, 18, , 23, 25, 28-30	1-3, 6, 7, 14-16, 22, 23, 27-29	2-4, 12-15, 17, 20, 27-29	1-3, 9, 17-19, 29-30	4-6, 15-17, 24, 30	2, 8, 11, 20, 28-30	8, 9, 17-19, 23-25, 29, 30	1, 3, 6, 13, 15, 22, 24, 28-29	-	
Унясенне неарганічных угнаенняў	5, 13, 21, 25	4, 9, 18-19, 28	3, 9-10, 22-24, 25, 29, 30	2-4, 7, 14, 15, 23, 28	1, 3, 4, 12, 14, 20, 28, 29	2, 3, 8-10, 16-20, 25, 29	2-5, 14, 16, 24-26, 31	1-3, 8-10, 19-23, 30	2-4, 8, 18, 19, 22-25, 29	3, 6, 7, 13-15, 22, 28, 29	-	
Барацьба са шкоднікамі	13-15, 20-23	1, 10, 28	5, 6, 16-17, 20, 21, 27-29	1, 2, 12, 13, 18, 25, 26	2-4, 8-10, 20-23, 30, 31	1, 5-8, 10, 19, 20, 29	1-3, 12, 15, 21-23, 30	1, 5, 10, 16, 17, 25, 26, 29, 30	2-4, 7, 8, 15, 16, 20, 23-25	1, 2, 6, 12-13, , 20-22, 26, 27	-	
Прышчэпка пладовых дрэў	13, 18, 19.	10, 17	5, 14-16, 19, 24, 28, 29	1-3, 9-10, 14, 15, 23, 27, 28	7-9, 17, 18, 22, 26-29	3-5, 11-13, 21-23, 27-29	10, 17, 19, 24, 28-29	-	-	-	-	
Прышчыпванне растучых верхавінак раслін	-	-	4, 6, 14-16, 23-24, 29	2, 3, 10, 14, 23, 28	8, 9, 17-19, 22, 27, 29	4, 5, 12, 13, 22, 25, 28-30	1, 2, 10, 19, 25, 26, 29	-	-	-	-	
Пасадка і перасадка пакаёвых раслін	7-9, 15-17, 26-27	2-4, 12-14, 22, 24, 28	3-4, 10, 11, 20-23, 25, 26, 30, 31	7-9, 15-18, 23, 27-29	4-7, 13-15, 20, 24, 28	1-3, 9-10, 21-24, 28, 30	7-10, 14, 17-19, 25-27, 31	4-6, 12-14, 22-24, 30, 31	1, 2, 10, 18, 19, 21, 28, 29	1, 6, 7, 12, 15-16, 21, 22, 24, 30, 31	2, 3, 7, 11-13, 20-23, 27-28	1, 8-10, 17, 19-21, 28-30
Пасадка і перасадка клубневых культур	8-9, 17-18, 27	4, 12, 24, 28	4, 11, 21-24, 26, 30, 31	1-4, 15, 16, 22, 24, 28, 29	1-5, 11-14, 23, 28-30	2, 3, 7, 10, 19-21, 28, 29	2-4, 8-10, 19, 27, 31	1, 3, 9, 22, 24, 25, 30, 31	1, 3, 10-12, 19, 28, 29	6, 7, 13, 14, 21, 24, 30	2, 3, 11, 12, 20, 21, 27	1, 2, 9, 19, 20, 28, 29
Пасадка расады	2-4, 7-10, 14-17, 25, 30, 31	2-4, 14-15, 21, 24, 28	2-4, 10-12, 21-24, 26, 30, 31	1, 3, 7, 15, 16, 23, 27, 28, 30	-	-	-	-	-	-	-	
Выган цыбулі на зяленіва	4, 11, 20, 21, 20, 31	4, 7, 8, 16, 17, 23, 27	4, 10, 20-23, 30	3, 4, 12-14, 27, 30	1, 9, 11, 15, 19-21, 27-29, 31	4-7, 15-18, 25-27	3, 4, 14, 15, 18, 25, 27, 30	1, 9, 10, 20, 24, 28	5-7, 16, 25-27	3, 4, 6, 13-14, 18, 23, 28, 29	1-3, 7, 8, 19, 24, 25	2-4, 8, 11-13, 21, 22, 27, 30
Рэвізія насення	1-3, 9-10, 17-18, 27, 31	7, 10, 14, 15, 20-22, 27, 28	1, 3, 11, 14, 22, 29, 31	-	-	-	-	-	3-5, 16, 23-24, 29-30	-	-	-
Праразджванне ўсходаў	-	5, 6, 14, 20, 24, 25	5, 11, 13-15, 19, 22, 29, 31	1-3, 9, 10, 18-20, 23, 25, 28-30	7-9, 13, 17-19, 26-29	3-5, 12-15, 23, 28-30	1-3, 10, 11, 19, 20, 25, 28, 29	-	-	-	-	-
Прышчэпка, у тым ліку акуліроўка (вочкамі)	-	14, 24, 28	2, 4, 5, 14-16, 22-24, 29, 30	1-3, 10, 1-16, 23, 28, 30	7, 8, 17-19, 22, 26-30	2, 8, 9, 17-19, 22, 25, 28, 30	10-12, 17, 24, 28, 30	-	-	-	-	-
Апырскванне супраць хвароб	20-21	1, 15, 16, 25	8-10, 16-18, 24, 29	1-3, 12-14, 18-19, 25, 29	1-3, 8, 9, 11, 20-23, 30, 31	5, 6, 9, 10, 18-20, 28-30	2, 3, 13, , 14, 22, 24, 30,	1, 11, 17-20, 25-27, 29, 30	7, 8, 15, 16, 23-25, 30	6, 12-14, 20-22, 26, 30, 31	-	-
Пасынкаванне (выдаленне лішніх парасткаў)	9-10, 20-23	15-17, 23, 25	1, 6, 16-18, 22, 23, 27, 30	2, 3, 12, 13, 19, 26-29	6-8, 14, 17, 18, 26, 28-30	1-3, 11-14, 19, 22, 29-30	1-3, 11-13, 18-19, 22, 25-27, 30	3, 8, 9, 20, 28-30	-	-	-	-
Пікіроўка раслін (выдаленне часткі стрыжнёвага кораня)	4-6, 13-14, 24-26	3, 11, 17, 22	5, 10, 11, 19, 20, 24, 29	5-7, 15-17, 23, 27, 30	3, 4, 12-15, 24, 29, 30	1, 2, 9, 10, 18-21, 28, 30	7-8, 16-17, 24	4-6, 18-20	-	-	-	-
Абрэзка сухіх галін	2-4, 9, 18-19, 27	1, 7, 11, 20, 25	4, 6, 14, 23, 29	1-3, 10-13, 25, 29	7-9, 17, 21, 30, 31	3, 13, 14, 23, 26, 27	2, 10-12, 28-30	7-9, 16-19, 29	1-4, 16, 17, 19, 25, 27, 30	1-3, 17-20, 28, 29	-	-
Збор збожжавых	-	-	-	-	-	-	17-19, 24-27	2-4, 15-17, 24-27, 30	1, 2, 6-8, 21-24, 26-29	-	-	-
Збор караняплодаў	-	-	-	-	-	1, 2, 10, 19-21, 28, 29	8-10, 17, 21, 25-27	4, 5, 12-14, 22-27	1, 2, 14-16, 18-19, 28-30	-	-	-
Збор садавіны для захоўвання	-	-	-	-	-	3, 8-9, 18, 27-28	4-7, 15, 22, 28-30	1-3, 5, 11, 12, 19, 25, 28-30	3-5, 12-15, 17, 19, 24-30	-	-	-
Зрэзка кветак	-	-	-	-	-	3, 8-9, 14, 18, 26-28	5-7, 15, 28-29	2, 3, 11-13, 19, 21, 28-30	1, 3, 8, 16-17, 19, 25-27, 30	-	-	-
Уборка агародніны	-	-	-	-	-	1-3, 11-13, 22, 23, 27-28	1, 3, 10, 15-17, 24, 30	5-7, 18-20, 26-30	2-4, 8-10, 16, 17, 21-23, 29, 30	-	6-9, 23-27	2, 7, 8, 11-13, 18-20, 22, 30, 31
Укрыццё раслін і ахова ад халадоў	5-7, 20- 23, 27-29	-	-	-	-	-	-	-				

■ З нагоды

Экалагічны летапіс краіны

Часопісу «Родная прырода» — 45 гадоў

1972 год. Апошняе лета майго дзяцінства. Бывайце балотца за мілай ваколіцай, грыбны лясок, любая вёска, бывайце... Развітваюся з бабуляй, у горадзе іду ў першы клас. Наперадзе новае, нязведанае, але такое захапляльнае жыццё. Як вядома, многае з цягам імклівага часу пераасэнсоўваецца па-іншаму. І цяпер з вышыні дарослага чалавека, прафесійнага журналіста, пісьменніка, лаўлю сябе на думцы, чаму значную частку сваёй творчасці прысвячаю менавіта ёй, беларускай прыродзе? Працяглы час была непарыўна звязана з лясной галіной, і вось зараз лёс зноў звёў, не пабаюся высокага слова, з беларускім брэндам — часопісам «Родная прырода».

Сама сябе пераконваю ў тым, наколькі важныя для чалавека яго жыццёвыя карані, калі яны знітаваны з пахам цёплай зямлі, смакам сонечнай антонаўкі, адчуваннем подыху лёгкага ветрыку... Каб лепш разумець, хто ты ёсць у гэтым свеце, трэба ў пэўным сэнсе гэтага слова з'яднацца з прыродай. Яна дужыць пры любых абставінах, не дае схіліцца ад жыццёвых бур...

1972 год. Знаходжу цікавую адметнасць у жыцці нашай краіны — у Мінску зарэгістраваны мільёны жыхар. Думаю, чалавек настойліва імкнецца да цывілізацыі. Спакуслівыя гарадскія выгоды вабяць з вёскі ў сталіцу моладзь. Я зусім не за тое, каб рабіць нейкія папрокі. Чалавек мае права выбіраць тое, што яму падабаецца. І мой лад жыцця стаў гарадскім. Але ж ці не занадта мы аддаляемся ад таго, што стварае сутнасць чалавека, узвышае яго душу — непасрэднай блізкасці з прыродай? Чаму пасля гарадскога тлуму так хочацца ўдыхнуць глыток свежага паветра, прытуліцца да беластвол бярозкі, падзівіцца легкакрыламу матыльку?..

1972 год. Пачынае адлік свайго доўгага творчага шляху часопіс «Родная прырода». Сказаць толькі творчага, напэўна, будзе памылкова. І гэта нягледзячы на тое, што ўсе гады старонкі выдання напоўнены лірызмам, узнёсласцю пачуццяў, на якія можа натхніць толькі яна, наша родная беларуская прырода. Сутнасць часопіса больш глыбокая. Яго філасофія якраз і крыецца ў той галоўнай сутнасці: чалавек — ты часцінка прыроды. Не нашкодзь ёй, не пакрыўдзі, не згубі!..

Старонкі складаюцца ў нумары, нумары ў падшыўкі. За 45 гадоў створана сапраўдная экалагічная бібліятэка. А гэта ж усяго толькі адно выданне!

З нумара ў нумар відавочна не толькі прыродаахоўная тэматыка. За створаным пакаленнямі журналістаў экалагічным летапісам стаіць больш значнае — лёс цэлай краіны. Бо што б ні рабіў чалавек: выпрамляў рэкі, асушваў балоты, выпускаў з-пад улады смяротны атам, пакутавала прырода. І рэхам экалагічныя беды адгукаліся ў пранікнёных журналісцкіх радках, знаходзілі ўвасабленне ў набалелых тэмах на старонках «Роднай прыроды».

Сучасны часопіс, нягледзячы на свой «глянцавы» выгляд, гэткі ж непахісны абаронца роднай прыроды, як і тыя яго першапачаткоўцы з цяпер ужо далёкіх 1970-х. Калі гаварыць пра тое, што радуе асабліва цяперашніх стваральнікаў часопіса, дык гэта сябры-падпісчыкі. Нашы паплечнікі і ўсе тыя грамадскія актывісты і проста неабыякавыя людзі, якія экалагічныя праблемы лічаць за свае і робяць усё для таго, каб свет вакол нас стаў чысцейшым і дабрэйшым. І, зразумела, асабліва ўдзячнасць Міністэрству прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь за тую стваральную дзяржаўную экалагічную палітыку на карысць захавання і прымнажэння прыродных багацця Беларусі. І мы, стваральнікі часопіса, зразумела, да гэтага яшчэ больш далучымся, каб не страцілася наша, роднае...

Алена СТЭЛЬМАХ,
галоўны рэдактар часопіса «Родная прырода»

■ Зялёная аптэка

САСНА — СКАРБОНКА ВІТАМІНАЎ ЗІМОЙ

Некаторыя навукоўцы сцвярджаюць, што многія вітаміны з гародніны і садавіны знікаюць ужо праз тры месяцы пасля таго, як іх пазбавілі мацярынскага падсілкоўвання (г.зн. сарвалі з дрэва або выкапалі з зямлі). А што ж узімку?

Прырода ўсё прадугледзела і не пакінула нас у бядзе. У паўночных краях растуць вечназялёныя дрэвы і хмызнякі. Гэта — хвоі, елкі, ядловец. Іх іголкі (перайначанае лісце) зімой утрымліваюць у сабе вітаміну С нават больш, чым улетку. Утрымліваюць усе віды хваёвых дрэў і вітаміны групы В (B_1, B_2), К, Р, правітамін А (каратын), шматлікія мікраэлементы і іншыя карысныя для чалавека рэчывы (эфірны алей, смалу, таніды).

У цяжкія дні блакады Ленінграда была арганізавана масавая вытворчасць хвойнага напою, які выратаваў жыццё многім людзям. Бо ўстаноўлена, што ў шклянцы хвойнага напою столькі ж вітаміну С, колькі ў шклянцы лімоннага і таматнага соку.

Падчас вайны хвойны напой ужывалі і салдаты, якія трапілі ў акружэнне, і параненыя ў шпіталях, і партызаны, і выхаванцы дзіцячых дамоў.

Каб прыгатаваць гэты напой, бяруць шклянку здробненай ігліцы, расціраюць яе ў ступцы, заліваюць 0,5 л халоднай гатаванай вады, настойваюць 1—2 сутак, працэджваюць і выпіваюць увесь атрыманы аб'ём вадкасці малымі порцыямі за двое сутак. Добра дадаваць у гэты напой трошкі журавінавага або яблычнага соку (чайную лыжку ў шклянку настою) ці ўжываць упрыкуску з 1 чайнай лыжкай мёду. Толькі варта мець на ўвазе, што галінкі са свежай ігліцай, якія ляжаць у снезе, захоўваюць вітамін С на працягу трох месяцаў, а тыя, што знаходзяцца ў пакоі, пачынаюць губляць вітаміны ўжо на трэція суткі.

Усім вядома, што хвоя, елка, ядловец ачышчаюць паветра ад шкодных газаў, пылу, небяспечных мікраарганізмаў і насычаюць яго карыснымі фітанцыдамі, духмянымі эфірамі. Не дзіва, што менавіта ў хваёвых барах будуюць санаторыі для хворых на сухоты.

Фармацэўтычная прамысловасць вырабляе з хвоі шэраг прэпаратаў, якія выкарыстоўваюцца пры лячэнні многіх захворванняў. А я прапаную шаноўным чытачам рэцэпт сасновага мёду: 1 кг пупышак, абавязкова сабраных у красавіку, заліць 3 л кіпеню, варыць на малым агні паўгадзіны. Дадаць 3 кг цукру, яшчэ варыць 3—5 хвілін і ў цёплым выглядзе разліць у чыстыя сухія слоікі. Прымаць па 1 чайнай лыжцы з гарбатай на працягу аднаго тыдня пры прастудных захворваннях.

Жадаю ўсім добрага здароўя!

Лідзія НАВІЧЫХІНА, трававед

«САЛЁНАЯ» ЗІМА

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

«У сезон 2016—2017 гадоў для барацьбы з зімовай слізкасцю выкарыстоўваюцца традыцыйныя процігалалёдныя рэагенты на аснове галіту (соль для тэхнічнага выкарыстання). На сённяшні дзень эканамічны складнік і эфектыўнасць рэагенту — самыя важкія аргументы пры выбары матэрыялаў для апрацоўкі пакрыццяў, — растлумачыў **намеснік генеральнага дырэктара па ўтрыманні аб'ектаў добраўпарадкавання дзяржаўнага вытворчага аб'яднання «Гаррамаўтадар Мінгарвыканкама» Анатоль ЖАМОЗДЗІК.** — Ужыванне гэтых матэрыялаў абумоўлена тым, што ў краіне ёсць значныя радовішчы солі, якая з'яўляецца самым танным і найбольш эфектыўным матэрыялам для барацьбы з зімовай слізкасцю».

У многіх мінчан існуе меркаванне, што вулічна-дарожную сетку пасыпаюць нечым вельмі небяспечным і забароненым. Па словах Анатоля Жамоздзіка, забароненыя рэчывы ў процігалалёдных сумесях не выкарыстоўваюцца.

Усе прадпрыемствы-ўдзельнікі аб'яднання «Гаррамаўтадар Мінгарвыканкама» выкарыстоўваюць процігалалёдныя матэрыялы, дазволеныя да ўжывання, якія адпавядаюць патрабаванням тэхнічных нарматыўна-прававых актаў і вырабляюцца па тэхналагічных рэгламентах і рэцэптурах.

Для ліквідацыі зімовай слізкасці ўжываюць хімічны, хіміка-фрыкцыйны і фрыкцыйны спосабы. Пры хімічным спосабе выкарыстоўваюць цвёрдыя крышталічныя процігалалёдныя матэрыялы на аснове хларыстага натрыю з утрыманнем апошняга ад 95%. Хіміка-фрыкцыйны спосаб прадугледжвае змешванне цвёрдых крышталічных матэрыялаў з пяском у аб'ёме, неабходным для размеркавання хімічных складнікаў. Канцэнтрацыя рэагенту ў такіх сумесях вагаецца ад 5% да 95%. Фрыкцыйныя матэрыялы прымяняюцца для павышэння счэпных якасцяў пры наяўнасці на пакрыцці снежна-ледзянога накату і іншых утварэнняў. Колькасць рэагенту ў такіх сумесях не перавышае 5%.

А як соль уплывае на глебу, на дрэвы, кусты? Ці задаецца хтосьці гэтым пытаннем? «Для памяншэння адмоўнага ўздзеяння рэагентаў на навакольнае асяроддзе арганізацыі, якія выконваюць работы па зімовым утрыманні дарог, дакладна выконваюць нормы россыпу рэагенту, шырока ўжываюць прафілактычную апрацоўку пакрыццяў з мінімальнымі нормамі размеркавання сумесі, — растлумачыў Анатоль Жамоздзік. — Захоўванне і складаванне матэрыялаў ажыццяўляецца на пляцоўках з асфальтабетонным пакрыццём, з правядзеннем мерапрыемстваў, якія выключаюць прасочванне раствораў у глебу. Захоўванне рэагентаў у чыстым выглядзе забяспечана ў закрытых складах».

Меркаванне эколага

— Немагчыма дакладна ацаніць шкоду, якая наносіцца прыродзе, калі невядома, дзе і колькі солі патрапіла ў глебу. Такіх даследаванняў няма, — адзначае **дырэктар Цэнтра экалагічных рашэнняў Яўген ЛАБАНАЎ. —** Безумоўна, выкарыстанне пясчана-салянай сумесі мяняе водна-салявы рэжым глебы і негатыўна ўплывае на расліннае покрыва газонаў, зялёныя насаджэнні, таму ў такіх месцах вельмі пажадана абмежаваць выкарыстанне солі. У зімовы перыяд трэба асабліва ўважліва шукаць месца для прагулак з дамашнімі гадаванцамі — лапы катоў ды сабак баляць ад дотыку да процігалалёдных рэагентаў.

Вельмі важна, каб пясчана-саляныя сумесі выкарыстоўваліся ва ўмеранай колькасці, не перавышалі дапушчальныя нормы. Адзначу, што ў Мінску былі спробы прымяняць іншыя рэагенты, але ў выніку вярнуліся да традыцыйных матэрыялаў.

Аксана ЯНОЎСКАЯ.

■ У свеце жывёл

Як зубры сталі зоркамі інтэрнэту

Нядаўна ў сацыяльныя сеткі трапіла хвіліннае відэа з камер назірання, размешчаных на тэрыторыі Белавежскай пушчы ў Польшчы (Zubry Online), з подпісам «Ваўкі, якія вырашылі напасці на зуброў, ледзьве ўцяклі!». Адразу звяртаем увагу на памылковасць назвы: ваўкі на відэа не нападалі на зуброў, а зусім наадварот.

Па словах **Аляксея БУНЕВІЧА, кандыдата біялагічных навук, вядучага навуковага супрацоўніка Нацыянальнага парку «Белавежская пушча»,** такая буйная здабыча, як зубр, ваўку не па зубах. Зграя ваўкоў прыйшла на месца «падкормкі» капытных (у кадры бачна кармушка), гэта звычайна для драпежнікаў. Хутчэй за ўсё, шэрыя проста абыходзілі свае «пункты», спадзяваліся сустрэць аленяў ці іншую больш дробную здабычу.

Зграя ваўкоў (не менш за 5—8 асобін) здольная нападаць толькі на хворых, старых зуброў, якія адыходзяць ад статка, ці на зубраня без маці, але гэта рэдкія, адзінкавыя выпадкі. Ваўкі добра ведаюць, што зубры не бягуць ад драпежнікаў, а нападаюць, абараняючы статак, і не адважваюцца на атаку. Таму назва відэа мае на мэце толькі ўзбудзіць інтарэс абывацеляў і набраць больш «лайкаў». Да рэальных падзей яна не мае ніякага дачынення.

Аляксей Мікалаевіч пракаментаваў і нядаўні выпадак з маладым 5-гадовым зубром, які пакінуў пушчу ў пошуках самкі і «прыбіўся» да статка кароў у Кобрынскім раёне Брэсцкай вобласці. Ролік праглядзелі больш за 16 тысяч інтэрнэт-карыстальнікаў. Гэта прыклад незвычайных паводзін жывёлы, які прыцягнуў увагу людзей: зубры, калі і патрапяць на статак, б'юцца з быком і могуць параніць кароў. Малады ж зубр паводзіў сябе спакойна, мірна пасвіўся разам з астатнімі. Пасля звароту з мясцовай гаспадаркі супрацоўнікі Белавежскай пушчы забралі Борку, так назвалі пушчанскага ўцекача, і змясцілі ў вальер да трох самак (у якіх нядаўна загінуў самец). Зараз ён добра сябе адчувае і збягаць з Белавежскай пушчы больш не збіраецца. Прымаючы да ўвагі нетыповыя паводзіны зубра, у вальеры ён правядзе не адзін год.

Вольга ПРАЛЮК. *pralyuk@zviazda.by*

АСКЕПКІ ВОСТРАВА

Ці ўдасца Кіпру ўрэшце стаць адзінай дзяржавай?

Кіпр зноў у «топе» стужак навін сусветных інфармагенцтваў. На мінулым тыдні ўсе чакалі, што адбудзецца насамрэч гістарычная падзея, аднак міжнародная канферэнцыя ўз'яднання грэчаскай і турэцкай частак Кіпра ў Жэневе завяршылася безвынікова. У прадстаўнічым форуме, які праходзіў пад старшынствам Генеральнага сакратара ААН Антоніу Гутэрыша, таксама ўдзельнічалі прэзідэнт Рэспублікі Кіпр Нікас Анастасіадзіс, лідар турэцкай абшчыны вострава Мустафа Акынджы, кіраўнік Еўракамісіі Жан-Клод Юнкер і кіраўнік еўрапейскай дыпламатыі Федэрыка Магерыні. Разам з кіраўніком МЗС Вялікабрытаніі Барысам Джонсанам на перамовы прыбылі яго калегі — Нікас Катзіас з Грэцыі і Меўлют Чавушаглу з Турцыі. Як вядома, гэтыя краіны з'яўляюцца гарантамі балансу сіл на востраве.

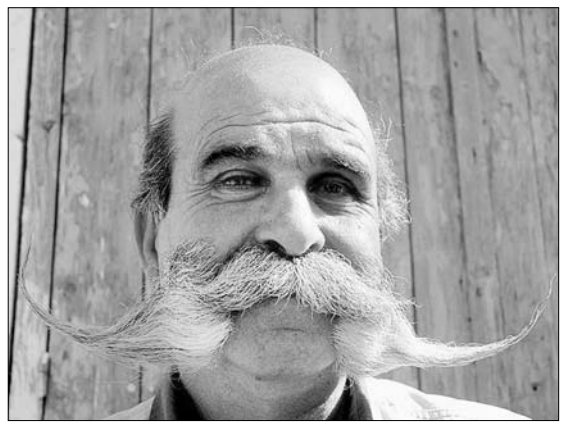

Цяпер работа будзе працягнута на экспертным узроўні. «Спачатку прадстаўнікі ўсіх бакоў сустрэнуцца 18 студзеня», — заявіў прадстаўнік урада Рэспублікі Кіпр Нікас Хрыстадулідзіс. Па словах Нікаса Катзіаса, група экспертаў павінна прадставіць даклад аб узбраенні і колькасці войскаў, дыслакаваных на востраве, — як грэчаскіх, так і турэцкіх. Пасля чаго перамовы могуць аднавіцца 23 студзеня. Ці ўдасца ў выніку стварыць на Кіпры адзіную дзяржаву?

Справа «чорных палкоўнікаў»

Дзве абшчыны — грэчаская і турэцкая — на Кіпры жывуць побач ужо вельмі даўно. У XVI стагоддзі, пасля таго як Асманская імперыя захапіла востраў у ранейшых гаспадароў — венецыянцаў, султан Сялім II перасяліў сюды тысячы сваіх падданых з Малой Азіі. З тых часоў грэкі і туркі жылі побач, практычна не змешваючыся.

Праблема падзелу вострава паўстала адразу пасля прадастаўлення яму ў 1960 годзе незалежнасці ад Вялікабрытаніі. Абраны прэзідэнтам Кіпра архіепіскап Макарый першапачаткова падтрымліваўся грэчаскімі нацыяналістамі, якія неўзабаве пачалі дамагацца далучэння вострава да Грэцыі. Паралельна Анкара спрабавала ўмешвацца ў справы Нікасіі, баючыся пераследу турэцкай меншасці. У ліпені 1974 года грэчаскаму ўраду «чорных палкоўнікаў» удалося зрынуць Макарыя і ўсталяваць на востраве ўладу ірэдэнтыстаў — прыхільнікаў аб'яднання з Грэцыяй. Праз тыдзень Турцыя пачала ваенную інтэрвенцыю на востраў, матывуючы гэта апасеннямі за жыццё туркаў-кіпрыётаў.

Пагроза ваенна-палітычнага крызісу прывяла да адхілення ад улады ў Грэцыі «чорных палкоўнікаў». Скарыстаўшыся сітуацыяй, Анкара абвясціла на поўначы Кіпра дзяржаву, якая пасля была названа Турэцкай рэспублікай Паўночнага Кіпра (ТРПК). З дзяржаў — членаў ААН толькі Турцыя прызнае незалежнасць ТРПК.

Перамовы аб аб'яднанні дзвюх частак вострава з рознай ступенню інтэнсіўнасці ідуць з 1974 года (першы іх раўнд адбыўся ў Жэневе праз некалькі дзён пасля турэцкага ўварвання). Апошняя сур'ёзная спроба вырашыць праблему адбылася ў 2004-м, калі тагачасны Генеральны сакратар ААН Кофі Анан прапанаваў стварыць адзіную рэспубліку з дзвюх аўтаномій з грэка-турэцкім прэзідыумам на чале. Аднак на рэферэндуме 75% грэкаў-кіпрыётаў выказаліся супраць прапановы, паколькі там не прапісвалася неабходнасць вываду з ТРПК турэцкіх войскаў.

Больш за 40 гадоў востраў лічыцца падзеленым напалам, хоць насамрэч кантралюючых бакоў на тэрыторыі больш. Гэта Рэспубліка Кіпр, населеная пераважна грэкамі, Турэцкая рэспубліка Паўночнага Кіпра, а таксама дэмаркацыйная паласа пад кантролем ААН і дзве вайсковыя базы, якія маюць статус заморскіх тэрыторый Вялікабрытаніі.

Паабапал «зялёнай лініі»

Да гэтага часу на так званай зялёнай лініі, якая падзяляе востраў, знаходзіцца кантынгент узброеных сіл Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па падтрыманні міру на Кіпры, мандат якога падаўжаецца з году ў год. У цэлым ААН абстаноўку на Кіпры лічыць стабільнай. Мясцовыя жыхары могуць свабодна пераходзіць «зялёную лінію», хай і на абмежаваны час, а на грэчаскай частцы вострава спакойна існуюць турэцкія абшчыны.

На поўначы Кіпра сітуацыя складаная. На турэцкі сектар прыпадае 20 працэнтаў насельніцтва і 10 працэнтаў ВУП у параўнанні з грэчаскай часткай вострава. У Паўночны Кіпр не паступаюць замежныя інвестыцыі. Тэрыторыя выжывае шмат у чым дзякуючы датацыям Турцыі. У Рэспубліцы Кіпр устойлівая эканоміка, развіты фінансавы сектар, пятую частку паступленняў забяспечвае турызм. У 1998—2008 гадах тут адбыўся сапраўдны інвестыцыйны «бум», звязаны з актыўным паступленнем афшорнага капіталу.

На поўначы сапернічаюць дзве найбуйнейшыя палітычныя сілы. Адна з іх — Партыя нацыянальнага адзінства (ПНА), створаная яшчэ ў кастрычніку 1975-га, якая выступае за максімальнае збліжэнне з Турцыяй і прыцягненне капіталаў гэтай краіны. Ёй супрацьстаіць левая Рэспубліканская турэцкая партыя, якая настойвала на стварэнні адзінай дзяржавы і якую падтрымлівае ў гэтым пытанні цэнтрысцкая Дэмакратычная партыя. У апошнія гады адносіны двух Кіпраў былі досыць халаднаватымі: у крэсле прэзідэнта ТРПК знаходзіўся прадстаўнік ПНА Дэрвіш Эраглу, якога грэкі лічылі недагавораздольным.

У 2014 годзе бакі не змаглі дамовіцца аб распрацоўцы радовішчаў вуглевадародаў на шэльфе Паўночнага Кіпра, пасля чаго дыялог быў канчаткова згорнуты. Перамовы аднавіліся пасля таго, як на выбарах у красавіку 2015-га перамог незалежны кандыдат Мустафа Акынджы. Гэты палітык вядомы левымі поглядамі і абяцаў вырашыць праблему з аб'яднаннем на працягу свайго прэзідэнцкага тэрміну — за пяць гадоў. Ён выступае супраць празмернай апекі з боку Турцыі, хоць і не гатовы псаваць адносіны з Анкарой. Акынджы нават выказаў гатоўнасць перадаць грэкам памежны горад Варошу, адкуль усе жыхары збеглі яшчэ ў 1974 годзе. У Рэспубліцы Кіпр абранне ўспрынялі пазітыўна. Падставы для аптымізму дае тое, што на пасадзе мэра Лефкошы (турэцкай часткі Нікасіі) Акынджы выдатна спрацаваўся з грэчаскімі калегамі, а пазней, ужо на пасадзе віцэ-прэм'ера і міністра турызму, заслужыў рэпутацыю актыўнага прыхільніка дружбы з поўднем.

Гульцы з інтарэсамі

Як заўважаюць эксперты, сітуацыя на Кіпры ўнікальная для Еўрапейскага саюза: іншых расколатых дзяржаў у гэтым аб'яднанні няма. Паўночны Кіпр фармальна ўваходзіць у ЕС, таму што займае частку тэрыторыі вострава, раскол якога на дзве дзяржавы Еўрасаюз не прызнае. Да гонару еўрапейскіх інстытутаў варта заўважыць, што над уладжваннем кіпрскага канфлікту яны працавалі доўгія гады, імкнучыся дзейнічаць максімальна акуратна.

Апроч Афін, Анкары і Бруселя, свае інтарэсы да расколатага вострава маюць шэраг міжнародных гульцоў. Былая метраполія Кіпра — Брытанія —- актыўна дзейнічае ў ключавым раёне Усходняга Міжземнамор'я, на мяжы Еўропы і Азіі (да якой, дарэчы, востраў адносіцца геаграфічна). Пасля абвяшчэння кіпрскай незалежнасці Вялікабрытанія захавала сваю юрысдыкцыю над дзвюма вайсковымі базамі. Яны займаюць каля 3% ад усёй тэрыторыі вострава — 254 кв. кіламетры, прычым толькі 60% зямлі ў гэтых зонах знаходзіцца ў прыватным валоданні брытанцаў і грэкаў-кіпрыётаў. Астатняя тэрыторыя належыць непасрэдна міністэрству абароны Вялікабрытаніі.

Свае планы па «ўрэгуляванні» сітуацыі на Кіпры, вядома, ёсць і ў ЗША. Менавіта з гэтай мэтай у красавіку мінулага года востраў наведала прадстаўніца Дзярждэпа, тагачасны памочнік дзяржсакратара па справах Еўропы і Еўразіі Вікторыя Нуланд. Відавочна, што амерыканская дыпламатыя рыхтуецца ажыццявіць тут сцэнарый, які забівае некалькіх «зайцоў» адразу: уцягванне вострава ў НАТА, членам якога, нагадаем, з'яўляецца Турцыя.

На шляху да федэрацыі

Ідэальнае рашэнне міжнародныя назіральнікі, як канстатуе Бі-бі-сі, бачаць у аб'яднаным, але федэратыўным Кіпры, дзе ўлада была б размеркавана пароўну паміж кіраўніцтвам абшчын грэчаскіх і турэцкіх кіпрыётаў. Аднак на шляху працэсу нармалізацыі стаіць шэраг праблем, якія дасюль застаюцца даволі адчувальнымі для абодвух бакоў. Першай на парадку дня перамоваў паўстае праблема маёмасці, якая належала грэкам-кіпрыётам да турэцкага ўварвання ў 1974 годзе. Не вырашана пытанне, аддаваць яе колішнім гаспадарам або выплачваць ім грашовую кампенсацыю.

Не менш важнай праблемай можна лічыць тое, хто будзе адказным за бяспеку на поўначы Кіпра, дзе цяпер знаходзіцца каля 30 тыс. турэцкіх вайскоўцаў. Днямі прэзідэнт Турцыі Рэджэп Таіп Эрдаган заявіў, што пытанне аб поўным вывадзе турэцкіх войскаў з тэрыторыі падзеленага Кіпра пакуль не абмяркоўваецца. Раней прэзідэнт Рэспублікі Кіпр Нікас Анастасіадзіс падкрэсліў: любое пагадненне аб аб'яднанні вострава павінна прадугледжваць вывад войскаў.

Бакам таксама неабходна ўзгадніць механізм змены прэзідэнтаў Кіпра. Яшчэ адзін праблемны пункт: хто стане гарантам рэалізацыі дасягнутых пагадненняў на ўзроўні міжнародных пасярэднікаў. Неабходна памятаць, што ўмовы здзелкі павінны быць вынесены на народныя рэферэндумы ў дзвюх частках вострава. І не факт, што яны будуць паспяховымі.

Эксперты не выключаюць, што Турцыя, якая доўгі час была непахісная ў пытанні з Паўночным Кіпрам, цяпер можа змяніць гнеў на літасць, улічваючы цяжкае міжнароднае становішча, у якім яна апынулася. Кіраўнік МЗС Турцыі Меўлют Чавушаглу аптымістычна настроены ў дачыненні да перамоў па Кіпры. «Мы не расчараваныя, — адзначыў ён. — За адзін дзень нельга атрымаць выніку. Гэта нялёгкае пытанне».

На думку загадчыка сектара даследаванняў Еўрасаюза Інстытута сусветнай эканомікі і міжнародных адносін РАН Юрыя Квашніна, у выпадку поспеху перамоваў не варта разлічваць на неадкладнае ўтварэнне адзінай кіпрскай дзяржавы. «Нават калі перамовы будуць паспяховымі, гаворка ідзе пра тое, каб у перспектыве стварыць «дарожную карту», — мяркуе эксперт. — Цяпер кажуць пра федэрацыі, але гэта будзе відавочна не дзяржаўнае ўтварэнне, аналагічнае ФРГ і Расійскай Федэрацыі, ступень аўтаноміі розных частак вострава будзе значна вышэйшай. Прывесці ўсе да агульнай асновы будзе вельмі складана».

Генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш адзначыў, што з аптымізмам глядзіць на перспектыву дасягнення грэчаскай і турэцкай абшчынамі Кіпра пагаднення па аб'яднанні краіны. Пры гэтым ён прызнаў, што цуду «хутчэйшага ўрэгулявання» кіпрскай праблемы не адбудзецца. Гутэрыш адзначыў, што галоўная мэта складаецца не ў як мага больш хуткім урэгуляванні праблемы, а ў пошуках надзейнага і доўгатэрміновага яе вырашэння. Вядома, разбураць лягчэй, чым пасля збіраць.

Захар БУРАК. *burak@zviazda.by*

КУРОРТНЫ РАМАН ЯНКІ КУПАЛЫ

Яго каханая была маладзейшай амаль на 30 гадоў

Наш пясняр Янка Купала меў свае слабасці і быў неабыякавы да прадстаўніц прыгожай паловы чалавецтва. На працягу некалькіх гадоў ён сустракаўся з каханай дзяўчынай у Грузіі. Прыгажуня Эліко стала музай паэта і натхніла на многія выдатныя творы.

«Сэрца маё, жыццё маё»

На курорце ў Цхалтуба Купала бываў з 1937 па 1941 год. Менавіта там ён сустрэў Эліко Метэхелі, якая працавала галоўным урачом. Купалу на той час было 55 гадоў, а Метэхелі — 26. «Вядома ж, яна пакарыла паэта сваёй маладосцю і прыгажосцю. А паэт яе — пэўна ж, вершамі, да таго ж ён быў цікавым мужчынам», — упэўнена Марына Падгурская-Кутатэладзэ, якая днямі завітала з Грузіі ў Літаратурны музей Янкі Купалы ў Мінску.

Пара сустракалася падчас прыездаў беларускага песняра ў Цхалтуба (у Мінску яго чакала жонка), а ў іншы час яны перапісваліся. Калі Купала пытаўся ў сяброў, як перакладаецца «генацвале», яны адказвалі яму, што дакладнага тлумачэння няма, яно можа азначаць «каханая, дарагая, сэрца маё, жыццё маё». На гэта паэт адказаў: «Тады я ведаю, што генацвале мяне чакае ў Цхалтуба».

Па ўспамінах некаторых сучаснікаў, Метэхелі не вылучалася надзвычайнай прыгажосцю. Але яна была вельмі прыемнай і абаяльнай жанчынай, да таго ж шыкоўна спявала грузінскія песні. Як характарызавала такі раман з беларусам яе сяброўка: «У іх была платанічная любоў».

Пазней гэта грузінская дзяўчына вельмі ўдала выйшла замуж. Яе муж быў другім чалавекам у Грузіі — фактычна, адным з кіраўнікоў краіны. У іх нарадзіліся дзеці.

Якуб Колас, Эліко Метэхелі, Янка Купала, Марат Індзюкоў (хлопчык). Цхалтуба, 1941 год.

Адметна, што трое ўнукаў Метэхелі і сёння выдатна валодаюць беларускай мовай. Яны чытаюць вершы па-беларуску і кажуць, што Янка Купала быў іх дзядулем, што яны выраслі на гэтым творцы. Для іх сям'і Янка Купала — родны чалавек.

Кватэру Метэхелі ў Тбілісі ўнукі захавалі як своеасаблівы сямейны музей. Яе можна наведаць, убачыць там фотаздымкі. Захаваліся картачкі, што сведчаць пра гэты беларуска-грузінскі раман, успаміны ўнукаў, вельмі шмат лістоў, якія Купала слаў сваёй каханай. Пазней наш пясняр напіша: «Будуць сніцца скалы, горы, Грузіі цудоўнай далі».

Купала казаў, што спатрэбілася некалькі гадоў, каб пераасэнсаваць усе тыя ўражанні, якія ў яго засталіся пасля Грузіі. І яны натхнілі яго на некалькі яскравых твораў.

Беларускі куток на грузінскім курорце

Даведаўшыся пра тыя сувязі, якія яднаюць беларускага песняра з грузінскай зямлёй, уладальніца гасцявога дома ў Цхалтуба Марына Падгурская-Кутатэладзэ вырашыла стварыць у сябе невялікую музейную экспазіцыю, прысвечаную Купалу. Яна адзначае:

— Купала — гэта пясняр беларусаў. А ў грузінаў ёсць свой пясняр — Ілья Чаўчавадзэ. І вось мы іх параўноўваем. Я заўсёды кажу, што Купала для беларусаў — тое ж, што Чаўчавадзэ для грузінаў — і тады ўсё робіцца зразумелым. У нас нечым родныя душы. Сам Янка пісаў, што ў нас шмат блізкага — напрыклад, любоў да зямлі. Да таго ж грузінская саламуры і беларуская жалейка маюць аднолькавае гучанне... Калі я даведалася, што Купала адпачываў у Грузіі, вельмі зацікавілася і адразу вырашыла ў нас зрабіць выставу з гэтай нагоды. Знайшла аднадумцаў-дзяўчат, якія мяне падтрымалі. Мы адшукалі родных Метэхелі, узялі дазвол

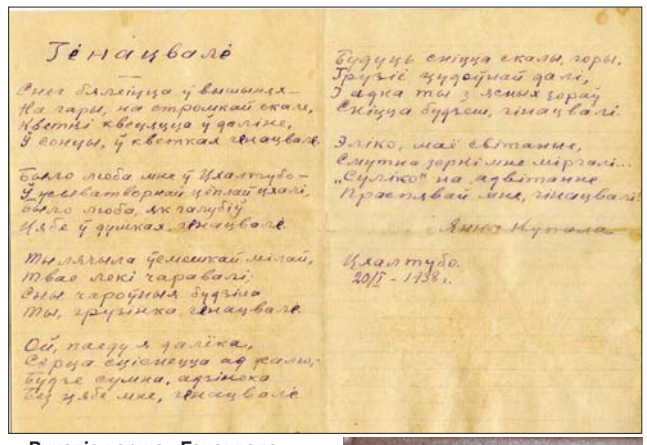

Рукапіс верша «Генацвале».

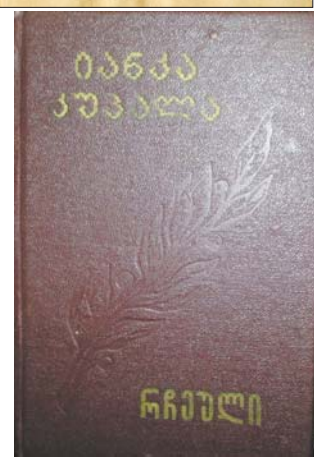

Зборнік перакладаў вершаў Купалы на грузінскую мову.

Фота http://mamuli.by

ракладзеныя на грузінскую мову, яны ёсць у бібліятэках, — адзначае Марына Падгурская-Кутатэладзэ. — У 1940 годзе было адкрыццё музея Маякоўскага ў Багдадзі, Купала ездзіў туды. Наведваў манастыр у Гелаці. Разам з Шанідзэ (грузінскім пісьменнікам) ён аб'ездзіў амаль усю заходнюю Грузію, не кажучы ўжо пра ўсходнюю. Таму для асноўнай экспазіцыі створана банерная выстава — са шматлікімі фотаздымкамі беларускага песняра, аповедамі пра яго. Там падрабязна адлюстравана, што менавіта Купала наведваў у Грузіі і з якой нагоды. Гэту выставу мы плануем у красавіку прадставіць у музеі Маякоўскага ў Багдадзі. А ў верасні — паказаць яе ў Тбілісі.

Гаючыя ўласцівасці вады...

Цхалтуба вядомы сваімі радонавымі ваннамі. Іх вада лечыць 74 захворванні. Вельмі карысная яна для ўмацавання апорна-рухальнай сістэмы. Шмат мінералаў, якія ўтвараюць вельмі добрае спалучэнне. Там маецца нават выстава мыліц — людзі проста пакідалі іх, вяртаючыся дадому ўжо на сваіх нагах. Людзі расказваюць, што тутэйшыя воды дапамагаюць ім роўна на год — каб жыць без уколаў і лекаў, а затым яны зноў прыязджаюць да гэтых крыніц. Пятрусь Броўка таксама неяк пісаў, што ходзіць у Цхалтуба на ванны і гэта дапамагае яму.

У Цхалтуба можна ўбачыць пансіянат, у якім адпачываў Купала і дзе знаходзіўся медыцынскі персанал. Захаваўся будынак, абсталяваны каля 3-й крыніцы, да якой хадзіў паэт. Завітваў ён і на халоднае возера, якое можна ўбачыць і сёння.

Адметна, што вакол Цхалтуба шмат манастыроў. Побач рассцілаюцца горы. Можна ўбачыць і сталактытавыя пячоры... Усе адметнасці Заходняй Грузіі акурат сканцэнтраваны ў гэтым краі. Калі раптам надумаеце наведаць сонечную Грузію, падумайце над тым, каб пракласці свой маршрут праз Цхалтуба. Хто ведае, можа, і вам, як і Янку Купалу, пашанцуе сустрэць там сваю музу?..

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@zviazda.by

Пантэон айчыны

УСЕВАЛАД (? — ?)

Гісторыя кожнага чалавека так ці інакш павучальная, толькі варта зрабіць з яе належныя высновы. Гэтак накопліваецца гістарычны вопыт пакаленняў, які дапамагае пазбегнуць былых памылак. У значнай ступені сказанае адносіцца і да князя Усевалада. Ягоны драматычны лёс вучыць нас даражыць свабодай і бараніць яе, у рэшце рэшт бараніць сваю краіну, каб не зрабіцца ў ёй чужынцам.

Усевалад быў князем удзельнага Герцыкскага княства, што знаходзілася ў Сярэднім Падзвінні і было ў васальнай залежнасці ад Полацка. Разам з полацкім князем Валадаром і кукейноскім князем Вячкам Усевалад змагаўся з крыжакамі, што на пачатку XIII стагоддзя пачалі заваёўваць Усходнюю Прыбалтыку. Рыжскі біскуп Альберт, які ўзначальваў крыжацкую экспансію, прызнаваўся, што «Герцыкскі кароль заўжды быў ворагам рыжан, змагаючыся з імі і не жадаючы заключыць мір». Для авалодання землямі летаў і латгалаў перш за ўсё трэба было захапіць Герцыке ці падначаліць ягонага князя. Восенню 1209 года Альберт сабраў раду і нагадаў на ёй «усё зло, прычыненае каралём Герцыке разам з летонамі гораду Рызе». Было вырашана заваяваць Герцыке. Біскуп, магістр крыжакоў сабралі ў сваё войска апалчэнні скароных ліваў і летаў. Процістаяць гэтаму полчышчу Усевалад не меў сілы. Крыжакі разбілі ягоную дружыну і захапілі Герцыке. Каб вярнуць горад і вызваліць з палону сям'ю, Усевалад прыехаў у Рыгу да біскупа. Альберт паабяцаў вярнуць Герцыке пры ўмове перадачы «каралеўства» ў вечны дар Рыжскаму біскупству і прызнання сябе васалам біскупа. Умовы былі цяжкімі і рабілі Усевалада цалкам залежным ад рыжскага біскупа, а там і ягоным памагатым. Але чаго не зробіш дзеля выратавання родных. Усевалад пайшоў на ахвяру, аддаў свабоду ўзамен на жыццё сваёй сям'і. Крок цяжкі, але неабходны ў яго безвыходным становішчы.

Пасля клятвы вернасці Усевалад атрымаў Герцыке, як пажалаванне біскупа ў леннае валоданне. Ён павінен быў даносіць біскупу пра «ўсе злыя задумы русінаў і літвінаў». Гэтую ганебную ролю Усевалад не выканаў. Ён не зміры ўся з варожай уладай. Як адзначыў хранікст Генрых Латвійскі, Усевалад часта ўзначальваў войскі літвінаў, усяляк дапамагаў ім, забяспечваў прадуктамі, перапраўляў іх цераз Дзвіну. Саюзныя адносіны з літвінамі зразумелыя, бо Усевалад быў жанаты з дачкой аднаго з моцных літоўскіх князёў Даўгерутэ. Усевалад разумеў, што паасобку спыніць крыжацкую экспансію цяжка. Даўгерутэ ездзіў у Ноўгарад і заключыў там саюз супраць крыжакоў. Па дарозе назад ён трапіў у крыжацкі палон, дзе і пакончыў з сабой. Усевалад пазбавіўся моцнага саюзніка і, па сутнасці, быў асуджаны на расправу, якая неўзабаве і адбылася ў 1214 годзе.

Крыжакі захапілі Герцыке і спалілі яго. Усевалад, які адсутнічаў у горадзе, вярнуўся на папялішча. Толькі не аднаўляць горад давялося, а змагацца з ворагам. Крыжакі зноў паўтарылі паход на Герцыке. Ёсць звесткі, што Усевалад загінуў, але новыя дакументы сведчаць аб іншым. Усевалад захаваў не толькі жыццё, але і свой горад, пэўна, адмовай ад барацьбы з крыжакамі, бо ён ужо не згадваецца ў «Хроніцы Лівоніі» як вораг Рыгі і Лівонскага Ордэна.

З дакументаў вядома, што ў 1224 годзе біскуп Альберт па просьбе Усевалада перадаў «палову замка Герцыке і ўсіх зямельных уладанняў, што адносяцца да гэтага замка» рыцару Конраду з Ікесколя, жанатаму з ягонай дачкой. Такім чынам, каб захаваць свой лен, Усевалад парадніўся са сваімі нядаўнімі ворагамі. Як кажуць, тут ужо не да прынцыпаў, абы выжыць. Такі выбар зрабіў

Усевалад, прыстасаваўся да ўмоваў, зжыўся з ворагам.

У 1230 годзе Усевалад перадаў частку свайго ўладання рыжскаму біскупству. Памёр Усевалад дзесьці напрыканцы 1230-х гадоў, бо з 1239 года Герцыке завалодаў рыжскі біскуп, які палову яго падараваў Ордэну, а другую палову прадалі спадкаемцы Усевалада. Новыя гаспадары Герцыке не аднавілі да жыцця Герцыке, горад неўзабаве заняпаў і да XIX стагоддзя дайшло толькі ягонае гарадзішча, якое ледзь адшукалі. Красамоўная гісторыя заняпаду і забыцця. Невядомы лёс спадкаемцаў Усевалада, куды раскідаў іх магутны вецер перамен. Невядома, якое дачыненне мае князь Гердзень, які заключыў у 1265 годзе ад імя Полацка дамову з Ордэнам і замкам з падобным імем Гердэне ў былым Герцыкскім княстве. Магчыма, Гердзень быў сынам Усевалада, тады мы маем працяг гісторыі герцыкскай дынастыі. Але тут мы ўваходзім у вобласць фантазіі, што само па сабе цікава. Зрэшты, гісторыя павінна быць цікавай, каб яна вабіла людзей, і таямнічай, каб новыя даследчыкі спрабавалі пранікнуць у яе таямніцы. Калі ўсё зразумела і відавочна, дык няма неабходнасці вывучаць, думаць, рабіць высновы і адкрываць тое, што хацелі сказаць ці перадаць нам продкі.

Вітаўт ЧАРОПКА.

■ Гасцёўня

«ЗАДАЧА ЛЮБОЙ СТАЛІЦЫ — ДЭМАНСТРАВАЦЬ»

Лаўрэат прэміі «За духоўнае адраджэнне» Сяргей Сергачоў пра традыцыі і сучаснасць у архітэктуры

Днямі Сяргей Сергачоў — загадчык кафедры архітэктуры жылых і грамадскіх будынкаў БНТУ, доктар архітэктуры, член-карэспандэнт Міжнароднай акадэміі архітэктуры — атрымаў прэмію Прэзідэнта «За духоўнае адраджэнне». Пры вылучэнні для такой высокай адзнакі была звернута ўвага на яго кнігу «Народнае дойлідства Беларусі. Гісторыя і сучаснасць», праца над якой вялася адначасова з дзейнасцю па захаванні аб'ектаў народнага дойлідства, якія маюць гістарычную і мастацкую каштоўнасць. Сяргей Сергачоў адзначыў у інтэрв'ю карэспандэнту «Звязды»:

— Найперш хачу падзякаваць вашай газеце. Бо калі выйшла мая кніга, менавіта «Звязда» першай змясціла інфармацыю пра яе. Пазней выйшлі разгорнутыя рэцэнзіі ў «Літаратуры і мастацтве», іншых выданнях, аднак менавіта вы адразу ацанілі вартасць выдання. Яно, дарэчы, добра прадаецца, распаўсюджваецца і рэкламуецца нават у Германіі і Амерыцы. Таму атрыманне прэміі Прэзідэнта — пацвярджэнне значнасці маёй кнігі, якая, я ўпэўнены, не страціць сваёй актуальнасці і праз 200 гадоў.

— У вашым выданні апісваецца беларускае дойлідства. Раскажыце, у чым яго адметнасць?

— Беларусы заўсёды ўлічвалі месца і час. Месца — значыць, прыродныя з'явы: мароз, завеі, колькасць сонца. Таксама бралі пад увагу ўмовы жыцця — тут заўсёды было шмат войнаў, гінулі людзі. Як асноўны матэрыял выкарыстоўвалі драўніну, якая хутка знішчалася пажарамі. Агонь часам забіраў па 300 дамоў запар. У летапісах ёсць звесткі, што, напрыклад, у Полацку, Дзісне за адну ноч згарэлі ўсе да аднаго дамы. І ўсё гэта трэба было хутка ўзнаўляць. Таму былі выпрацаваны зборныя метады будаўніцтва, якія дазвалялі абысціся меншымі затратамі часу, грошай, матэрыялаў, фізічнай сілы. З гэтай прычыны наша архітэктура сціплая і вельмі дакладная. Разлічвалі на колькасць людзей у сям'і, скаціны ў хляве — лішняга не будавалі. У суседніх народаў маглі на два паверхі ўзводзіць дамы, у нас жа так не рабілі, бо не было патрэбы. А летам увогуле разыходзіліся спаць хто куды — на сена ў пуню, у лазню, на гарышча. Узімку, натуральна, усе збіраліся ў хаце. Больш за тое, у маразы нават куры з пеўнікам пад печчу жылі, бо ў хляве было холадна. І парсючок тут жа, побач, хаваўся. Наша архітэктура на ўсё гэта рэагавала.

— Ці былі асаблівасці ў розных рэгіёнах Беларусі?

— Так, безумоўна. Узяць, напрыклад, Палессе і Віцебшчыну — там зусім розныя двары. На Палессі будавалі ў адзін шэраг, бо зямлі мелі няшмат, яе адусюль абступалі балоты. Таму такія паселішчы нават называліся «востравам». Насельніцтва прыбаўлялася, даводзілася дзяліць зямлю — узводзілася шчыльная забудова. Таму на Палессі такія вялікія вёскі.

У тым жа Моталі сёння 6000 жыхароў. А калі казаць пра Віцебшчыну, то зямлі там хапала, але было шмат узвышшаў, балоцін. Вялікіх палёў не мелася, таму і вёсачкі дробныя — 10—15 двароў. А 20 хацін — лічылася ўжо шмат. Калі паехаць на Падняпроўе ці Панямонне, можна ўбачыць, што там будавалі вянком — пасярэдзіне дом, а вакол яго гаспадарчыя пабудовы, усё гэта зачынялася прыгожай брамай. Такім чынам побыт сям'і быў схаваны ад старонняга вока. Калі прыйшла калектывізацыя, шмат што зрабілася непатрэбным — месца для каня, пуня для сена. Такая структура пачала знікаць. Дарэчы, цяпер зноў сталі патрэбны гараж, пэўная майстэрня — і людзі ўзнаўляюць гэту вянковую забудову. Цікава паехаць і ўбачыць сёння невялічкія вянкі-крэпасці, падобныя да тых, што былі 500 гадоў таму.

— Значыць, можна сказаць, што традыцыі будавання вяртаюцца?

— Яны заўсёды прысутнічалі ў нашым жыцці. І калі не было магчымасці іх увасобіць, людзі ўсё адно памяталі іх. Разуменне, як і што трэба рабіць, жыло ў свядомасці, нешта распавядалі дзяды. У сваёй кнізе я імкнуўся паказаць архітэктуру як частку культуры, у тым ліку духоўнай. Асяроддзе, у якім жылі людзі, ніхто для іх не рабіў. Яны ствараліі яго самі. Хлопчыкаў з маленства вучылі ўпраўляцца з інструментамі...

— У наш час многія беларусы з вёсак пераехалі ў гарады. Напрыклад, мае дзяды добра апрацоўвалі дрэва, а вось браты ўжо не так шчыльна ім займаюцца. Ці правільна сказаць, што мы нешта страцілі?

— Вядома ж, не, бо грамадства ідзе наперад. Многае застаецца ў пэўных легендах, паданнях і такім чынам жыве з намі. Ёсць такая адметнасць у беларусаў — мы заўсёды вельмі паважалі ўсё новае. Нават прымаўка такая ёсць: «Хоць альховы, абы новы». Бо альха — не надта добрая драўніна — але калі штосьці новае зробяць з яе, то гэта добра. Зараз мы імкнёмся да нечага лепшага. Таму шкадаваць пра тое, што нешта страцілі, не варта. Галоўнае тое, што ў народным дойлідстве не было глупства. Прыгажосць дадавалася толькі ў тых месцах, дзе гэта было патрэбна, а на лішняе не марнавалі час.

— Наколькі актуальнае сёння будаўніцтва з драўніны?

— Драўніна вяртаецца, апошнім часам будуецца шмат модульных дамоў. Іх робяць акурат так, як рабілі раней. Не заўсёды хату можна было ўзвесці на тым месцы, дзе яна будзе стаяць. Бо там яшчэ знаходзілася ранейшая хата, у ёй жылі, а ўжо патрэбна была іншая. Таму новы зруб збіралі ў іншым месцы, затым разбіралі. Старую хату прымалі, а на яе месцы складалі новы зруб. Тое ж сёння і з панэльнымі дамамі — іх дзесьці робяць, а пасля прывозяць. Модульныя дамы, іх шматслойны драўляны каркас робіцца па тым жа прынцыпе: рыхтуюць дзесьці ў іншым месцы, а затым за два-тры дні збіраюць новы дом там, дзе трэба.

— Вы кажаце, што нашы продкі будавалі мудра... Як ацэньваеце гарадскую архітэктуру, якая з'яўляецца ўжо ў наш час?

— Усё ўшчыльняецца — нічога іншага чакаць і не варта. Бо зямля ў горадзе каштуе дорага, кожны шукае вольнае месца, каб нешта пабудаваць. Аднак у Мінску праблема застаецца... Задача любой сталіцы свету, у адрозненне ад іншых гарадоў, дзе ўсё можа быць шчыльна забудавана, — нешта дэманстраваць, пакінуць сабе вольныя прасторы. Як Елісейскія палі ў Парыжы ці Цэнтральны парк у Нью-Ёрку (хоць гэта і не сталіца). А ў нас ёсць зялёны дыяметр вакол Свіслачы ў Мінску. Я назіраю, як то там, то там ад яго адразаюць кавалкі. Але добра было б гэту тэрыторыю не чапаць, каб былі бачныя рака і зеляніна. Гэта элемент сталічнасці — дазволіць сабе прадэманстраваць. А ў нас з гэтым здараюцца пэўныя праблемы.

«Летам разыходзіліся спаць хто куды — на сена ў пуню, у лазню, на гарышча. Узімку, натуральна, усе збіраліся ў хаце. Больш за тое, у маразы нават куры з пеўнікам пад печчу жылі. І парсючок тут жа, побач, хаваўся».

— Вы з'яўляецеся членам-карэспандэнтам Міжнароднай акадэміі архітэктуры. Ці можна параўнаць нашы збудаванні з тымі, што ўзводзяцца ў іншых краінах?

— Калі нават у інтэрнэце паглядзець, што адбываецца з архітэктурай, міжволі ўзнікае думка, а ці не тая гэта раскоша, што Рым згубіла?.. Архітэктары імкнуцца прадэманстраваць свае таленты. Інвестары ўкладаюць неймаверныя грошы ў будаўніцтва. Натуральна, з'яўляюцца аб'екты, якія дэманструюць паспяховасць пэўнай фірмы ці банка. Тое ж адбываецца і ў нас. Зроблены вельмі цікавыя пабудовы для спорту — не шмат дзе яшчэ ёсць такія, вельмі сучасныя. Адносна той жа Нацыянальнай бібліятэкі было столькі спрэчак — правільная форма абрана ці не? Аднак гэта да лепшага — спрэчкі робяць больш вядомымі горад, пабудову і прыцягваюць да яе ўвагу.

«Ёсць такая адметнасць у беларусаў — мы заўсёды вельмі паважалі ўсё новае. Нават прымаўка такая ёсць: «Хоць альховы, абы новы».

— Вы казалі пра парушэнні цэласнасці забудовы... Каля той жа Нацыянальнай бібліятэкі з'явіўся велізарны гандлёвы цэнтр, які не толькі сваімі памерамі, але і падсветкай канкурыруе з сімвалам сталіцы — «алмазам».

— Я называў гэты гіпермаркет «бюстгальтарам» — нечым падобны па форме. А наконт таго, што з'яўляецца вакол Нацыянальнай бібліятэкі, я неяк сказаў, што гэта горшыя ўзоры брутальна-бетонных варыянтаў. І фасады ў іх непрыгожыя, і надзвычай вялікая шчыльнасць забудоў. Падобна на казарменны мікрараён. Тое, што цяпер аўтамабільная стаянка для пакупнікоў крамы падбіраецца да самой бібліятэкі — таксама надзвычай дрэнна. Бо такому па грамадскай значнасці і па формах аб'екту трэба мець вакол сябе свабодную прастору. А не мітусню, плямы ад бензіну на асфальце, людзей з торбамі — гэта нядобра. Стаіць помнік Францыску Скарыну, а за яго спінай з багажніка ў багажнік перакладаюцца прадукты. Гэта акурат тое, што да сталіцы не павінна мець адносін, а можа адбывацца дзесьці звонку. Гэта вялікі наш пракол.

— Няўжо сапраўды грошы вырашаюць усё? Ці могуць паўплываць архітэктары і грамадскасць на прыняцце рашэнняў?

— Калі мы ідзём да рынкавых адносін, то там усё вельмі цвёрда: заказчык заўсёды правы, нічога з гэтым не зробіш. Я б таксама хацеў быць заказчыкам. У гэтым, дарэчы, праблема архітэктараў — яны ніколі не будуюць за свае грошы. Заўсёды за нечыя — і павінны з гэтым лічыцца.

— Вы шмат займаліся пытаннямі захавання гісторыка-культурнай спадчыны. Наколькі, на вашу думку, бяспечнае ў яе становішча?

— Добра было б, каб мясцовыя ўлады захоўвалі тое, што ім дасталося. Як гэта зрабіць, я, па шчырасці, не ведаю. Але яшчэ больш мяне непакоіць тое, што шмат спадчыны, не ўнесенай у спіс каштоўнасцяў, і яна знікае. Аднак гэта пытанне стаіць ва ўсім свеце. Мне шкада, гады чатыры таму ў Ашмянах знеслі карчму — драўляную, якая месцілася ў цэнтры горада. Гэта быў бы адзіны прыклад класічнай карчмы, са стайнямі ўнутры. Аднак яе зруйнавалі... І такіх выпадкаў шмат. Тое ж і з Паўночным завулкам у Мінску, дамамі ў Гомелі, Магілёве, якія зносяцца. Трэба, каб улады і грамадства цвёрда сказалі: вось гэты куток мы захоўваем — штосьці зробім там цікавае, размесцім рамеснікаў, прывабім турыстаў — а ўсё астатняе захаваць немагчыма. Але, мне падабаецца, гэта нідзе не сказана, грамадства ўвесь час уздымаецца, калі нешта плануюць знесці.

— Яскравы прыклад дыскусій апошняга часу — сталічны раён Асмалоўка. А на вашу думку, ці яго варта захаваць?..

— Я ведаю гэта месца, яно мне надзвычай падабаецца. Аднак жыць там не надта добра — загазаваныя, шумныя вуліцы. А зрабіць у ім пэўны культурны цэнтр было б вельмі добра (пэўную частку дамоў, што далей ад вуліцы Багдановіча, можна пакінуць жылой). Як сведчанне ўзнаўлення Мінска пасля вайны гэта быў бы добры помнік — ён знаходзіцца ў цэнтры, зручна ўбачыць, з чаго пачыналі ў тыя часы. Гэта памятка і пра архітэктара Асмалоўскага, які ў свой час быў галоўным архітэктарам Мінска і шмат зрабіў для сталіцы. Я б шукаў шляхі для захавання Асмалоўкі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@zviazda.by

ОБЪЯВЛЕНИЕ
о торгах

Наименование (описание) имущества и его стоимость	**Лот №1** – Автомобиль NISSAN VANETTE КАРГО, 1999 г/в, цвет красный, тип – легковой минивэн, гос. номер 5644АО-2, в рабочем состоянии, отсутствует аккумуляторная батарея, номер кузова VSRDEVC23U0091599. Стоимость лота 3 450 руб. 00 коп. (Три тысячи четыреста пятьдесят белорусских рублей) **Лот №2** – Автомобиль NISSAN PATROL, 2004 г/в, цвет серебристый металлик, тип – легковой джип, гос. номер 1699АО-2, в рабочем состоянии, отсутствует аккумуляторная батарея, номер кузова (рама) JN1TESY61U0142488. Стоимость лота 20 596 руб. 00 коп. (Двадцать тысяча пятьсот девяноста шесть белорусских рублей) **Лот №3** – Автомобиль УАЗ 390945-310, 2010 г/в, цвет темно-зеленый, тип – грузовой, бортовой, тентовый, гос. номер АЕ2976-2, в рабочем состоянии, отсутствует аккумуляторная батарея, номер кузова (рама) 390940А0107880, 330360А0425888. Стоимость лота 3 081 руб. 00 коп. (Три тысячи восемьдесят один белорусский рубль) **Лот №4** – Автомобиль ГАЗ 3302, 1999 г/в, цвет светло-серый, тип – грузовой, бортовой, тентовый, гос. номер АА8921-2, в рабочем состоянии, отсутствует аккумуляторная батарея, номер кузова (рама) 330200Х0032880, 330200Х1759175. Стоимость лота 2 208 руб. 00 коп. (Две тысячи двести восемь белорусских рублей) **Лот №5** – Автомобиль ВАЗ 2121, 1993 г/в, цвет темно-красный, тип – легковой специальный джип, гос. номер 4111АК-2, в рабочем состоянии, отсутствует аккумуляторная батарея, номер кузова (рама) ХТА212100Р0993650. Стоимость лота 814 руб. 00 коп. (Восемьсот четырнадцать белорусских рублей)
Собственник (владелец) имущества	Зарегистрировано за унитарным предприятием областной коммунальной собственности «База отдыха «Крупенино» (УНП 300601277)
Наличие обременений	Отсутствуют
Местонахождение (адрес) имущества	г. Витебск, ул. В. Интернационалистов, 31 (автостоянка «Крупенино»)
Место (адрес), дата и время проведения торгов	03.02.2017 в 11.00 г. Витебск, ул. Б. Хмельницкого, 10/1
Справочная информация об организаторе торгов	Управление принудительного исполнения ГУЮ Витоблисполкома 210015, г. Витебск, ул. Б. Хмельницкого, 10/1 www.vitebskjust.gov.by Судебный исполнитель Ходунькин Сергей Сергеевич – тел./факс (80212) 614023 Начальник отдела Бураков Игорь Вячеславович – тел. (80212) 614015
Условия и порядок проведения торгов	Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет управления принудительного исполнения ГУЮ Витоблисполкома №3642903001037 в ф-ле 200 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 635, УНП 300002505 не позднее 15.00 02.02.2017. Минимальная величина первого шага – 5% от первоначальной стоимости лота. В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества. Более подробную информацию можно получить на сайте Главного управления юстиции Витебского облисполкома www.vitebskjust.gov.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ» 23 февраля 2017 года
проводит 2-й открытый аукцион
по продаже имущества республиканской собственности

Номера лотов	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел.руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
13	Автошасси МАЗ-5335 ш. 20300 дв. 748759 1986 г. *4 кат. 59 808 км* Кузов-фургон КМ-500 №б/н 1986 г. *4 кат.*	г. Ст. Дороги в/ч 48668	5 100,00	510,00
14	Автошасси МАЗ-5335 ш. 23241 дв. 780389 1986 г. *4 кат. 113 525 км* Кузов-фургон КМ-500 №б/н 1986 г. *4 кат.*	г. Ст. Дороги в/ч 48668	5 200,00	520,00
15	Гусеничное шасси МТ-ЛБу №108101013 дв. 665950 1981 г. *4 кат. 760 км*	н.п. Станьково в/ч 74962	45 000,00	4 500,00
16	Гусеничное шасси МТ-ЛБу №108480024 дв. 877179 1984 г. *4 кат. 2 289 км*	н.п. Станьково в/ч 74962	45 000,00	4 500,00

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж, **23 февраля 2017 г. в 11.00.**

К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительские и другие необходимые документы до **17.00 20 февраля 2017 года**.

Заключительная регистрация участников аукциона будет производиться **23 февраля 2017 г. с 9.00 до 9.45.**

Победитель аукциона обязан:

1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3 банковских дней с момента проведения аукциона**.**

2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение **5** банковских дней для резидентов Республики Беларусь и **10** банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, указанный в таблице, а также гарантийный депозит в размере 300,00 белорусского рубля и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «Белспецконтракт»: белорусские рубли – р/с 3012244970018 в ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр-т. Машерова, 29, код 153001739, российские рубли – р/с 3012107883087 в Центре банковских услуг №701, ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, код 369, УНН 101099370, ОКПО 37401662 Корреспондент-Сбербанк России г. Москва № корсчета 30111810100000000090. Реквизиты банка: БИК 044525225 ИНН 7707083893 к/с в ОПЕРУ Московского ГТУ Банка России №30101810400000000225, УНП 101099370, БИК 153001369. **Без НДС**.

Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81.
Наш адрес в Интернете: www.bsk.by, auk@bsk.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении повторного аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» *(организатор аукциона)* проводит открытый аукцион по продаже:

по поручению **ОАО «Борисовская швейная фабрика»** (продавец):

Лот № 1: Здание блока вспомогательных цехов, общ. пл. **1248,9 кв.м**, инв. № 610/С-57699, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 620850100001002730 площадью 0,3053 га по адресу: Минская область, г. Борисов, ул. Рубена Ибаррури, 9/8.

Начальная цена с НДС (20%) – 146 193,84 бел. руб. (в денежных единицах 2000 года – 1 461 938 400 бел. руб.). *Стоимость снижена на 40%.* Задаток 10% (14 619,00 бел. руб.);

Лот № 2: Здание котельной, общ. пл. 1088,3 кв. м, инв. № 610/С-14497, оборудование (с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов) и малоценные быстро снашивающиеся предметы (с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов), расположенное на земельном участке с кадастровым номером 620850100001000349 **пл. 0,1261 га** по адресу: **г. Борисов, ул. Рубена Ибаррури, 9**;

Начальная цена с НДС – 33 886,20 бел. руб. (в денежных единицах 2000 года - 338 862 000 бел. руб.). *Стоимость снижена на 80%.* Задаток 10% (3 388,62 бел. руб.);

Лот № 3: Производственный цех, общ. пл. 1462,1 кв.м., инв. № 610/С-61785, по адресу: **г. Борисов, ул. Рубена Ибаррури, 9/2-3.**

Начальная цена с НДС – 82 258,49 бел. руб. (в денежных единицах 2000 года – 822 584 900 бел. руб.). *Стоимость снижена на 70%.* Задаток 10% (8 225,84 бел. руб.).

по поручению **ОАО «Борисовское предприятие музыкальных инструментов»** *(продавец):*

Лот № 4: Здание РМЦ, общ. пл. 1161,2 кв. м, инв. № 610/С-53918, имущество согласно перечню *(с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов),* расположенное на земельном участке с кадастровым номером 620850100008001097 площадью 0,2003 га *(предоставлен на праве аренды)* по адресу: Минская область, Борисовский район, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36/18;

Начальная цена с НДС (20%) – **148 120,47** бел. руб. *(в денежных единицах 2000 г. – 1 481 204 700 бел. руб.).* **(Начальная цена снижена на 20%).** Задаток 10% от начальной цены – **14 812,00** бел. руб.;

Лот № 5: Пристройка к корпусу № 1 *(изготовление футора),* общ. пл. 1535,4 кв. м, инв. №610/С-53920, имущество согласно перечню *(с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов)* расположена на земельном участке с кадастровым номером 620850100008001098 площадью 0,1064 га *(предоставлен на праве аренды)* по адресу: Минская область, Борисовский район, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36/23;

Начальная цена с НДС – **137 254,57** бел. руб. *(в денежных единицах 2000 г. –1 372 545 700 бел. руб.).* **(Начальная цена снижена на 30%).** Задаток 10% от начальной цены – **13 725,00** бел. руб.;

Лот № 6: Участок обработки чугунных рам, общ. пл. 507,5 кв. м, инв. №610/С-53931, имущество согласно перечня *(с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов)* расположен на земельном участке с кадастровым номером 620850100008001096 площадью 0,1429 га *(предоставлен на праве аренды)* по адресу: Минская область, Борисовский район, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36/22;

Начальная цена с НДС – **37 785,01** бел. руб. *(в денежных единицах 2000 г. –377 850 100 бел. руб.).* **(Начальная цена снижена на 30%).** Задаток 10% от начальной цены – **3 778,00** бел. руб.;

Лот № 7: Электроцех, цех раскроя фанеры, компрессорная общ. пл. 639,2 кв. м, инв. №610/С-53929, имущество согласно перечню *(с перечнем можно ознакомиться у организатора торгов)* расположен на земельном участке с кадастровым номером 620850100008001095 площадью 0,1457 га *(предоставлен на праве аренды)* по адресу: Минская область, Борисовский район, г. Борисов, ул. 30 лет ВЛКСМ, 36/17;

Начальная цена с НДС – **99 570,69** бел. руб. *(в денежных единицах 2000 г. – 995 706 900 бел. руб.).* **(Начальная цена снижена на 30%).** Задаток 10% от начальной цены – **9 957,00** бел. руб.

Задатки в размере 10% от начальной цены предмета аукциона перечисляются на р/с №3012108260016 в ЦБУ №701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Порядок проведения аукциона регламентирован Положением о порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 №16. Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель). Аукцион состоится **02.02.2017 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **01.02.2017 до 16.00** по указанному адресу. Предыдущие извещения опубликованы в газете «Звязда» от 03.12.2016 и от 23.12.2016.

Тел. (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17

Белинвестбанк

С 17.02.2017 банк в одностороннем порядке уменьшает размер процентных ставок по срочным банковским вкладам (депозитам) физических лиц в белорусских рублях по следующим видам договоров срочных банковских вкладов (депозитов), заключенным в срок до 18.01.2017, и устанавливает их в следующих размерах:

% годовых

«Срочный банковский вклад (депозит) «Пенсионный», размещенный до 12.11.2015	Срок вклада (депозита)
	2 года
	15,0%

«Срочный отзывный банковский вклад (депозит) «Пенсионный», размещенный в период с 23.12.2015 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита)
	2 года
	12,5%

«Срочный безотзывный банковский вклад (депозит) «Пенсионный», размещенный в период с 23.12.2015 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита)
	1 год
	14,5%

«Срочный банковский вклад (депозит) «Универсальный», размещенный до 15.05.2015	Срок вклада (депозита)
	2 года
	10,0%

«Срочный банковский вклад (депозит), размещенный до 12.11.2015	Срок вклада (депозита)		
	12 мес.	36 мес.	60 мес.
	14,0%	15,0%	16,0%

«Срочный безотзывный банковский вклад (депозит), размещенный в период с 19.11.2015 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита)		
	12 мес.	24 мес.	36 мес.
	14,5%	15,0%	15,5%

«Срочный банковский вклад (депозит) с правом востребования», размещенный до 12.11.2015	Срок вклада (депозита), по истечении которого допускается снятие всей суммы без потери процентов, и размер процентной ставки в зависимости от указанного срока			
	3 мес.	6 мес.	12 мес.	36 мес.
	11,0%	11,5%	12,0%	12,5%

«Срочный отзывный банковский вклад (депозит) с правом востребования», размещенный в период с 19.11.2015 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита), по истечении которого допускается снятие всей суммы без потери процентов, и размер процентной ставки в зависимости от указанного срока			
	3 мес.	6 мес.	12 мес.	36 мес.
	11,0%	11,5%	12,0%	12,5%

«Срочный банковский вклад (депозит) «Личный выбор», размещенный до 12.11.2015			Срок вклада (депозита)		
			1 год	2 года	3 года
Условия частичного снятия денежных средств	% частичного снятия	% остатка средств во вкладе (депозите)	Процентная ставка		
	90%	10%	13,0%	14,0%	15,0%
	50%	50%	13,5%	14,5%	15,5%
	10%	90%	14,0%	15,0%	16,0%

«Срочный безотзывный банковский вклад (депозит) «Личный выбор», размещенный в период с 19.11.2015 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита)		
	1 год	2 года	3 года
	14,5%	15,0%	15,5%

«Срочный отзывный банковский вклад (депозит) «Активный», размещенный в период с 19.11.2016 до 18.01.2017	Срок вклада (депозита)
	360 дней
	9,0 %

По договорам срочных банковских вкладов (депозитов) в белорусских рублях, заключенным посредством системы Интернет-банкинг в период проведения акции «Интерактивные недели в Белинвестбанке», сохраняется увеличение процентной ставки, установленной по соответствующему виду вклада (депозита), на 1 процентный пункт.

По договорам срочных банковских вкладов (депозитов) в белорусских рублях, заключенным посредством системы Интернет-банкинг в период с 03.01.2017 до 18.01.2017, сохраняется увеличение процентной ставки, установленной по соответствующему виду вклада (депозита), на 0,5 процентных пункта.

146
www.belinvestbank.by

Открытое акционерное общество «Белорусский банк развития и реконструкции «Белинвестбанк», 220002, г. Минск, пр. Машерова, 29. УНП 807000028.
Лицензия на осуществление банковской деятельности Национального банка Республики Беларусь №3 от 03.06.2013

РУП «Институт недвижимости и оценки»
извещает о проведении открытого аукциона по продаже автомобилей, принадлежащих РУП «ЦЕНТРКУРОРТ» на праве хозяйственного ведения

№ Лота	Описание	Местонахождение	Начальная цена с НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.
Лот № 1	VOLKSWAGEN CRAFTER кузов (рама) № WV1ZZZ2EZ86028566, грузовой вагон, г.в. 2008, разрешенная масса 5000 кг, двигатель – дизельный, с рабочим объемом 2 500 см3, КП – механическая, цвет белый, диски штампованные	г. Минск, ул. К. Либкнехта, 54/35	12 960,00	500,00
Лот № 2	VOLKSWAGEN TRANSPORTER кузов (рама) № WV3ZZZ7JZ7X008829, легковой специальный вагон (wagon), г.в. 2006, разрешенная масса 2800 кг, двигатель – дизельный, с рабочим объемом 2 500 см^3, КП – механическая, цвет серый металлик, диски штампованные		16 200,00	500,00

УСЛОВИЯ

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект (Объекты) по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов), – Претендент на покупку, должен заключить с продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) не позднее 10 (десяти) банковских дней с назначенной даты проведения аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан оплатить стоимость приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) не позднее 20 (двадцати) банковских дней с даты заключения договора купли-продажи Объекта (Объектов).

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.

Передача Объекта (Объектов) производится только после полной оплаты не позднее 30 (тридцати) календарных дней с даты оплаты.

Сумма внесенного Победителем аукциона (Претендентом на покупку) задатка (задатков) учитывается при оплате Объекта (Объектов).

При оплате наличными денежными средствами Победитель аукциона (Претендент на покупку) возмещает продавцу расходы, связанные с инкассацией наличных денежных средств.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан дополнительно оплатить остатки топлива в бензобаке транспортного средства (по отдельной стоимости).

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь и настоящим договором для Победителя аукциона

Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона и (или) его Победителем (Претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных Положением о порядке организации и проведения аукционов (конкурсов) по продаже отдельных объектов, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 609, и соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона, составляет 1 000,00 белорусского рубля

Аукцион состоится 17.02.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.
Шаг аукциона – 5%

Порядок оформления участия в аукционе содержится на сайте Организатора аукциона ino.by.

Продавец: РУП «ЦЕНТРКУРОРТ» 220048, г. Минск, ул. Мясникова, 39, комн. 338, тел. 8 (017) 200-76-73.

Организатор аукциона: РУП «Институт недвижимости и оценки» 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, тел. 8 (017) 306-00-57.

Задаток перечисляется на р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже автомобилей, принадлежащих РУП «ЦЕНТРКУРОРТ», проводимом 17 февраля 2017 г.

Участник, желающий участвовать в аукционе в отношении нескольких лотов, вносит задатки в размере, установленном для каждого из лотов.

Заявления на участие и необходимые документы принимаются в рабочие дни с 8.30 до 12.00, с 13.30 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11, каб. 6. **Окончание приема заявлений** 15.02.2017 в 11.00.

Все желающие могут предварительно ознакомиться с Объектом. Контактное лицо для осмотра Объекта Гомолко Виктор Васильевич, тел. 8-029-278-59-90, Организатор аукциона или Продавец вправе снять Лот (Лоты) с торгов до объявления его проданным без объяснения причин снятия

☎ Организатор аукциона: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

Свидетельство индивидуального предпринимателя на имя Мельника Георгия Емельяновича, УНП № 100667549, считать недействительным

Считать недействительными свидетельство о государственной регистрации и печать ООО «Сожтрансавиа» (УНП 192325333)

УНП 192352712

Унитарное предприятие
Национального олимпийского комитета Республики Беларусь

«Спортивно-оздоровительный комплекс «ОЛИМПИЙСКИЙ»

проводит аукцион

№116 по продаже права заключения договора аренды изолированного нежилого помещения сроком на три года

	Предмет аукциона (право заключения договора аренды), цель использования помещения	Площадь, м²	Начальная цена продажи
	г. Минск, ул. Я. Коласа, 2, пом. 2		
1	Изолированное нежилое помещение №16 на 2-м этаже (под офис)	22,4	76,16

Аукцион состоится «17» февраля 2017 года в 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Сурганова, 2а, конференц-зал. **Документы на участие принимаются по «16» февраля 2017 года до 17.00 включительно по адресу:** 220012, г. Минск, ул. Сурганова, 2а, пом. 2, к. 40.

Документы, поданные после указанного времени, не рассматриваются.

Телефоны для справок: (017) 290-49-06, 290-47-18, 290-49-11.

Интернет: www.dvs.by

Организатор аукциона (продавец) – УП «СОК «ОЛИМПИЙСКИЙ», г. Минск, ул. Сурганова, 2а, пом. 2, к. 40.

Для участия в аукционе участник перечисляет задаток в размере 10 процентов от начальной цены заявленного лота на **расчетный счет 3012208250015, ОАО «Белагропромбанк», 220036, г. Минск, пр-т Жукова, 3, МФО 153001964, УНП 101 508 270, УП «СОК «ОЛИМПИЙСКИЙ».** Перечень и порядок подачи документов для участия в аукционе определены Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды зданий, сооружений и помещений, находящихся в республиканской собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 г. №1049.

Оплата за право заключения договора аренды осуществляется победителем аукциона разовым платежом на расчетный счет организатора аукциона в течение 3 рабочих дней со дня его проведения.

Победитель аукциона в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан возместить УП «СОК «ОЛИМПИЙСКИЙ» затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона.

Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) приобретает право заключения договора аренды после оплаты стоимости предмета аукциона и возмещения затрат на организацию и проведение аукциона. Оплата публикации гарантируется УП «СОК «ОЛИМПИЙСКИЙ» (ОАО «Белагропромбанк», 220036, г. Минск, пр-т Жукова, 3, МФО 153001964, расчетный счет 3012208250015).

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» сообщает о проведении повторных торгов в виде открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, обращенного в доход государства

ЛОТ №1: **Капитальное строение с инв. №700/С-14171 – Здание гаража**, расположенное по адресу: г. Могилев, ул. Струшня, общ. пл. 33 кв. м, фундамент– кирпичный, стены – силикатные блоки, перекрытия – ж/б, кровля – рулонная. Сведения о земельном участке: земельный участок с кадастровым номером 740100000003002407, площадью – 0,0042 га, назначение – земельный участок для обслуживания капитального строения (здание гаража)

Начальная цена продажи 6 311,14 белорусских рублей
Сумма задатка 631,11 белорусских рублей

ЛОТ №2: **Капитальное строение с инв. №710/С – 72576 – Гараж 137, ПГСК 24**, расположенное по адресу: Могилевская обл, г. Бобруйск, ул. Крупской, 15А/137, общ. пл. 20,7 кв. м, фундамент здания – бетонный, стены – кирпичные, перекрытия – ж/бетонные, кровля – совмещенная, полы – бетонные, проемы – металлические ворота, электроснабжение.

Начальная цена продажи 6 648,48 белорусских рублей
Сумма задатка 664,85 белорусских рублей

Расчетный счет для перечисления задатка	Получатель платежа РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, р/с 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк», г. Минск, МФО 153001369
Дата, время и место проведения аукциона	**Аукцион проводится 16 февраля 2017 года в 12.00** по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 99, офис Могилевского филиала РУП «Институт недвижимости и оценки». Последний день подачи заявок и внесения задатка: 15 февраля 2017 года до 15.00
Срок и условия оплаты приобретенного с аукциона имущества	В течение 20 (двадцати) рабочих дней с момента подписания протокола аукциона на расчетный счет Организатора аукциона
Информация о предыдущих аукционах по лоту № 1 была размещена в номерах газеты «Звязда» от 28.10.2016 и 10.12.16 г., по лоту №2 в №№ от 02.11.16 и 10.12.16	

Дополнительную информацию можно получить по тел.: (8-0222) 32-43-98, (8-0291) 400-394; 8-029-624-26-25.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

о торгах

Наименование (описание) имущества и его стоимость	Лот № 1. Изолированное помещение с инв. №200/D-106523, назначение – административное помещение, общей площадью 757,9 м кв., стоимостью 271 717,60 бел. рубля
Собственник (владелец) имущества	СООО «Химал» (УНП 800013454)
Местонахождение (адрес) имущества	Лот № 1. г. Витебск, ул. Максима Горького, 72 пом. 2б
Наличие обременений	Залог ОАО «Сберегательный банк «Беларусбанк»
Место (адрес), дата и время проведения торгов	06.02.2017 в 11.00 г. Витебск, ул. Кирова, д. 16, каб. 1
Справочная информация об организаторе торгов	Отдел принудительного исполнения Железнодорожного района г. Витебска 210001, г. Витебск, ул. Кирова, д. 16 Главный судебный исполнитель Зарецкая Елена Витальевна, тел./факс (80212) 60-84-42
Условия и порядок проведения торгов	Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет отдела принудительного исполнения Железнодорожного района г. Витебска р/с № 3642903000328 филиала №200 – Витебского областного управления ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 150801635, УНП 300002505, не позднее 11.00 02.02.2017 г. Минимальная величина первого шага – 5% от первоначальной стоимости лота. В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ

О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА В Д. БЕРЕЗОВИЧИ БОБРУЙСКОГО РАЙОНА

Номер лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения	Условие проведения аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура	Дата проведения аукциона	Последний день приема заявлений
2.	Бобруйский район, Слободковский сельисполком, д. Березовичи, ул. Клубная, 4а	2956,29	295,63	1701,67 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1866 га	№720883600601000253	Имеется возможность подключения к централизованному электроснабжению, водоснабжению	27.02.2017	21.02.2017 до 17.00

ПРИМЕЧАНИЕ: Аукцион состоится в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215а, каб. 60, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-го дня после публикации извещения в СМИ. Информация о земельных участках по контактным телефонам в г. Бобруйске: 72-05-40, 71-74-30.

Для участия в аукционе юридические лицо, гражданин Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленный в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в комиссию по проведению аукционов:

- заявление на участие в аукционе (с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка);
- заверенную копию платежного поручения о внесении задатка (10% от начальной цены) на расчетный счет Слободковского сельисполкома №3600712100014 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, код 795, УНП 700451296, код платежа 04901;
- представителем или уполномоченным должностным лицом юридического лица – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.
- представителем гражданина Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность;
- при подаче документов на участие в аукционе граждане предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Порядок проведения аукциона:

1. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в указанные в извещении сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет задаток.
2. Первая объявленная аукционистом цена предмета аукциона определяется в соответствии с шагом аукциона. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем в отношении соответствующего предмета аукциона.
3. При отсутствии лиц из участников аукциона, готовых выкупить предмет аукциона по названной цене, аукционист называет эту цену три раза. Аукцион завершается, если после трехкратного объявления новой цены предмета аукциона ни один из участников аукциона не поднял своего номера.
4. Предмет аукциона снимается с аукциона по решению комиссии или организации до начала проведения аукциона в случае отсутствия участников аукциона либо если на объект аукциона претендует только один гражданин.

Лицо, приобретающее право на земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома, возмещает затраты на проектирование и строительство инженерной и транспортной инфраструктуры к такому земельному участку согласно Постановлению Совета Министров Республики Беларусь от 01.04.2014 №298.

В течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона победитель аукциона обязан внести плату за земельный участок, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставления победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка.

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектом.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ «МГЦН»

извещает о проведении 17 февраля 2017 г. аукционных торгов по продаже права заключения договоров аренды имущества, в рамках 202-го открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной и иной собственности

№ предмета аукциона	Местонахождение имущества	Площадь (кв. м)	Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы или размер арендной платы	Начальная цена права заключения договора аренды объекта (руб.)	Целевое использование имущества	Сумма задатка (руб.)	Характеристика имущества и иные сведения
Арендодатель - Главное управление внутренних дел Минского городского исполнительного комитета, *тел. +375(17) 239 46 84*							
1	г. Минск, ул. Семашко, 15А	126,0	1,0	428,40	Под пункт общественного питания (без права продажи алкогольных напитков) или иное назначение (по согласованию с балансодержателем)	42,80	Помещение расположено на 1-м этаже в здании центра подготовки и переподготовки личного состава ГУВД. **Срок аренды - 3 года.** (1*)
1 Имеется электро-, тепло-, водоснабжение, канализация и изолированный вход. Не используется с 01.07.2016. Необходимые условия: установка электросчетчика, оформление договора с энергоснабжающей организацией, установка приборов учета холодного и горячего водоснабжения и заключение договора с УП «Минскводоканал», проведение текущего ремонта. Все работы за счет средств арендатора без последующей компенсации затрат. Все произведенные отделимые и неотделимые улучшения арендуемого объекта, произведенные арендатором, будут являться собственностью арендодателя							
Арендодатель – УП «Минское отделение Белорусской железной дороги» Борисовская дистанция пути, *тел. 8(0177) 70 42 19, 8(0177) 70 45 36*							
2	Витебская обл., Толочинский р-н, Озерецкий с/с, 2 (ост. пункт Видерщина)	241,8	1,0	822,12	Под размещение работников, складских помещений, для осуществления деятельности по производству продукции; выполнение работ; услуги сетей сотовой радиотелефонной связи; туристические услуги; оказание банковских услуг; магазин розничной торговли продовольственными и непродовольственными товарами; размещение парикмахерской; услуги по ремонту, пошиву и вязанию трикотажных изделий; услуги по ремонту и пошиву швейных, меховых, кожаных изделий, головных уборов и изделий текстильной галантереи; услуги по ремонту кожгалантереи и зонтов	82,20	Здание кладовой. Имеются: центральное отопление, водоснабжение, канализация, электроснабжение. Отсутствует телефонная связь
3	Витебская обл., Оршанский р-н, Задровьевский с\с, 4 (ост. пункт Солнечный)	243,4	1,0	827,56		82,70	
Арендодатель - УП «Минское отделение Белорусской железной дороги» станция Минск-Пассажирский, *тел. +375(17) 225 61 21, +375(17) 225 69 77*							
4	г. Минск, ул. Привокзальная, 5	1,0	8 БАВ	3,40	Под установку банкомата, платежного терминала, вендингового аппарата, за исключением продажи кофе, табачных изделий, алкогольной продукции (любой), товаров интимного характера, лекарственных средств и предоставления услуг фастфуда	0,30	Площадь расположена в главном корпусе Северного железнодорожного вокзала (на отметке + 8,550, зал ожидания). Имеются: центральное отопление, естественное освещение, в ТЦ «Галилео» имеется платная парковка. Срок аренды – 3 года

БАВ – базовая арендная величина с 01.07.2016 составляет 13,60 рубля.

Договор аренды заключается сроком на пять лет, если иное не указано в настоящем извещении.

Организатор аукциона – государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 10.

Аукцион состоится **17 февраля 2017 г. в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. К.Маркса, 39, зал аукционов. Возможность **осмотра Имущества**, право заключения договора аренды которого выставлено на аукцион, **обеспечивает арендодатель**. Организатор аукциона настоятельно рекомендует лицам, желающим участвовать в аукционе, уточнять у арендодателя возможность использования объекта под планируемые виды деятельности (в том числе с учетом требований санитарных и противопожарных норм), а также размер коммунальных платежей.

Аукцион проводится в порядке, предусмотренном Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 №1049, а также иными актами законодательства. Участвовать в аукционе могут юридические и физические лица, включая индивидуальных предпринимателей.

Лицо, желающее принять участие в аукционе:

- уплачивает задаток (юридические лица и индивидуальные предприниматели оплату производят **платежным поручением**!) по соответствующему предмету торгов (назначение платежа – **задаток для участия в аукционе №202 от 17.02.2017 по предмету аукциона №_____**), перечисляемый на расчетный счет №3012104971019 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк», код 153001369, УНП 190398583, государственное предприятие «МГЦН» (сумма задатка по каждому предмету торгов указана в соответствующей графе таблицы).

Сумма задатка для участия в аукционе должна быть внесена в срок, установленный для приема документов;

- подает организатору аукциона заявление на участие в аукционе с приложением следующих документов (бланк заявления можно получить у организатора аукциона):

юридическое лицо – резидент Республики Беларусь:

копии документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица;

копии **платежного поручения** о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона;

юридическое лицо – нерезидент Республики Беларусь:

легализованной в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иного эквивалентного доказательства юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения;

копии **платежного поручения** либо иного документа о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона;

индивидуальный предприниматель:

копии документа, подтверждающего государственную регистрацию индивидуального предпринимателя;

копии **платежного поручения** о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона;

физическое лицо – копии платежного документа о перечислении задатка на текущий (расчетный) счет организатора аукциона;

- заключает с организатором аукциона соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (далее – соглашение), бланк которого можно получить у организатора аукциона.

При подаче заявления на участие в аукционе с прилагаемыми документами и заключении соглашения:

физическое лицо, индивидуальный предприниматель предъявляют организатору аукциона документ, удостоверяющий личность;

представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предъявляет организатору аукциона оригинал доверенности (документ, подтверждающий полномочия должностного лица), документ, удостоверяющий личность.

Прием документов и консультации по вопросам участия в аукционе **осуществляются с 19 января 2017 г. по 13 февраля 2017 г. включительно в рабочие дни с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.**

Ответственность за достоверность сведений, указанных в документах, представленных для участия в торгах, несут лица, их подавшие.

Заявления на участие в аукционе, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Порядок оформления участия в аукционе: лицу, допущенному к участию в аукционе, организатор аукциона выдает билет участника аукциона, в котором указывается порядковый номер, под которым данное лицо зарегистрировано.

При отсутствии у лица, желающего участвовать в аукционе, текущего (расчетного) счета в учреждении банка, он должен быть открыт до подачи заявления на участие в аукционе и указан в заявлении.

Порядок определения победителя аукциона:

- торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены и проводятся аукционистом, определяемым организатором аукциона;
- аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднимает только один участник аукциона или пока не останется только один участник, предложивший наиболее высокую цену. Аукционист трижды называет цену, по которой продан предмет аукциона, и объявляет о продаже данного предмета аукциона, а также сообщает номер участника аукциона, выигравшего аукцион по данному предмету аукциона (далее – победитель аукциона).

Размер штрафа, уплачиваемого участником аукциона и (или) его победителем (приравненным к нему лицом) в случаях, предусмотренных законодательством и соглашением, составляет 100 (сто) базовых величин на дату проведения аукциона.

Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан в установленном порядке перечислить **на текущий (расчетный) счет арендодателя** сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом внесенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение. **Информация о затратах доводится до сведения участников перед началом аукциона**.

Важно! *Договор аренды по результатам аукциона может быть заключен исключительно с участником аукциона, ставшим победителем (приравненным к нему лицом). Заключение договора аренды помещения, целевое назначение которого предполагает осуществление предпринимательской деятельности, с субъектом, который в силу законодательства не может осуществлять названную деятельность, не допускается.*

Договора аренды имущества должны быть заключены в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона и подписания протокола аукциона.

Телефоны для справок:

отдел аукционов – + 375 (17) 327 40 22,

отдел аренды- + 375 (17) 327 41 70, 327 47 29, 328 36 57,

бухгалтерия – + 375 (17) 328 36 58.

Интернет: www.mgcn.by

■ Спорт

ТРЫВОЖНАЯ ГУЛЬНЯ Ў НАРМАНДЫІ

Спецыяльны карэспандэнт «Звязды» Дар'я Лабажэвіч перадае з Руана, дзе праходзіць 25-ы чэмпіянат свету па гандболе

Французы ўжо не першы раз прымаюць найбуйнейшыя сусветныя спартыўныя мерапрыемствы. За іх плячыма Алімпійскія гульні, чэмпіянаты свету і Еўропы. Вопыт дае аб сабе знаць, на камфортнай руанскай Кіндарэне, дзе выступаюць нашы гандбалісты, усё вельмі выразна, без мітусні і непатрэбнай бегатні. Такая педантычнасць нават трохі палохае — паліцэйскія з аўтаматамі размяшчаюцца па перыметры ўсёй арэны, а сек'юрыці сочыць за кожным крокам не толькі балельшчыкаў, але і журналістаў, якія тут працуюць.

Кіндарэна, да якой ужо паспелі прывыкнуць каманды групы С, уяўляе сабой даволі камфортны, утульны спартыўны аб'ект і змяшчае каля 6 тысяч балельшчыкаў. Прыхільнікаў нашай зборнай не шмат, крыху больш за 40 смельчакоў дабраліся да гістарычнай сталіцы Нармандыі. Менш, мабыць, толькі прадстаўнікоў Чылі і Саудаўскай Аравіі. Самая шматлікая тарсіда прыбыла з Германіі, іх лік укладаецца ў некалькі тысяч чалавек. Дарэчы, квіткоў на некаторыя матчы нямецкай зборнай не было яшчэ да пачатку чэмпіянату, цяпер шчаслівы пропуск на арэну знайсці наогул практычна не рэальна.

Аднак атмасфера свята і вялікага гандбола ў горадзе пакуль адчуваецца не так ярка. Напрыклад, беларускія заўзятары скардзяцца на руанскія фанзоны. Цэны на прадукцыю там немаленькія, сувенірны гандбольны мяч, напрыклад, можна набыць за 30 еўра, тэматычная майка абыдзецца ў 15—20 еўра, каб перакусіць і выпіць самага фанацкага напою — піва — прыйдзецца выдаткаваць мінімум 10 еўра. Беларусы, якія прывыклі да насычанай забаўляльнай праграмы на матчах мінскага СКА і брэсцкага БГК, здзіўлены і тым, што не знайшлі падобнага ў Руане — ні конкурсаў, ні розыгрышаў прызоў для аматараў спорту тут няма.

Усё гэта адыходзіць на другі план, калі на пляцоўку выходзіць наша зборная. Каб адчуваць сябе больш-менш камфортна, падапечным Юрыя Шаўцова неабходна было ўзяць ачкі ў першых двух сустрэчах са зборнымі, якія загадзя выглядалі аўтсайдарамі групы, — Чылі і Саудаўскай Аравіі. Аднак выканаць гэты план атрымалася толькі на 50 працэнтаў. Стартавы паядынак супраць чылійцаў нашы прайгралі. У вырашальныя моманты матчу адбіліся нявопытнасць маладых гульцоў, страты і дрэнная рэалізацыя галявых момантаў у нападзенні. Пасля гульні каманда была чарнейшай за хмары, што навіслі ў гэтыя дні над Руанам.

— *Цяжка знайсці адпаведныя словы. Гэта была складаная гульня. Далей будзем стараццa выйграваць і забіраць свае ачкі,* — адзначыў **Арцём Каралёк**, які стаў самым выніковым у тым матчы, закінуўшы 10 мячоў.

Пасля паражэння ад чылійцаў 28:32, наша зборная сустрэлася з камандай Саудаўскай Аравіі. У гэтым матчы ўсё склалася па іншым сцэнарыі. Беларусы захапілі перавагу ў некалькі мячоў са старту, аднак адарвацца на камфортную колькасць галоў не маглі ўсю гульню, аж да фінальных хвілін матчу, што, мабыць, выклікала ў душы балельшчыкаў яшчэ больш трывогі, чым папярэдняе паражэнне. У выніку першая і вельмі складаная перамога на турніры — 29:26.

— *Для нас гэта была вельмі цяжкая гульня, хоць каманда змагалася да канца, як і ў стартавым матчы чэмпіянату свету. Сапернікі даставілі нам шмат праблем у абароне, хлопцы часта не паспявалі за іх маленькімі, лёгкімі гульцамі. Таму па ходзе матча я мяняў спалучэнні, каб знайсці процііяддзе,* — адзначыў пасля гульні **галоўны трэнер беларусаў Юрый Шаўцоў.** — *Пасля чылійцаў з камандай была дзелавая, сур'ёзная размова, таму хлопцы выйшлі на гульню звышматываванымі. Памылкі здараюцца, але турнір не заканчваецца, мы павінны гуляць далей, думаць пра тое, што яшчэ будзе. Шанцы не страчаныя, усё застаецца ў нашых руках.*

Позна ўвечары адбыўся трэці матч нашай зборнай на турніры, у якім беларусы сустрэліся са зборнай Харватыі, адным з фаварытаў турніру.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	9.18	17.22	8.04
Віцебск —	9.14	17.06	7.52
Магілёў —	9.08	17.12	8.04
Гомель —	8.57	17.16	8.19
Гродна —	9.32	17.39	8.07
Брэст —	9.25	17.47	8.22

Месяц

Апошняя квадра 20 студзеня. Месяц у сузор'і Шаляў.

Імяніны

Пр. *Аляксандра, Архіпа, Арцёма, Лукі, Марка, Сцяпана.*
К. *Антаніны, Антона, Генрыха, Мар'яна, Юльяна, Яна.*

Фота Надзеі БУЖАН.

ЗАЎТРА

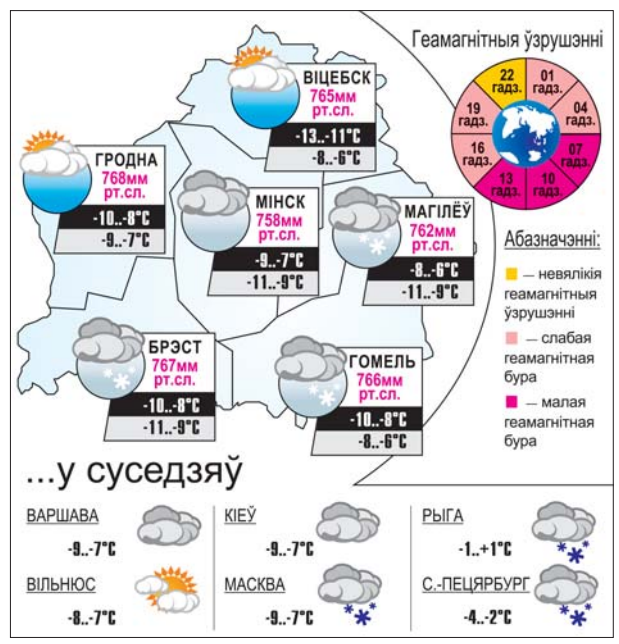

Даты Падзеі Людзі

17 СТУДЗЕНЯ

1377 год — рэзідэнцыяй папы Рымскага стаў Ватыкан, самая маленькая дзяржава ў свеце — плошчай усяго 44 гектары. Мае свой сцяг, гімн і ўрад, Акадэмію навук, уласную газету і радыёстанцыю. У падданых — каля тысячы каталіцкіх святароў. Над будынкамі Ватыкана працавалі вялікія архітэктары, скульптары, мастакі. Напрыклад, у будаўніцтве сабора Святога Пятра, які можа змясціць 10 тысяч чалавек, удзельнічаў Мікеланджэла.

1732 год — нарадзіўся (вёска Воўчын, цяпер у Камянецкім раёне) Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, апошні вялікі князь ВКЛ і кароль Польшчы (1764—1795). У 1755—1756 і 1757—1758 гадах сакратар англійскага пасольства і пасол Саксоніі і Рэчы Паспалітай у Пецярбургу. Пасля смерці караля польскага і вялікага князя ВКЛ Аўгуста III у 1763 годзе Чартарыйскія і Кацярына II вылучылі кандыдатуру Панятоўскага на трон Рэчы Паспалітай. У 1764 годзе ён быў абраны каралём. Праводзіў палітыку ўмацавання ў Рэчы Паспалітай каралеўскай улады, але беспаспяхова. Удзельнічаў у распрацоўцы Канстытуцыі 3 мая 1791 года, садзейнічаў дзейнасці Адукацыйнай камісіі, заахвочваў развіццё мастацтваў. У знешняй палітыцы арыентаваўся на Расію. Быў вымушаны пагадзіцца на падзелы Рэчы Паспалітай. У час паўстання 1794 года пад кіраўніцтвам Т. Касцюшкі Панятоўскі быў адхілены ад улады. У 1795-м адрокся ад трона. Памёр у 1798 годзе.

1847 год — дата нараджэння «бацькі рускай авіяцыі», заснавальніка сучаснай гідра- і аэрамеханікі Мікалая Жукоўскага.

1915 год — нарадзіўся (вёска Шчаглоўка, цяпер у Касцюковіцкім раёне) Антон Стафанавіч Бархаткоў, беларускі жывапісец, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі. Вучань і прадаўжальнік традыцый В.К. Бялыніцкага-Бірулі. Аўтар шырокавядомых карцін «Ганачак», «Першая песенька», «Поўдзень на сенакосе», «Вясна на Нёмане», «Красавіцкі дзень», «Вясна», «Любімыя дубы Я. Коласа. Мікалаеўшчына», «Ветраны дзень на возеры Мсціна». Творы знаходзяцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва ў Мінску, музеях Магілёва, Гродна, Гомеля, Бялынічаў, Касцюковічаў, Траццякоўскай галерэі ў Маскве і іншых.

1927 год — нарадзіўся (вёска Воля, цяпер у Івацэвіцкім раёне) Коля Гойшык, юны герой, удзельнік партызанскага руху на тэрыторыі Брэсцкай і Пінскай абласцей у Вялікую Айчынную вайну. У 1944 годзе падчас аперацыі на чыгуначным перагоне Івацэвічы—Бяроза каля вёскі Міхнавічы партызанам не ўдалося замініраваць рэйкі з-за ўзмоцненай аховы. Гойшык кінуўся з мінай пад эшалон з танкамі і жывой сілай праціўніка і ценой свайго жыцця выбухам пусціў яго пад адхон.

Было сказана

Рэй БРЭДБЕРЫ, амерыканскі пісьменнік:

«Ёсць злачынствы больш цяжкія, чым спальваць кнігі. Напрыклад, не чытаць іх».

УСМІХНЕМСЯ

Стаіць даішнік на дарозе, міма праязджае «Гольф». Раптам даішнік рэзка махае кіроўцу жазлом, аглушальна свішча і выхоплівае пісталет. Кіроўца адразу па тармазах, ледзь не вылятае праз лабавое шкло, выходзіць ўвесь бледны, на ватных нагах:

— Што такое? Што здарылася?

— Ды нічога *(задуменна гледзячы на машыну)*. Я вось хачу таксама «Гольф» купіць, ды нешта кажуць, у яго тармазы слабыя...

Мужчынская ўборка заканчваецца тады, калі знайшлася прапажа.

— Ты мне не жонка! — уступіў я ў спрэчку з навігатарам.

Калі мужа дрэнна карміць, ён худзее так моцна, што з яго пальца звальваецца заручальны пярсцёнак.

Малюнак Вікенція ПУЗАНКЕВІЧА.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, маркетынгу — 284 44 04, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by,
(для зваротаў): zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79,
РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.008. Індэкс 63850. Зак. № 261.

Нумар падпісаны ў 19.30 16 студзеня 2017 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12